

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

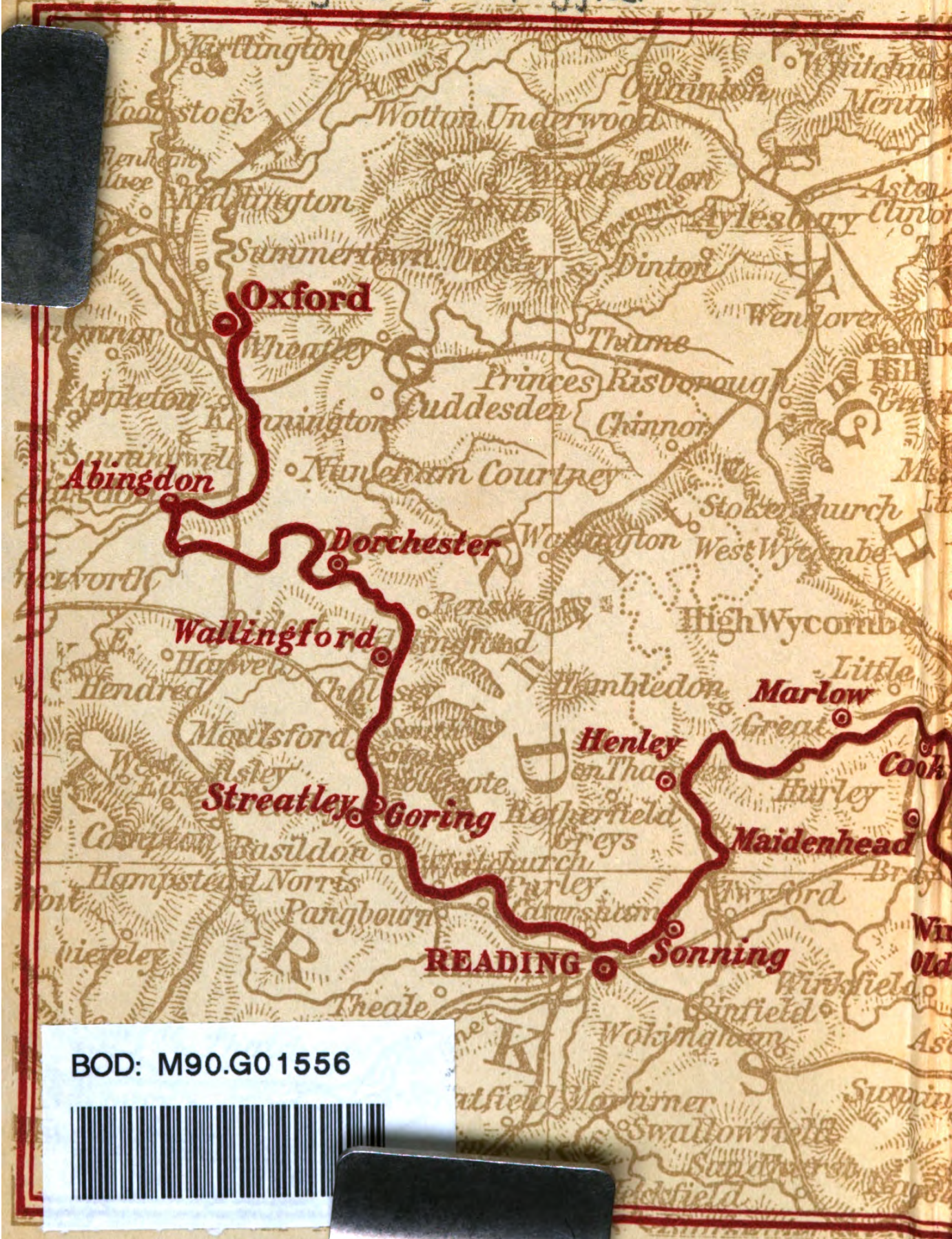

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

JEROME K. JEROME
TRE MANN I EN BÅT

89/90 659

Presented to the Library
by Mr J. F. Fuggles.

BOD: M90.G01556

f.1

LONDON

Eton

Datchet

Staines

Hampton

Kingston

Chertsey

Walton

Molesey

Shepperton

Addlestone

Chobham

Enson

Uxbridge

Addlestone

Berkhamstead

Barnet

Hampden Kingsland

Great Chesham

Wotton Bassett

Amersham

Chalfont St Giles

Chalfont St Peter

Beaconsfield

Wooburn

Uxbridge

Burnham

Slough

Windsor

Windsor

Windsor

Windsor

Windsor

Windsor

Windsor

Windsor

Luton

Stampton

Codicote

Watton

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Bedbourn

Shenley Potters Bar

Aldenham

Barnet

Enfield

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Barnet

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

Shenley Potters Bar

TRE MANN I EN BÅT

B. R. Carey.

NORHEIMSUND
NORWAY 1939

JEROME K. JEROME

TRE MANN I EN BÅT

FOR IKKE Å SNAKKE OM HUNDEN

PÅ NORSK VED
AKSEL AKSELSON

OSLO 1936

FORLAGT AV JOHAN GRUNDT TANUM

T. 1936147

J. PETLITZ BOKTRYKKERI - OSLO

1

Det var fire stykker av oss — George, William Samuel Harris, mig selv og Montmorency. Vi satt på værelset mitt og røykte og snakket om hvor dårlige vi var — ja, jeg mener naturligvis fra et medisinsk synspunkt.

Vi følte oss så elendige at vi begynte å bli nervøse. Harris sa at han somme tider fikk slike anfall av svimmelhet at det gikk rent rundt for ham, og George sa at han også hadde anfall av svimmelhet så det gikk rundt for ham. Hvad mig angår, så var det leveren som var i uorden. Jeg visste det var leveren, for jeg hadde nettop lest et cirkulære om leverpiller og i det stod opregnet alle de symptomene som forteller når leveren er i uorden.

Det er nokså rart, men jeg kan aldri lese et avertissement om patentmedisiner uten å finne ut at jeg har den sykdommen det er snakk om; diagnosen stemmer bestandig nøiaktig med det jeg føler.

Jeg husker jeg gikk inn på leseværelset i Britisk Museum en dag for å slå op i en lægebok om en eller annen ubetydelig skavank jeg led av — jeg tror det var høi-snue. Jeg fant frem boken og leste det jeg var kommet for å lese, og etterpå gav jeg mig i tankeløshet til å bla i boken og lese om sykdommer i sin almindelighet. Jeg husker ikke hvad det var for sykdom jeg først dumpet bort i, men jeg vet at det var en forferdelig ødeleggende sott, og før jeg rakk halvveis nedover listen over de mest frem-

trede symptomer, gikk det opp for meg at jeg var sterkt angrepet av den.

En stund satt jeg stivnet av redsel, men så begynte jeg i sløv fortvilelse å bla videre i boken. Jeg kom til tyfus, leste symptomene og oppdaget at jeg måtte ha hatt tyfus i månedsvis uten å vite om det. Så begynte jeg å studere på hvilke andre sykdommer jeg kunde ha og slo opp på sanktveitsdans og fant at jeg hadde det også. Da begynte jeg for alvor å bli interessert i min legemlige tilstand og bestemte meg for å undersøke saken til bunns og ta det alfabetisk. Difteri lot det til at jeg var født med, og kolera hadde jeg med svære komplikasjoner. Jeg slet meg samvittighetsfullt gjennom alfabetets seks og tyve bokstaver og fant at den eneste sykdom jeg ikke var angrepet av, var vann i kneet.

Til å begynne med følte jeg meg litt såret over det, jeg syntes det lå noe av en slags fornærmelse i det. Hvorfor hadde jeg ikke vann i knærne? Hvorfor denne tilside-settelse? Men da en stund var gått, fikk de mildere følelser overtaket. Da jeg tenkte på at jeg ellers hadde hver eneste sykdom som er kjent av lægevidenskapen, blev jeg mindre egoistisk og bestemte meg for å slå meg til tåls uten vann i knærne. Gikt, for eksempel, viste det seg at jeg hadde pådratt meg i dens mest ondskapsfulle form uten å være oppmerksom på det.

Jeg satt og tenkte på hvilket interessant tilfelle jeg var sett fra et medisinsk synspunkt — hvor verdifull måtte ikke jeg være for et kull medisinske studenter! Studentene behøvde ikke trave rundt på hospitalene hvis de hadde meg. Jeg var et helt hospital alene. De behøvde bare ta en tur rundt meg og melde seg til eksamen.

Så begynte jeg å studere på hvor lenge jeg kunde ha igjen å leve. Jeg forsøkte å undersøke meg selv og følte

på pulsen. Jeg kunde ikke føle noen puls til å begynne med. Så begynte den plutselig for full damp. Jeg tok frem klokken for å ta tiden. Den slo syvogfirti ganger i minuttet. Jeg forsøkte å føle på hjertet. Jeg kunde ikke føle at jeg hadde noe hjerte. Det hadde holdt op å slå. Siden er jeg kommet til det resultat at hjertet må ha vært der hele tiden, og at det må ha slått, men jeg kan ikke forklare hvorledes det hang sammen med det. Jeg banket mig over hele forsiden fra det jeg kaller beltestedet og opover til hodet, og jeg banket litt rundt på begge sider og litt opover nakken. Men jeg kunde ikke føle noe. Jeg forsøkte å kikke på tungen min. Jeg stakk den ut så langt jeg kunde og lukket det ene øiet og prøvde å undersøke den med det andre. Jeg kunde bare se litt av spissen, og alt jeg opnådde var vissheten om at jeg hadde skarlagensfeber.

Jeg hadde gått inn på leseværelset som en sund og lykkelig mann. Jeg vaklet ut som et avfeldig vrak.

Jeg gikk til doktoren min. Det var en gammel venn av mig som pleier å føle mig på pulsen og se på tungen min og snakke om været uten å ta noe for det. Hvad en doktor trenger, er praksis. Han skulde få mig. Han vilde få mere praksis ut av mig enn av hundrevis almindelige patienter med bare en eller to sykdommer hver.

«Nå?» sa han. «Hvad er det i veien med dig?»

«Jeg vil ikke opta tiden din med å fortelle hvad det feiler mig, kjære venn,» svarte jeg. «Livet er kort, og du kunde vandre bort før jeg blev ferdig. Men jeg vil fortelle dig hvad det *ikke* feiler mig. Jeg har ikke vann i knærne. Jeg kan ikke si dig hvorfor, men det er et faktum at jeg ikke har det. Men alle andre sykdommer har jeg.» Og jeg fortalte ham hvorledes jeg hadde opdaget det.

Så åpnet han gapet mitt og kikket ned i mig, grep fatt

i håndleddet mitt og dunket mig i brystet uten at jeg var forberedt på det — nokså sjofelt gjort syns jeg — og like etterpå gav han mig en dunk i hodet og satte sig til å skrive resepten. Jeg foldet den sammen, stakk den i lommen uten å se på den og gikk til det nærmeste apoteket med den.

Mannen bak disken leste den og gav mig den tilbake med den beskjed at han ikke kunde hjelpe mig.

«Hvorfor det?» spurte jeg. «Er De ikke apoteker?»

«Jo,» svarte han. «Hvis jeg hadde hatt et pensjonat, så kunde jeg kanskje ha vært til tjeneste. Det at jeg bare er apoteker, gjør det noe vanskelig.»

Jeg leste resepten, og den lød slik:

1 biff,
 ½ øl hver 6. time.
 En to timers fottur hver morgen.
 I seng kl. 11 hver aften.
 Og la være å fylle hodet ditt med ting
 du ikke skjønner dig noe på.

Jeg fulgte resepten med det gode resultat — sett fra mitt synspunkt — at jeg fremdeles holder det gående.

Men for å komme tilbake til leverpille-cirkulæret, så var det ikke tvil om at jeg hadde symptomene, av hvilke det viktigste var «ulyst til arbeide i en hvilken som helst form».

Hvad jeg lider på den måten, trosser enhver beskrivelse. Fra min tidligste barndom har jeg vært et offer for den lidelsen. Som gutt var jeg snøtt fri for den en eneste dag. Folk forstod ikke at det var leveren. Den medisinske videnskap var ikke kommet så langt dengang som nu, og de brukte si at det var dovenskap.

«Din elendige lathans,» sa de, «se å komme dig til å bestille noe!» for de visste ikke at jeg var syk.

Og de gav mig ikke piller, de gav mig en på øret, og

rart nok så hendte det ikke sjelden at en slik en på øret kurerte mig — iallfall for øieblikket. Jeg vet at en eneste ørefik har virket bedre på leveren min enn en hel eske piller gjør det nu, og har fått mig til uten ophevelse å gjøre det jeg var satt til. De forstår — det er ofte slik at disse simple husrådene er mere effektive enn alle mulige slags apotekerverer.

Vi satt en halv times tid og beskrev sykdommene våre for hverandre. Jeg forklarte George og William Harris hvorledes jeg følte mig når jeg stod op om morgenen, og William Harris fortalte oss hvordan han følte sig når han gikk til sengs. Og George stod foran kaminen og gav oss i et fint stykke skuespillerkunst et billede av hvorledes han hadde det om natten. George innbiller sig nemlig at han er syk; i virkeligheten er det ingenting i veien med ham.

I dette øieblikk banket Mrs. Poppets på døren og spurte om vi vilde ha kveldsmaten nu. Vi smilte trist til hverandre og sa at vi kanskje fikk prøve på å få ned en bit. Harris sa at litt i maven ofte holdt sykdommen i sjakk. Mrs. Poppets satte inn brettet, og vi samlet oss rundt bordet og puslet med litt stek og noe rabarberterte. Jeg må ha vært svært svakelig den gangen, for jeg husker at jeg ikke hadde det spor interesse av maten da det var gått en halv times tid, og jeg hadde ikke lyst på ost.

Da vi hadde gjort vår plikt mot oss selv, fylte vi glassene igjen, tendte pipene og fortsatte diskusjonen om vår helse. Ingen av oss var riktig sikre på hvad det var i veien med oss, men vi var enstemmige om at hvad det nu var, så hadde vi pådratt oss det gjennom overarbeide.

«Det vi trenger er hvile,» sa Harris.

«Hvile og fullstendig forandring av luft og omgivelser,» sa George. «Overarbeide av hjernen har fremkalt en al-

mindelig slappelse av hele systemet. Endring av omgivelser og hvile for tankene vil gjengi oss den åndelige balanse.»

George har en fetter som i politirapportene figurerer som medisinsk student, så det er rimelig at han har det med å uttrykke sig som en huslæge.

Jeg sa at jeg var enig med George og foreslo at vi skulde finne et bortgjemt sted, fjernt fra den påtrengende mengde og drømme vekk en solfylt uke i ensomheten — en forglemte krok som feene har skjult for den larmende verden, en klippe hvorfra larmen av det nittende århundres brusende bølger vilde lyde fjernt og dempet.

Harris sa at det vilde bli guffent. Han sa han visste hvad slags sted jeg tenke på — hvor folk gikk og la sig klokken åtte, og hvor du ikke kunde få tak i en sportsavis om det gjaldt livet, og hvor en måtte traske to mil for å få fatt i tobakk.

«Nei,» sa Harris, «hvis en vil ha hvile og forandring, er det ikke noe som slår en sjøtur.»

Jeg satte mig absolutt imot forslaget om sjøreisen. En sjøreise kan være bra når en har et par måneder til disposisjon, men når en bare har en uke, er det ikke noe stas.

Om mandagen drar du avsted med den idé plantet i ditt bryst at du skal komme til å like dig. Du vifter overlegent farvel til gutta nede på bryggen, tender den største pipen din og slentrer rundt på dekket med en mine som om du var kaptein Cook, Francis Drake og Kristoffer Columbus i én person. Tirsdag ønsker du at du ikke var gått ombord. Onsdag, torsdag og fredag ønsker du at du var død. Lørdag er du i stand til å sitte på dekket og ta noen slurker buljong og svare med et sykkelig smil når snilde folk spør hvordan det går. Søndag begynner

du å røre på dig igjen og innta fast føde. Og mandag morgen, når du står med kofferten og paraplyen klar til å gå i land, har du så smått begynt å like dig på sjøen.

Jeg husker en svoger av mig som drog ut på en kort reise for sin helbreds skyld. Han tok tur- og returbillett fra London til Liverpool, og da han kom til Liverpool, tenkte han bare på å få solgt returbilletten. Han bød den frem i byen til røverkjøp, blev det fortalt mig, og til slutt solgte han den til en bleksottig fyr som var blitt rådet til å reise til sjøen for å få frisk luft og mosjon.

«Sjøluft!» sa min svoger og trykket billetten kjærlig i neven hans, «De vil få sjøluft nok for resten av livetiden, og med hensyn til mosjon, så vil De få mere mosjon av å sitte ombord i den båten enn av å gjøre saltomortale på landjorden.» Selv reiste min svoger tilbake med toget. Han sa at North Western jernbanen var sund nok for ham.

En annen fyr jeg kjente drog ut på en ukes reise langs kysten, og før de drog av gårde, spurte stueren om han vilde gjøre op for hvert enkelt måltid, eller om han vilde betale kosten for hele reisen på forskudd. Han anbefalte ham det siste, da det vilde bli meget billigere — to pund og fem shilling for hele uken. Og han sa at det vilde bli fisk og grill til frokost. Til lunsj var det fire retter, og middagen bestod av åtte. Og så var det et lett aftensmåltid klokken ti.

Min venn er noe av en storeter, så han bestemte sig for å følge stuertens råd og betalte de to pund og fem.

Straks utenfor Sheerness blev lunsjen servert, men han følte sig ikke så sulten som han hadde tenkt, og han nøide sig med litt kokt kjøtt og noen jordbær med fløte. Og i de neste timene syntes han at han ikke hadde spist annet

enn kokt kjøtt og jordbær med fløte i årevis. Kjøttet og jordbærene kunde ikke komme overens og var øiensynlig misfornøid med hverandres selskap.

Da klokken blev seks, kom de og fortalte ham at det var middag, men meddelelsen vakte ingen begeistring i hans sjel. Men han måtte jo arbeide av en del av de to pund og fem, så han klamret sig til hvad han kunde få tak i og kom sig ned i spisesalongen. Ved foten av trappen blev han møtt av en behagelig duft av løk og ristet skinke blandet med stekt fisk og grønnsaker, og stuerten kom ham i møte med et fett smil for å høre hvad han skulde bringe ham.

«Bring mig vekk herfra,» hvisket han. Og så lempet de ham op på dekk, hvor de stuet ham bort nede i le og forlot ham.

De neste fire dagene levde han enkelt og fordringsløst på skibskjeks og mineralvann, men så begynte han å kjekke sig og gikk inn for tynn te og ristet brød. Og på søndag fråtset han i hønsesuppe. Han forlot skibet på tirsdag, og da det dampet av gårde, stod han på bryggen og stirret lengselsfullt efter det.

«Der drar det sin vei med mat for to pund som tilhører mig,» sa han til sig selv. Men han sa efterpå at han nok trodde han skulde greid å bringe balanse i regnskapet hvis han hadde hatt en dag til ombord.

Altså satte jeg mig imot forslaget om en sjøreise. Ikke for min egen skyld, forklarte jeg. Jeg er aldri dårlig på sjøen, men jeg var redd for George. George sa at han nok skulde greie sig, og at han vilde sette pris på en sjøtur; men han vilde råde Harris og mig til ikke å tenke på det, for han var sikker på at vi vilde bli sjøsyke. Harris sa at han syntes det var et mysterium hvorledes

folk bar sig ad med å bli sjøsyke — sa at han trodde folk gjorde det med vilje — av pur affektasjon. Selv hadde han prøvd å bli det, men hadde aldri fått det til.

Han fortalte oss historier om hvorledes han hadde kryset Kanalen da sjøen var så grov at passasjerene måtte surres fast i køiene, og han og kapteinen var de eneste levende vesener ombord som ikke var syke. Noen ganger var det ham og annenstyrmann som ikke var syke, men det var alltid ham og en til. Hvis det ikke var ham og en mann til, så var det ham alene.

Det er et pussig faktum at en aldri treffer på sjøsyke mennesker — på landjorden. På sjøen dumper man op i massevis av dem — hele båtladninger; men hittil har jeg ikke truffet én mann på landjorden som i det hele vet hvad det vil si å være sjøsyk. Hvor de tusener av sjøsyke mennesker som fyller skibene gjør av sig når de er på landjorden, det er og forblir et mysterium. — Hvis de da ikke alle sammen er som den fyren jeg så på Yarmouth-båten her en dag. Det var like utenfor Southendmoloen, husker jeg, og han lå på en høist livsfarlig måte og hang utover rekken. Jeg gikk bort til ham og sa at han måtte komme sig inn på dekket, ellers vilde han gå overbord.

«Å, å, å,» stønnet han. «Jeg skulde ønske jeg gjorde det.» Det var det eneste jeg kunde få ut av ham, og jeg måtte la ham bli hvor han var.

Tre uker etterpå traff jeg ham i røkeværelset på et hotell i Bath, hvor han satt og fortalte med begeistret røst om hvor glad han var i sjøen. «Sjøsterk?» svarte han en misunnelig ungdom. «Nå ja, jeg må innrømme jeg følte mig litt uvel en dag utenfor Kap Horn. Skibet forliste noen timer etterpå.»

Da sa jeg: «Var det ikke Dem som var litt uvel utenfor Southend-moloen og ønsket å bli kastet overbord her forleden?»

«Southend-moloen?» spurte han undrende.

«Ja — på vei til Yarmouth fredag for tre uker siden.»

«Å ja,» svarte han og ansiktet hans lyste op. «Nu husker jeg det. Jeg hadde slik hodepine den dagen. Det var den picklesen, vet De. Det var den råtneste pickle jeg har vært bort i i mitt liv. Spiste De noe av den?»

For mitt eget vedkommende har jeg funnet ut et utmerket middel mot sjøsyke. Jeg stiller mig mitt på dekket, og når skibet slingrer og setter, så beveger jeg kroppen slik at jeg bestandig blir stående rett op og ned. Når forenden av skibet løfter sig, lener jeg mig forover til dekket nesten berører nesen, og når bakenden løfter sig, lener jeg mig bakover. Dette går utmerket for en times tid eller så, men en kan jo ikke stå slik og balansere i en uke.

Da sa George: «La oss ta en tur opover Tansen.»

Da vilde vi få frisk luft, mosjon og stillhet. Det stadig vekslende landskap vilde opta våre tanker (iberegnet hvad det måtte være av den slags i hjernen til Harris) og arbeidet med å ro vilde gi oss matlyst og god søvn.

Harris sa at han ikke syntes George burde foreta sig noe som kunde gjøre ham søvnigere enn han var fra før av. Han sa at han ikke godt kunde forstå hvorledes George kunde greie å sove mer enn han allerede gjorde — all den stund døgnet ikke hadde mere enn fireogtyve timer om sommeren heller. Men han mente at hvis han vilde sove mere, så kunde han like så godt gå bort og krepere med det samme, så sparte han utgifter til kost og losji.

Men Harris svarte at forslaget var utmerket, og det samme sa jeg, og vi sa det på en måte som syntes å an-

tyde at vi var forbauset over at George skulde være i besiddelse av så meget fornuft.

Den eneste som ikke var begeistret over forslaget, var Montmorency. Montmorency hadde aldri brydd sig om elven.

«Den kan være bra nok for dere,» sa han, «dere liker den, men det gjør ikke jeg. Det er ikke noe å gjøre for mig på elven. Jeg bryr mig ikke noe om naturen, og jeg røker ikke. Hvis jeg får øie på en rotte, så vil dere ikke stoppe, og tar jeg mig en lur, så kommer dere til å tøise omkring i båten til dere får vippet mig overbord. Hvis dere vil vite min mening, så syns jeg det hele er noe ordentlig tøis.»

Men det var tre mot én, og forslaget var vedtatt.

2

Så fant vi frem karter og diskuterte ruten. Vi blev enige om å starte fra Kingston den følgende lørdagen. Harris og jeg skulde dra dit ned om morgenen og ta båten op til Chertsey, hvor George skulde møte oss om eftermiddagen. George kunde ikke slippe fra før, for han pleier å sove i en bank fra klokken ti til fire hver dag så nær som lørdag, da han blir vekket og kastet ut klokken to.

Skulde vi «campe» eller sove på vertshus?

George og jeg stemte for camping. Vi sa at det vilde bli så deilig og fritt, så patriarkalsk:

Langsomt svinner det gylne minne om den døde sol fra de kolde, triste skyer. Tause som bedrøvede barn har fuglene sluttet sin sang, og bare akerhønens klagende skrik og akerriksens skurrende lyd bryter tausheten over van-

net hvor dagen trekker sitt siste åndedrag. Fra elvekan-
tens dunkle skoger kryper nattens fangarmer og kveler
det dvelende lys og kryper på lydløse føtter over det
bølgende elvegress og gjennom de raslende busker. Og
natten på sin trone folder jorden i sine mørke vinger.

Da styrer vi vår lille båt inn i en fredelig vik, slår
teltet op og tilbereder og spiser vårt enkle kveldsmåltid.
Så tender vi våre piper og prater dempet, mens elven
leker om båtens sider og hvisker eventyr om lengst for-
gangne tider. Og månen bøier sig og kysser vannets søl-
verflate. Så dør våre stemmer bort, og vi almindelige
hverdagsmennesker blir fylt av vemodige tanker — til
vi ler og banker ut pipene og sier hverandre god natt
og faller i søvn til musikken av bølgenes skvulp og vin-
dens rasling i trekronene. Og under de store glitrende
stjerner drømmer vi at verden er ung igjen som den var
før sorg og bekymring over dens barns dårskap furet dens
ansikt. . .

«Men hvad skal vi gjøre hvis det regner?» spurte Har-
ris. Det er ikke råd å få Harris i stemning; det fins ikke
poesi i hans sjel — ingen attrå etter det uopnåelige. Har-
ris kan aldri «gråte — han vet ei hvorfor». Hvis Harris
øine fylles av tårer, så kan du vedde på at han har spist
rå løk eller har hatt for meget worcestersaus på koteletten.
Hvis du skulde stå på stranden med Harris og si: «Lytt!
Hører du ikke havfruens sang fra havbunnen? — Eller er
det bedrøvede ånder som synger klagesanger over hvite lege-
mer fanget av siv og sjøgress?» så vil Harris ta dig i armen
og si at du har forkjølet maven din, og at han vet om et
sted like rundt hjørnet hvor du kan få et glass fin-fin
skotsk whisky som vil kurere dig på null komma fem.

Harris vet nemlig bestandig om et sted like rundt hjør-
net hvor de har noe aldeles storartet i retning av drikke-

varer. Jeg er sikker på at hvis en møtte Harris oppe i Paradis (hvis en slik ting er tenkelig), så vilde han hilse dig med: «Hallo gammern, hyggelig du er kommet. Jeg har nettop funnet et hyggelig sted like rundt hjørnet her hvor du kan få dig et glass virkelig førsteklasses nektar.»

Men det må innrømmes at hans praktiske syn på tingene hadde meget for sig i det foreliggende tilfelle, for å campe i regnvær er ikke videre moro:

Det er kveld. Du er gjennomvåt, og det er godt og vel to tommer vann over tiljene i båten, og alt som er i den er gjennomtrengt av fuktighet. Så finner du et sted på elvekanten hvor vannpyttene ikke er fullt så dype som andre steder, drar i land teltet og tar sammen med en annen fatt på å reise det. Det er gjennombløtt og tungt, og det slår dig om ørene og ramler over ende og gjør dig rasende. Og hele tiden strømmer regnet ned. Det er vanskelig å slå telt i pent vær; i regn er det et herkulesarbeide. Og det er oplagt at kameraten er en tosk som bare er i veien: akkurat som du har fått din side av teltet ordentlig fast, drar han teltet over til sig og ødelegger alt sammen. «Hei! Hva pokker er det du tar dig til?» gauler du. «Og jeg spør hva i heteste det er *du* driver på med!» svarer han tilbake, «kan du ikke la gå ditt fe!» «Ikke dra, du gjør det rivende gærnt!» «Nei, jeg gjør ikke! Det er du som skal la gå!» Og så drar du i tauet så alle pluggene på den andre siden spretter til himmels. «Din forbaskede iddiot!» hører du fra den andre siden av teltet, og så kommer et vilt drag i teltet med det resultat at dine plugger reiser sin vei. Du legger fra dig klubben for å ta dig en tur rundt teltet for å fortelle ham hva du mener om ham, og samtidig går han på jakt efter dig den andre veien. Og mens dere traver rundt og banner og sverger, ramler teltet helt sammen, så dere kan be-

trakte hverandre over ruinene — hvorefter dere skriker i munnen på hverandre: «Var det ikke det jeg sa!»

I mellemtiden har tredjemann vært optatt med å øse båten og fylle trøie-ermene med vann mens han banner innett, og nå vil han gjerne ha greie på hvad det er for noe tøis dere holder på med, og hvorfor det fordømte teltet ikke er blitt reist ennu.

Til slutt får dere da teltet op på et vis og bærer sakene i land. Det er håpløst å tenke på å få i stand et bål, så dere tender spritapparatet og kryper sammen rundt det.

Aftensmaten består for det vesentligste av vann: Brødet er to tredjedeler vann, kjøttpaien er overordentlig rik på regnvann, og syltetøiet, smøret, saltet og kaffen er forvandlet til vellings. Etterpå finner du ut at tobakken er blitt så våt at du ikke kan få fyr i den, så du må greie dig uten en røk. Heldigvis har du litt sterkt på flasken, og det skaffer dig tilbake såpass interesse for livet at du gider gå til køis.

Så drømmer du at en elefant har slått sig til ro på brystkassen din og at en vulkan har eksplodert og slynget dig ned på havbunnen, mens elefanten fortsetter å sove fredfullt på brystet ditt. Du våkner og forstår at det har hendt noe fryktelig. Først tenker du at det må være verdens ende, så skjønner du at det ikke kan være tilfelle, men antar at det er mord eller brand, eller at det er tyver som er på ferde. Men det er ingen som tenker på å hjelpe dig enda du blir sparket av tusen føtter og holder på å bli kvalt.

Det må også være noen andre som er i vanskeligheter, for du hører halvkvalte skrik under dig. Du beslutter å selge ditt liv så dyrt som mulig og slår vilt fra dig til høire og venstre, og til slutt er det noe som gir efter, og du finner at du har fått hodet ut i fri luft. En halv

meter borte kan du skimte den halvklædte banditten som har forsøkt å ta livet av dig, og du forbereder dig på en kamp på liv og død. Men så begynner det å demre for dig at det må være Jim.

«Å, er det dig?» spør han.

«Ja,» svarer du, mens du gnir dig i øinene, «hvad er det for noe som er foregått?»

«Det må være det pokkers teltet som har blåst ned. Hvor er det blitt av Bill?»

Så roper dere på Bill begge to, og jorden begynner å skjelve under dere, mens det lyder halvvalte skrik nedenfra ruinene: «Kan dere ikke se til å komme dere vekk fra hodet mitt?» Og Bill dukker frem som et lortet vrak og i et unødigt slett humør — han tror tydeligvis at det hele er gjort med vilje.

Om morgenen er dere stumme av heshet, og dere er dessuten trettekjære og forbanner hverandre i dempet hvisking mens dere spiser frokost.

Derfor bestemte vi oss for å sove ute i fint vær, men ty til et hotell eller gjestgiveri som respektable folk når det var regn eller hvis vi fikk lyst på forandring.

Montmorency hilste dette kompromis med største anerkjennelse. Han svermer ikke for romantisk ensomhet. Han foretrekker en støiende tilværelse, og har ikke noe imot å menge sig med underklassen. Når en ser Montmorency, så skulde en tro at han var en engel som av en årsak som ikke er åpenbart menneskeheten, er sendt til jorden i skikkelse av en liten foxterrier. I øinene har han et uttrykk som synes å si: «Å hvilken dårlig verden dette er, og hvor jeg skulde ønske jeg kunde gjøre noe for å gjøre den bedre,» — et uttrykk som bringer tårene frem i øinene på fromme, gamle damer.

Da han kom for å leve på min bekostning, trodde jeg

at jeg nok ikke kom til å beholde ham lenge. Jeg pleide sitte og se på ham og tenke at den hunden kom ikke til å leve op — han vilde bli hentet til himmels i en ildvogn. Men da jeg hadde betalt for et dusin kyllinger hadde tatt livet av og hadde trukket ham efter nakkeskinnet ut av et hundre bikkjeslagsmål — da en vred gammel dame hadde bragt mig en død katt til eftersyn og kalt mig en morder, og da en av naboene stevnet mig fordi jeg hadde en hund som hadde holdt ham fanget i hans eget verk-tøiskur i flere timer på en kold vinteraften, og da jeg fikk vite at gartneren hadde vunnet tredve shilling på ham i et veddemål om hvor mange rotter han greide å ta livet av i en time — da begynte jeg å tenke at han kanskje vilde få lov til å bli på jorden en stund til.

Å luske omkring stallene og samle sammen en gjeng av byens mest beryktede bikkjer og føre dem rundt slummen til slagsmål mot andre kjøtere — det er Montmorencys opfatning av et lykkelig liv. Derfor gav han forslaget om å sove på hoteller og i vertshus sin fulle tilslutning.

Da vi altså var blitt enige på dette punkt også, stod det bare igjen å bestemme utstyret. Vi hadde alt begynt å diskutere dette spørsmål da Harris sa at han hadde fått nok snakk for denne kvelden og foreslo at vi skulde gå ut og få oss en drink, — han hadde nettop funnet et sted rundt hjørnet hvor en kunde få en whisky som var verd å drikke. George sa at han var tørst (jeg vet ikke av at han noensinne ikke har vært det), og da jeg hadde en forutfølelse av at en whiskytoddy med citron vilde være godt for sykdommen min, så blev debatten utsatt til neste aften, hvorefter forsamlingen tok sine hatter og gikk.

Da vi møttes igjen den neste kvelden, sa Harris:

«Det første vi må gjøre, er å bli enige om hvad vi skal ha med oss. Du J. får tak i papir og skriver op, og du George tar katalogen fra kjøbmannen, så skal jeg lage i stand listen.»

Det er Harris op av dage — alltid ferdig til å ta byrden op og legge den på skulderen til en annen. Han er på en prikk lik onkel Podger som setter hele huset i arbeide bare han skal henge op et billede. Og når han så har holdt seks mennesker i ånde i like mange timer, så sier han stolt: «Der kan dere se! Massevis av folk vilde sende bud efter en mann for å få gjort en slik bagatell!» Derfor sa jeg til Harris at jeg ikke kunde tillate ham å ta dette arbeide på sig. «Du kan ta papiret og blyanten, så kan George lese op av katalogen og jeg gjøre arbeidet.»

Den første listen måtte kasseres, for det var klart at Temsens øvre løp ikke var dypt nok til et så stort skib som måtte til for å få med alt det vi syntes var nødvendig. Så rev vi listen i filler og glante på hverandre.

Da sa George at vi hadde grepet saken galt an: vi måtte ikke tenke på hvad vi kunde få bruk for, men hvad vi ikke kunde greie oss uten.

Det er overraskende, men George kan vise sig nokså fornuftig somme tider. Det han sa var dyp visdom rett og slett, også når det gjelder vår reise nedad livets flod i sin almindelighet. Hvor mange mennesker laster ikke sitt livs skib så det blir synkeferdig med alle slags tåpelige ting som de tror er nødvendige for å reise i makelighet og glede, og som ikke er annet enn verdiløst skrammel. Hvordan fyller de det ikke til langt op på mastene med fine klær og store hus, med unyttige tjenere og hauge-

vis av fine venner som ikke bryr sig om dem, og som de selv heller ikke bryr sig om — med kostbare fornøielser som ingen har glede av, med formaliteter og moter, pre-tangsjoner og snobberi; og tyngst av alt: frykten for hva'd andre folk tenker og mener. Det er skrap, menneske! — bare skrap. Kast det overbord! Det gjør båten så tung å ro at det svimler for dig, og den blir så vanskelig å manøvrere at du ikke et øieblikk er fri for angst og bekymringer — at du aldri har et øieblikk til overs til å dovne dig og drømme, til å iaktta skyenes flukt over vannspeilet og solstrålenes lek på bølgetoppene, trærne som ser ned på sitt eget speilbillede, de gylne og grønne skoger, det høitidelig bølgende siv, de gule maria-nøklebånd, de blå forglemmigeier.

Kast skrapet overbord! La livets båt være lett lastet med ting du behøver — et hjemlig hjem og enkle gleder, et par venner som fortjener navnet, noen å elske og noen å bli elsket av, en katt og en hund og en pipe eller to, nok å klæ dig med, nok å spise og litt mere enn nok å drikke, for det er ikke bra å tørste.

Så vil du finne at båten er lettere å ro, og den vil ikke ha så lett for å kantre; og skulde den likevel kantre, så gjør det ikke så meget: solide, enkle saker tåler vann. Du vil få tid til å tenke ved siden av arbeidet. Tid til å drikke av livets solskinn, tid til å lytte til de toner Vårherres vind lokker frem av menneskehjertets æols-harper, tid til å . . .

De må virkelig undskylde! Jeg glemte mig rent.

Vi overlot altså listen til George, som begynte: «Vi vil ikke ta med noe telt, men leier en båt med kalesje. Det er meget enklere og hyggeligere.»

Forslaget hørtes bra ut, og vi gikk med på det. Jeg vet ikke om De har sett noen slike greier: En setter jern-

bøiler over båten, strekker seilduken over dem fra baug til akterende og fester den langs esingene. På den måten forvandles båten til et slags lite hus; det er ganske koselig inne i det selv om det kanskje blir litt lite luft. Men alt har sine skyggesider, som mannen sa da svigermoren hans døde og de kom til ham for å få penger til begravelsen.

George sa at da måtte vi ta med oss et teppe hver, en lykt, noe såpe, en børste og kam (sammen) en tannbørste (hver), et vaskefat, noe tannpulver, barbergreier (høres ut som en øvelse i fransk, gjør det ikke?) og et par store håndklær til badning. Jeg har lagt merke til at folk gjør de mest storslåtte forberedelser til badning når de skal et sted hvor det er vann i nærheten, men at de slett ikke bader noe større når de en gang er kommet frem. Det er slik med mig også: når jeg sitter og legger planer hjemme i London, så bestemmer jeg mig for å stå op tidlig og ta mig en dukkert før frokost, og jeg pakker andektig et par badebukser og et håndklær ned i kofferten. Men når jeg er kommet frem, så føler jeg ikke så sterk trang til å bade som jeg hadde i byen. Tvert imot, mine ønsker går mer i retning av å bli liggende så lenge som mulig før frokost. En gang eller to har dyden seiret, og jeg har tørnet ut klokken seks, klædd halvveis på mig og vaklet dystert avsted med badebukse og håndklær. Men jeg likte mig ikke. Det later til at værgudene har fått i stand en ekstra bitende østenvind når jeg skulde ta morgenbad, og det er sørget for rikelig med spisse stener og skarpe fjellknauser som er dekket med et tynt lag sand så jeg ikke merker dem før jeg trår på dem. Og dessuten er sjøen anbragt så langt ute at jeg må vasse en kilometer i en halv fot vann. Og når jeg omsider hutrende og skjelvende når frem til sjøen, så ser den alt annet enn innbydende ut. Så kommer en bølge og anbringer mig så

hårdt som mulig oppå en sten som er blitt lagt der i beredskap for mig, og før jeg får sukk for mig, kommer bølgen tilbake og lemper mig midt ut på havet. Jeg begynner å svømme som en rasende og studerer på om jeg noensinne får se mitt hjem og mine venner igjen, og ønsker at jeg hadde vært snildere mot min søster som gutt (da jeg var gutt, mener jeg). Nettop som jeg holder på å gi op alt håp, trekker bølgen sig tilbake og lar mig ligge igjen som en sprikende sjøstjerne, og når jeg reiser mig op, finner jeg ut at jeg har svømt for livet i en halv meter vann. Så hinker jeg hjem igjen og må late som om jeg har likt det.

Nu snakket vi som om det var meningen å ta en lang svømmetur hver eneste morgen. George sa at det var så deilig å våkne i den friske morgenstund og jumpe ut i det klare ellevannet. Harris sa at ingenting gav slik appetitt som en svømmetur før frokost. George sa, at hvis det vilde få Harris til å ete mer enn han gjorde til daglig, så vilde han nedlegge protest mot at Harris badet i det hele tatt. Han sa at det vilde bli jobb nok å ro båten op mot strømmen som det var. Men jeg fremholdt hvor meget hyggeligere det vilde være å ha Harris ren og pen i båten — selv om vi måtte ta med oss noen få hundre kilo ekstra proviant, og jeg fikk George til å se saken fra mitt synspunkt, så han frafalt sin protest mot at Harris badet. Og vi blev enige om å ta med oss tre badehåndklær så vi slapp å vente på hverandre.

Med hensyn til klær, så sa George at to sett hvite dresser vilde være tilstrekkelig, for vi kunde vaske dem i elven når de blev skitne. Vi spurte ham om han noensinne hadde prøvd å vaske klær i elven, og han svarte at det hadde han ikke akkurat, men han kjente noen som hadde gjort det, og de sa det ikke var vanskelig. Og

Harris og jeg var lettsindige nok til å tro at han hadde greie på hvad han snakket om, og at tre respektable unge menn, uten posisjon og innflytelse og uten tidligere erfaring i klæsvask, skulde være i stand til å vaske skjorter og bukser i elven Tems med et stykke såpe.

I kommende tider skulde vi erfare at George var en ynkelig bedrager som tydeligvis ikke hadde fjerneste anelse om hvad han snakket om — men da var det forsent. Hvis De hadde sett disse klærne etterpå . . . Men vi foregriper begivenhetens gang, som det heter i føljetongene.

George innprentet oss at vi måtte ha med oss rikelig med skift av undertøi og sokker for det tilfelle vi skulde kandre; dessuten håndklær til å tørre op med og et par almindelige sko ved siden av seilduksskoene, så vi hadde noe å skifte på oss hvis vi skulde kandre.

4

Derefter diskuterte vi matspørsmålet.

«Vi begynner med frokosten,» sa George som er praktisk anlagt. «Til frokost må vi ha en stekepanne» (Harris mente at en stekepanne var nokså ufordøielig, men vi bad ham ikke tøise), «en tekanne og kjele og et spritapparat. — Ikke noe petroleum,» la han betydningsfullt til, og Harris og jeg erklærte oss enige.

Vi hadde tatt med oss petroleumapparat på en båttur en gang, men hadde sverget på at det skulde bli siste gang. Det hadde vært som å leve på et petroleumslager hele uken. Ingenting oser slik som petroleum. Vi hadde apparatet i nesen på båten, og derfra oste det akterover til roret og impregnerte hele båten og alt som var i den på sin vei, oste utover elven og gjennemtrenge land-

skapet og forpestet luften. Noen ganger blåste det en østlig petroleumsvind, andre ganger en vestlig petroleumsvind og stundom en nordlig petroleumsvind. Kan hende det også dukket op en sydlig petroleumsvind; men enten vinden kom fra de arktiske ismarker eller den var opstått i ørkenens sand, så kom den til oss fylt av petroleum. Og petroleum oste i været og spolerte solnedgangen, og hvad månestrålene angikk, så stinket de av parafin. Vi forsøkte å slippe fra stanken oppe ved Marlow og forlot båten og tok oss en tur gjennom byen, men osen fulgte oss. Hele byen var full av petroleum. Vi gikk gjennom kirkegården som gav inntrykk av at likene var balsamert med petroleum. High Street stinket av olje så sterkt at vi undret oss over at folk kunde holde ut å leve der. Vi gikk kilometer efter kilometer utover veien i retning av Birmingham, men det var ikke noen hjelp i det, landskapet fløt i petroleum. På slutten av turen gikk vi bort under en uttørret ek ute på et ensomt jorde og svor en fryktelig ed på at vi aldri igjen skulde ha petroleum med oss i båt. (Vi hadde svoret hele uken, — almindelige hverdagseder — men dette var en høitidelig affære.)

Derfor innskrenket vi oss til bare å bruke denaturert sprit. Selv den kan være lei nok. En får denaturert postei og denaturert kake, men denaturert sprit er sundere for systemet når den tas inn i større doser.

Videre foreslo George at vi til frokost skulde ha egg og bacon, som var lettvint å tilberede, koldt kjøtt, te, brød, smør og syltetøi. Til lunsj kunde vi ha kjeks, koldt kjøtt, brød og smør — *men ikke ost*. Det er med ost som med petroleum, den reklamerer for meget for sig selv. Den vil ha hele båten for sig selv og setter ostelukt på alt som er i den. Det er ikke råd å vite om en spiser epleterte eller wienerwurst eller jordbær med fløte.

«Vi skal ikke ha noen eftermiddagste,» fortsatte George, og Harris blev lang i ansiktet, «men vi tar i stedet et godt og kraftig måltid klokken syv — middag, te og aftensmat i ett.» Ansiktet til Harris lysnet. George foreslo posteier, kaldt kjøtt, tomater og frisk frukt og grønnsaker. Til å drikke skulde vi ha med oss et vidunderlig klebrig brygg som Harris mikset sammen og som blev blandet op med vann og gikk under navnet limonade; dessuten massevis av te og en flaske whisky for det tilfelle vi kantret.

Jeg syntes George snakket for meget om denne kantringen — jeg syntes ikke det var den riktige måten å få stemningen op på. Men jeg var glad vi tok med oss whiskyen.

Men øl og vin skulde vi ikke ha, den slags er ikke på sin plass når en er på rotur. Øl og vin gjør en søvrig og tung. Når en tar sig en tur rundt i byen for å kikke på pikene en aftenstund, så er det all right, men ikke når solen steker rett ned i hodet på en og en har hårdt arbeid å gjøre.

Vi laget en liste over det vi skulde ha med oss, og det blev til en temmelig lang liste før vi skiltes den kvelden. Dagen efter møttes vi for å pakke. Vi hadde en stor håndkoffert til klærne og et par kurver til matvarene og kokegreiene. Vi trakk bordet bort til vinduet og la sakene i en haug midt på gulvet og satt omkring den og så på den.

Jeg sa at jeg vilde sørge for pakkingen. Jeg er stolt av mine egenskaper som pakker, for å pakke er en av de ting jeg føler jeg gjør bedre enn noen annen. (Jeg er ofte overrasket over hvor mange det er av de tingene.) Og jeg fikk George og Harris til å forstå at de helst burde overlate saken til mig. De gav efter med en villighet som

var nesten uhyggelig. George iførte sig en pipe og gjorde sig det makelig i lenestolen, og Harris anbragte bena på bordet og satte fyr på en cigar.

Det var ikke akkurat slik jeg hadde tenkt mig det. Min mening var naturligvis at jeg skulde lede arbeidet og at Harris og George skulde stulle omkring under min kommando, mens jeg nu og da puffet dem til side og sa: «Å din tosk — la mig greie det. Det er da enkelt nok!» At de tok det på *den* måten irriterte mig. Det er ingenting som irriterer mig mere enn å se på at andre folk ligger og drar sig mens jeg arbeider.

Jeg bodde en gang sammen med en fyr som gjorde mig rasende på den måten. Han kunde ligge og dra sig på sofaen i timevis av gangen og følge mig med øinene rundt i værelset mens jeg holdt på med noe. Han sa at det gjorde ham godt å se på mig, det fikk ham til å forstå at livet ikke var en drøm som en kunde gjespe sig igjennem, men en edel opgave som var full av alvorlig arbeide. Han sa at han ofte undret sig over at han hadde holdt det ut før han fikk mig å se på.

Nei, jeg er ikke slik. Jeg kan ikke sitte stille og se på at andre slaver og arbeider. Jeg må op og ta ledelsen og gå rundt med hendene i lommen og forklare hvorledes det skal gjøres. Jeg kan ikke noe for det. Det er min energiske natur som krever det.

Men jeg sa ingenting og begynte å pakke. Det viste sig å være en mer langvarig jobb enn jeg hadde tenkt mig, men jeg fikk da kofferten ferdig til slutt og satte mig på den for å spenne remmene.

«Skal du ikke ha støvlene ned i den?» spurte Harris, og jeg så mig rundt og fant at jeg hadde glemte dem. Det var akkurat likt Harris — ikke å si et ord før jeg hadde låst kofferten og holdt på med å spenne den igjen. Og

George lo — en av disse irriterende, idiotiske, klukkende, forrykte latterne hans som gjør mig forbannet.

Jeg åpnet kofferten igjen og puttet støvlene ned i den, og akkurat som jeg skulde til å snøre den igjen, blev jeg grepet av en fryktelig tanke: Hadde jeg pakket ned tannbørsten min?

Tannbørsten min er en av de ting som rir mig som en mare når jeg skal ut og reise, og gjør livet til en byrde. Jeg drømmer at jeg har glemt å legge den i kofferten og våkner badet i sved og begynner å gå på jakt etter den. Og om morgenen pakker jeg den ned før jeg har brukt den og må pakke den ut igjen, og da er det alltid den siste ting jeg får tak i. Så glemmer jeg å legge den ned igjen og må styrte ovenpå og ta den med mig til stasjonen i et lommeørklæ.

Naturligvis måtte jeg dra ut hvert skapende grand uten å finne den, og innholdet av kofferten var snart like velordnet som verden før skapelsen. Like selvfølgelig var det at jeg fant Harris' og Georges et snes ganger uten å få øie på min egen. Jeg la tingene tilbake én etter én og ristet dem omhyggelig. Til slutt fant jeg den i en støvel. Så pakket jeg igjen, og da jeg var ferdig, spurte George om jeg hadde fått med mig såpen. Jeg svarte at det gav jeg en god dag i og smelte kofferten igjen og spente remmene om den. Så opdaget jeg at jeg hadde pakket ned tobakkspungen min og måtte åpne den en gang til. Klokken 10.15 låste jeg den for siste gang, og det var bare proviantkurvene igjen. Da sa Harris at det kanskje var best at han og George greide med dem — siden det bare var snaue tolv timer til vi skulde starte. Det hadde jeg ikke noe imot og satte mig ned og lot dem ta en omgang.

De begynte i utmerket humør og var tydelig ivrige etter å vise mig hvorledes tingene skulde gjøres. Jeg gjorde

ingen bemerkninger; jeg bare ventet. Når George er hengt, vil Harris bli den verste pakker på jorderik, og da jeg betraktet haugene av tallerkener og kopper og kjeler og flasker og krukker og posteier og kokeapparater og kaker og tomater m. v., så følte jeg det på mig at det snart vilde bli spennende.

Det gjorde det. De begynte med å slå i stykker en kopp. Det var det første de gjorde, og de gjorde det bare for å vise hvad de *kunde* gjøre, og for å få mig interessert. Så anbragte Harris jordbærkrukken oppå en tomat som blev så flatklempt at den måtte skrapes av med en teskje.

Derefter var det Georges tur, og han tro på smørpakken. Jeg sa ingenting, men flyttet mig nærmere og satte mig på bordkanten for å se bedre. Det irriterte dem mere enn noe jeg kunde ha funnet på å si. Jeg forstod det. De blev nervøse og ophisset og snublet i sakene og la dem bak sig så de ikke kunde finne dem når de skulde ha fatt i dem. Og de pakket posteiene på bunnen av kurven og la de tyngste sakene ovenpå dem. De strødde salt utover alt sammen, og hvad smøret angikk, så har jeg aldri i mine levedager sett to mannfolk få så meget ut av smør for en shilling og to pence som de to. Da George hadde fått det løs fra tøffelen sin, forsøkte de å få det ned i kjelen, men kunde ikke få det ned — og det som allerede *var* nede i den, var ikke til å få ut. Til slutt skrapte de det ut og la det på en stol hvor Harris satte sig på det så det blev hengende bak på ham, og de gikk i ring på gulvet og lette efter det. «Jeg skal sverge på at jeg la det på stolen der,» sa George og stirret på det tomme setet. «Jeg så selv at du gjorde det for et øieblikk siden,» sa Harris. Og de fortsatte å trave rundt i værelset til de møttes midt på gulvet og stirret på hverandre.

«Det rareste jeg har sett i mitt liv,» sa George.
«Mystisk,» sa Harris.

Men så snudde Harris sig og George fikk se smøret bak på ham. «Der er det jo!» sa han indignert. «Hvor?» spurte Harris og vendte sig. «Kan du ikke stå stille!» skrek George og fløi efter ham. Så skrapte de det av og fikk det ned i tekjelen.

Montmorency var midt oppe i det, naturligvis. Montmorencys ærgjerrighet er å fly i veien for folk og bli skjelt ut. Hvis han greier å trengse sig inn et sted hvor de ikke vil ha ham og får folk så rasende at de hiver ting i hodet på ham, så føler han at dagen ikke er bortkastet.

Han anbragte sig oppå tingene nettop som de skulde pakkes, og han svedde i den villfarelse at når Harris eller George rakte hånden efter noe, så var det for å få tak i den kolde, fuktige snuten hans. Han stakk bena oppi syltetøiet, ertet teskjeene og lot som om citronene var rotter og kløv op i den ene av kurvene og tok livet av tre av dem før Harris fikk langet ut efter ham med stekepannen. Harris sa at jeg opmuntret Montmorency, men det gjorde jeg ikke. En slik bikkje trenger ikke opmunt-ring. Det er medfødte egenskaper som får den til å opføre sig som den gjør.

Pakkingen var undagjort da klokken var ti på ett, og Harris satte sig på den største proviantkurven og sa at han håpet ikke noe av innholdet var ødelagt. George sa, at hvis noe var ødelagt, så *var* det ødelagt, og tanken så ut til å trøste ham. Han sa også at han ikke hadde noe imot å legge sig, og det hadde ikke vi andre heller.

Harris skulde sove hos oss om natten, og vi trakk lodd om sengene med det resultat at Harris skulde dele seng med mig. «Vil du ligge på innsiden eller utsiden, J.?»

spurte han. Jeg svarte at jeg i almindelighet foretrakk å sove inne i sengen, og Harris sa at det var en gammel vits.

«Når skal jeg vekke dere?» spurte George.

Harris foreslo klokken syv, men jeg sa seks fordi jeg hadde noen brever å skrive før vi drog av gårde. Vi trettet litt om det, Harris og jeg, men blev til slutt enige om å halvere differansen.

«Vekk oss halv syv,» sa vi til George, men da fant vi at han lå i dyp søvn. Derfor anbragte vi badebaljen foran sengen hans, slik at han måtte trå i den når han stod op, og så krøp vi til køis.

5

Men det var Mrs. Poppets som vekket mig den neste morgen.

«Vet De at klokken er nesten ni?» spurte hun.

«Hvad for noe er ni?» spurte jeg og skvatt op.

«Klokken,» svarte hun gjennom nøkkelhullet. «Jeg tenkte at De kanskje hadde forsovet Dem.»

Jeg vekket Harris og fortalte ham at klokken var ni, og han spurte om det ikke var mig som vilde stå op klokken seks. Jo, svarte jeg, men hvorfor hadde han ikke vekket mig?

«Hvordan skulde jeg kunne vekke dig når du ikke vekket mig?» spurte han indignert. «Nå kommer vi ikke avsted før middag. Det undrer mig bare at du i det hele tatt gider stå op.

«Hm,» svarte jeg. «Det er heldig for dig at jeg gjør det. Hadde jeg ikke vekket dig, så hadde du blitt liggende der de to ukene.»

På den måten holdt vi det gående med å si hverandre elskverdigheter til vi blev avbrutt av en dyp snorken fra sengen til George. Det minnet oss om hans eksistens: Der lå han — mannen som vilde ha greie på når vi vilde at han skulde vekke oss — på ryggen med vidåpen kjeft og knærne i været.

Jeg vet ikke hvad det kommer av, men jeg kan ikke fordra å se på at andre folk ligger og sover når jeg selv er oppe. Jeg synes det er forferdelig å se på de kostbare timene av et menneskes liv — de uvurderlige timer som aldri kommer tilbake — bli kastet bort i dyrisk søvn.

Der lå George og sov bort de kostbare minutter som han en gang skal kreves til regnskap for. Han kunde forlengst ha vært oppe og stoppet sig med egg og bacon, ertet bikkja og flirtet med hushjelpen, istedenfor å ligge der nedsunket i ubevissthet.

Det var en forferdende tanke, og det så ut til at Harris blev slått av den samtidig med mig. Vi besluttet å redde ham fra fordervelsen, og denne edle tanke fikk oss til å glemme våre indre stridigheter. Vi rendte over til ham og hev sengklærne av ham og skrek i øret på ham til han våknet.

«Årefornopåføre?» spurte han og satte sig op.

«Se å kom dig op ditt drog!» skrek Harris. «Den er kvart på ti.»

«Hvad!» skrek George og hoppet ned i badebaljen. «Hvem i . . . har satt den balja her?»

Vi oplyste ham om at han måtte være en tosk som ikke hadde sett den.

Da vi hadde klædd på oss og kom til finpussingen, husket vi at vi hadde pakket ned alle toalettsakene, tannbørstene iberegnet (den tannbørsten blir min død en vakker dag) og måtte fiske dem frem fra kofferten. Og da

det var gjort, kom George i tanker om at han måtte ha barbersakene sine. Vi sa ham at han fikk greie sig uten barbering den dagen da vi ikke hadde i sinne å åpne kofferten en gang til for ham eller for noen lik ham.

«Ikke tøis,» sa George, «jeg kan ikke gå i byen slik som jeg ser ut.»

Det måtte innrømmes at det ikke var videre hensynsfullt mot byen, men hvad brød vi oss om menneskehetens lidelser? Som Harris sa på sin vulgære måte: Byen fikk se til å tåle det.

Montmorency hadde invitert to andre bikkjer til å komme og ta farvel med ham, og de fordrev ventetiden med å slåss utenfor gatedøren. Vi beroliget dem med en paraply og satte oss til frokostbordet.

«Det viktigste er å begynne dagen med en solid frokost,» sa Harris og forsynte sig med et par koteletter. Det var best å ta dem mens de var varme, det andre kunde vente så lenge.

George hadde fått tak i en morgenavis og underholdt oss med å lese høit om båtulykker og værvarslet, som profeterte «kjølig vær med regn og tordenbyger, østlig vind og lavtrykk over egnene omkring London og den Britiske kanal. Fallende barometer.»

Min mening er, at av all den tåpelige humbug vi blir plaget med, er værvarslingen den verste. Jeg husker at vi en gang fikk en fridag komplett ødelagt fordi vi tok hensyn til værvarslet i avisen. «Det kan ventes kraftige regnbyger med torden idag,» lød meldingen, og derfor innstilte vi den turen vi hadde planlagt og holdt oss innendørs hele dagen og ventet på regnet. Og folk drog muntert forbi huset i alle slags kjøredoninger mens solen strålte fra en skyfri himmel.

«Å bare vent!» sa vi til hverandre mens vi satt og så

på dem gjennom vinduet, «de skal bli passelig våte før de kommer hjem igjen!» Og vi klukket ved tanken på hvor våte de skulde bli, og vi satte oss rundt kaminen igjen og frisket på ilden og fant frem bøkene våre. Da klokken var tolv, og solen fremdeles veltet inn i værelset, blev heten nokså trykkende, og vi begynte å studere på når disse regnbygene og tordenværet skulde komme.

«Å,» sa vi til hverandre. «Det kommer nok litt lenger ut på dagen, og da skal jeg hilse og si de skal få vasket sig.»

Klokken ett kom vertinnen og spurte om vi ikke hadde tenkt å ta en tur i det fine været.

«Å nei!» sa vi og så meget vitende på hverandre og klukket. Vi visste nok bedre enn som så. Vi hadde ingen lyst til å bli gjennombløtt!

Og da eftermiddagen nesten var til ende uten det minste tegn på regn, forsøkte vi å muntre oss op med å fortelle hverandre at regnet plutselig vilde bryte løs når folk var på hjemveien og ikke kunde finne ly noe sted. Men det kom ikke en dråpe, og dagen sluttet like fin som den var begynt.

Dagen efter leste vi at det vilde bli «rolig, pent vær, sterk varme», og vi dresset oss op i de tynneste klærne vi hadde og drog avsted. En halv time efterpå begynte det å øse ned, og en sur vind blåste op, og begge deler holdt på resten av dagen. Vi kom hjem igjen fullstappet av forkjølelse og revmatisme og måtte gå til køis.

Barometeret er også unyttig: det er likeså villedende som værmeldingen.

Det var et barometer på et hotell i Oxford som jeg bodde på, og da jeg kom dit, pekte det på «rolig, pent vær». Det simpelthen øste ned utenfor, og slik hadde det holdt på hele dagen, så jeg forstod det ikke riktig. Jeg

banket på barometeret, og viseren jumpet op på «meget tørt». Hotellgutten som kom forbi, mente at det gjaldt den neste dag. Jeg tenkte at det kanskje dreide sig om forrige uke, men hotellgutten sa at han trodde ikke det.

Jeg banket på det igjen den neste morgen, og det gikk enda høiere i været, og regnet kom ned voldsommere enn noensinne. Dagen derpå gav jeg det en ny dunk, og viseren fortsatte opover så langt til den blev stanset av en stift. Det gjorde sitt beste, men instrumentet var laget slik at det ikke kunde profetere finere vær uten å sprengte sig selv. Det var tydelig at det gjerne vilde varsle vannmangel og solstikk, men stiften hindret det, og det måtte nøie sig med det hverdagslige «meget tørt».

Og hele tiden øste regnet ned så de lavere deler av byen blev oversvømmet fordi elven gikk over sine bredder. Hotellgutten sa at vi nok kom til å få en lang periode av pent vær før eller senere, og han leste høit en inskripsjon som stod der over oraklet:

Lenge varslet, lenge varer.

Men godværet kom ikke den sommeren, så jeg antar maskinen henviste til den neste våren.

Hvem ønsker forresten å få vite om været på forhånd? Det er ille nok når det kommer om en ikke også skal plage sig med det på forhånd. Den profeten vi liker, er den gamle mannen som på en ekstra skummel morgen da vi har særlig bruk for pent vær, kikker rundt på himmelen og sier:

«Å ja — han klarer nok. Sola bryter nok igjennem allright.»

«Han vet nok hvad han snakker om,» sier vi til hverandre da vi ønsker ham godmorn og drar avsted; «det er utrolig hvor slike gamle fyrer har greie på været».

Og vi føler en takknemlighet mot ham som slett ikke

kjølner fordi om det *ikke* klarer op, men fortsetter å regne hele dagen. Vi føler at han har gjort sitt beste.

Men for mannen som spår dårlig vær, nærer vi bare bitre følelser.

«Tror De han klarer op?» roper vi muntert til ham i forbifarten.

«Å nei,» svarer han og rister på hodet; «jeg er redd for det blir dagsregn av det.»

Den gamle idioten! mumler vi, hvad pokker vet *han* om det! — Og hvis det viser sig at han får rett, så blir vi enda mere forbitret på ham. Vi føler at han på en eller annen mystisk måte har noe med det å gjøre.

Denne morgenen var imidlertid altfor klar og fin til at George kunne ødelegge humøret vårt med sine blod-dryppende beretninger om utpregede lavtrykk og fallende barometer, og da han fant ut at han bare spilte tiden, kvartet han den cigaretten jeg nettop hadde rullet, og strøk på dør for å gå i banken.

Og da Harris og jeg hadde satt til livs det som var igjen på frokostbordet, slepte vi bagasjen ut på gatetrappen og ventet på en drosje.

Det var ikke så lite da vi fikk samlet det. Det var den store kofferten og en mindre, de to proviantkurvene og en stor rull med tepper, fem-seks frakker og regnkapper, noen få paraplyer og en melon for sig selv da fasongen gjorde det vanskelig å pakke den sammen med noe, noen pund druer i en pose, en japansk papir-parasoll og til slutt en stekepanne tullet inn i brunt papir.

Det var sannelig en god bråte, og Harris og jeg begynte å føle oss litt skamfulle, skjønt hvorfor er ikke godt å si. Det viste sig ikke noen drosje, men gateguttene gjorde det, og de var tydelig sterkt interessert i skuespillet.

Biggs visergutt var den første som dukket op. Biggs er

grønnsakhandleren vår, og hans fornemste talent er å sikre sig de mest forvorpne visergutter som sivilisasjonen hittil har frembragt. Hvis det dukker op i nabolaget noe mere enn almindelig skurkagtig i gutteveien, så vet vi det er Biggs siste. Den gang vi hadde det fryktelige Coram Street mordet, så var gaten vår sikker på at det var Biggs visergutt (på den tiden) som stod bak det, og hadde han ikke greid å skaffe sig et alibi da han blev krysseksaminert av folkene i nummer nitten, som han skulde levere varer hos samme morgen mordet var opdaget, så vilde det gått ham ille. Jeg kjente ikke Biggs visergutt på den tiden, men efter det jeg har sett av dem senere, vilde jeg ikke lagt større vekt på det alibiet.

Som sagt så kom Biggs visergutt rundt hjørnet. Det lot til at han hadde det svært travelt, men da han fikk øie på Harris og mig og Montmorency og alle sakene, saktet han farten og stirret. Harris rynket brynene til ham, og dette vilde kanskje såret en mere følsom natur, men Biggs visergutter er som regel ikke nærtagende. Han bråstoppet en meter fra dørtrappen og lente sig op til rekkverket, og da han hadde valgt sig ut et strå til å tygge på, fikserte han oss med øinene. Han aktet øiensynlig å avvente begivenhetenes gang. Så gikk kolonialhandlerens gutt forbi på den andre siden av gaten, og Biggs gutt praide ham:

«Hei! Førstetasje i nummer 42 ska fløtte!»

Kolonialhandlerens gutt kom over og tok stilling på den andre siden av trappen. Derefter stanset en ung herre fra skotøibutikken og sluttet sig til Biggs gutt, mens tomflaskemannen fra vertshuset «De blå stolper» inntok en selvstendig stilling på kanten av fortauet.

«Dem kommerke te å sulte,» gjørem vel?» sa herren fra skotøibutikken.

«Å du vilde vel tamerræ noe ta hvert hvis du skulde seile over Atlantern i åpen båt du åsså,» svarte «De blå stolper».

«Dem skakke over Atlantern,» sa Biggs gutt, «dem ska ut å lete efter Stanley.»

På dette tidspunkt var det blitt en ganske respektabel forsamling omkring døren vår, og folk spurte hverandre hvad det var på ferde. En del av forsamlingen, den unge og lettsindige delen, holdt på at det var et bryllup og utpekte Harris som brudgommen, men den eldre og mere alvorlige del av almuen helte til den opfatning at det var begravelse, og at jeg antagelig var likets bror.

Til sist dukket det op en tom drosje (i almindelighet kommer det tre i minuttet når det ikke er bruk for dem og de bare er i veien), og vi stablet sakene og oss selv inn i den og jaget vekk et par av Montmorencys venner som tydeligvis hadde svoret aldri å svikte den, hvorefter vi drog avsted fulgt av hurrarop fra mengden. Biggs gutt kylte en gulerot efter oss for å ønske oss lykke på reisen.

Vi kom til Waterloo stasjonen klokken elleve og spurte hvilken plattform elleve femten-toget gikk ut fra. Naturligvis var det ingen som hadde greie på det; det er aldri noen som har greie på hvilken plattform togene går fra på Waterloo stasjonen, eller hvor et tog skal hen når det går. Bæreren som tok sakene våre, mente det var fra plattform nummer to, mens en annen bærer som han diskuterte saken med, hadde hørt rykter om at det skulde gå fra nummer én. Stasjonsmesteren på sin side var overbevist om at det skulde gå fra lokalplattformen.

For å få en slutt på det gikk vi op til trafikkinspektøren, og han sa at han nettop hadde møtt en mann som sa han hadde sett elleve femten-toget på nummer tre plattformen. Vi gikk til plattform nummer tre, men autori-

tetene der sa at de var av den mening at toget som stod der var Southampton-ekspressen, eller kanskje ringbanen til Windsor. De var iallfall sikre på at det ikke var Kingston-toget, men kunde ikke angi noen grunn for at de var sikre på det. Så sa bæreren vår at han mente han kjente igjen toget borte på en av plattformene, og vi gikk dit og spurte lokomotivføreren om han skulde til Kingston. Han svarte at han naturligvis ikke kunde si det med bestemthet, men han trodde at han skulde det. Imidlertid — hvis toget hans ikke var elleve femten til Kingston, så var han så temmelig sikker på at det var ni-to-og-tredve til Wirginia Water eller ti-ekspressen til Isle of Wight eller noe i den retning, og at vi vilde opdage det når vi kom frem. Vi rakte ham et par shilling og bad ham kjøre til Kingston. «Det er ingen her som har noe greie på hvilket tog det er,» sa vi, «og De vet jo veien, så De kan bare lure Dem avsted til Kingston i all stillhet.» «Ja, jeg vet sannelig ikke,» svarte den edle mannen, «men et eller annet tog må jo gå til Kingston også, så jeg tenker jeg får gjøre det.»

På den måten kom vi til Kingston med syd-vest banen. Etterpå fikk vi høre at toget i virkeligheten hadde vært Exeter-posttoget og at de hadde lett efter det på Waterloo i flere timer.

Båten vår lå og ventet like nedenfor broen i Kingston, og dit styrte vi våre skritt. Da alt var stuert ned i den og vi hadde inntatt våre plasser, spurte båtmannen om alt var i orden.

«I orden er det!» svarte vi. Og med Harris ved årene, mig ved roret og Montmorency ulykkelig og dypt mistenksom forut i baugen, skjøt vi ut på elven som skulde bli vårt hjem i de kommende fjorten dager.

Det var en strålende morgen — sen vår eller tidlig sommer eftersom en tar det, da gress og blad begynner å anta en dypere farve av grønt, og da året ennå er å ligne med en ung jomfru.

Kingstons pussige, gamle sidegater så rent maleriske ut i solskinnet der hvor de går ned til elvekanten. Den glitrende elven med sine drivende lektere, den trelagte bukserstien og de velholdte villaene på den andre siden, Harris i rød- og orangerfarvet blazer gryntende ved årene, Tudorenes gamle, grå slott i det fjerne — alt bidrog til å skape et solfylt bilde som både var lyst og rolig, så fullt av liv og likevel så fredelig, og det vugget mig inn i drømmer om forgangne tider.

Jeg drømte om Kingston — eller «Kyningestun» som byen blev kalt i de dager da de angelsaksiske «Kinges» blev kronet i den. Den store Cæsar gikk over Temsen her, og romerske legioner slo leir på dens skrånende bredder. Det var med Cæsar som med dronning Elisabeth i senere tider — det later til at han har vært overalt, bare at han opførte sig mere aktverdig enn den gode dronning Bess: han slo sig ikke ned i vertshusene. Hun var en hund efter vertshus, Englands jomfrudronning. Det finnes knapt et vertshus med noen tiltrekning innenfor en radius av ti mil fra London som hun ikke har kikket innom en eller annen gang. Hvis Harris skulde ta skjeen i en annen hånd og bli en stor mann, premierminister for eksempel, så lurder jeg på om de efter hans død vilde sette plakater på de vertshusene han pleide gå på: «Harris tok to whisky her om sommeren 1888», «Harris har drukket et glass bitter her», «Harris blev helt ut herfra i desember 1886».

Nei, det vilde bli for mange av dem. Det vilde bli de vertshusene han ikke hadde vært på, som vilde opnå berømmelse. «Eneste hus i Syd-London som Harris aldri har tatt en drink i». Folk vilde strømme dit for å finne ut hvad som var i veien med det.

Hvor den stakkars, svake kong Edwy må ha hatet Kyningestun! Kroningsfesten var for meget for ham. Maven hans hadde neppe godt av villsvinhode fylt med sukkerplommer (min vilde iallfall ikke ha det), og da han hadde fått nok av sekt og mjød, snek han sig bort fra det løsslupne gilde for å stjele sig til en stille måneskinns-time med sin elskede Elgiva. Kanskje stod de hånd i hånd i vinduet og så på det stille måneskinn over elven mens larmen fra festsalene lød op til dem i dempede bølger. Så brøt den brutale Odo og hans venn St. Dunstan inn i deres stille værelse og slynget rå fornærmelser i ansiktet på den milde dronning og drog stakkars Edwy tilbake til skrålet og drikkeriet.

År etter blev de angelsaksiske konger begravd sammen med sine svirebrødre til larmen av krigsmusikk, og Kingstons storhet forsvant for en tid for på ny å reises da Hampton Court blev Tudorenes og Stuartenes slott, og kongelige barkasser slet i sine fortøininger ved elvebredden mens tapre herrer i strålende kapper spradet langs elven.

Mange av de gamle husene rundt omkring taler tydelig om den tid da Kingston var en kongelig kjøbstad og adel og hofffolk levde der nær kongen, og da veiene til slottets porter dagen lang var fylt av klirrende rustninger og prustende gangere. De store og rummelige husene med sine karnapper og spisse gavler ånder av middelalderske drakter og innviklede eder. De var reist i en tid da folk visste hvordan man skulde bygge, og murstenene er bare

blitt hårdere av tidens tann, og eketrestrappene knirker ikke når noen forsøker å liste sig ned av dem.

Apropos eketrestrapper, så kommer jeg til å tenke på at det er en storartet trapp med utskåret eketre i et av husene i Kingston. Huset er butikk nu, men har sikkert en gang vært bosted til en stor mann. En venn av mig som bor i Kingston gikk inn der en dag for å kjøpe en hatt, og i et øieblikks tankeløshet stakk han neven i lommen og betalte på stående fot. Kjøbmannen (som kjenner min venn) blev naturligvis forbløffet, men han tok sig sammen, og da han syntes at den slags fortjente oppmuntring, tilbød han sig og vise min venn noe fint, gammelt utskåret eketre. Han tok ham med sig gjennom butikken og op trappen som var utstyrt med rekkverk av det herligste treskjærerarbeide, og veggene i trappegangen var dekket av ekepaneler som vilde vært en pryde for et palass.

Fra trappegangen kom de inn i et stort, lyst værelse som var dekorert med et nokså opsiktsvekkende tapet med blå bunn. Men ellers var det ikke noe særlig ved rummet, og min venn undret sig på hvorfor han var blitt ført dit. Så gikk eieren av huset bort til den tapetserte veggen og banket på den, og bankingen frembragte en hul, treaktig lyd.

«Ek,» forklarte han, «utskåret ek op til taket hele veien rundt. Akkurat maken til det De så ute i trappen.»

«Men du store Mads!» utbrøt min venn, «De vil da ikke fortelle mig at De har klædd inn utskårne ekepaneler med blått tapet?»

«Jo,» svarte han. «Det blev temmelig kostbart også, for jeg måtte naturligvis først dekke det med pløide bord. Men rummet er blitt lyst og hyggelig nå. Før var det nokså mørkt her.»

Jeg kan ikke si at jeg klandrer mannen for det (hvilket uten tvil er en stor trøst for ham). Når en ser på saken som et gjennemsnittsmenneske som ønsker å innrette sig så behagelig som mulig — og ikke som raritetsamler, så er det ikke så lite fornuft på hans side. Utskåret ek kan være pent nok å se på og ha i små mengder, men må være nokså forstemmende å leve midt oppe i for folk hvis interesser ikke går i den retning. Det må være som å bo i en kirke.

Nei, det triste er at han som ikke brød sig om utskåret ek, skulde ha dagligstuen sin klædd med det, mens folk som bryr sig om det må betale det i dyre dommer. Men det later til å være regelen her i verden at folk har nok av det de ikke bryr sig om, og at andre har det de higer efter. Gifte folk har koner som de ikke bryr sig om, og ugifte beklager skjebnen som ikke har skaffet dem noen. Fattige folk har flere unger enn de kan forsørge skikkelig, mens rike folk dør barnløse uten noen å etterlate pengene sine til. Unge piker som har nok av kavalierer, sier at de helst vil være kvitt dem — kan de ikke heller gjøre kur til Miss Smith og Miss Brown som ingen bryr sig om? De akter ikke å gifte sig, men det gjør Miss Smith og Miss Brown.

Det er nokså forstemmende å tenke på. Jeg gikk på skolen sammen med en som hette Stivvings. Han var det rareste eksemplar av en gutt jeg noensinne er kommet bort i. Jeg tror virkelig han likte å lese. Han pleide å lese gresk på sengen, og det var nesten umulig å holde ham borte fra uregelmessige franske verber. Han var full av sykelige idéer om å gjøre sine foreldre og skolen ære, han tørstet efter å vinne skolepremier og bli en lærd mann — kort sagt: han var full av alle slike åndssvake

innfall. Men jeg vil ikke ha sagt noe vondt om ham — han var uskyldig som et ufødt barn.

Vel — han brukte bli syk omtrent to ganger i uken så han ikke kunde gå på skolen. Det har aldri vært hans make til å bli syk. Hvis det fantes en eller annen sykdom innenfor en omkrets av ti mil, så fikk han den, og han fikk den alvorlig. Han fikk bronkitt i hundredagene og høisnue ved juletider. Etter seks ukers tørke blev han angrepet av giktfeber, og han kunde gå ut i november-tåke og komme hjem med solstikk. Så måtte han ligge til sengs og spise drivhusdruer og tute fordi han ikke fikk lov til å skrive latinske stiler, og fordi de tok fra ham den tyske grammatikken

Men vi andre, som gjerne ofret fem skoleår for å være syk en eneste dag og som ikke hadde ringeste trang til å gjøre våre foreldre viktige på grunn av oss, vi kunde ikke pådra oss så meget som en stiv nakke engang. Vi tøiset omkring i all den trekk vi kunde opdage, og det gjorde oss bare godt. Vi åt ting som vi trodde vi skulde bli syke av, men blev bare fetere og fikk øket appetitt. Det var ingen verdens ting som kunde gjøre oss syke før feriene begynte, men da fikk vi forkjølelse, kikhoste og allslags elendighet som varte til skolen skulde ta fatt igjen. Da blev vi plutselig friske igjen på tross av allslags forsøk i motsatt retning.

Slik er livet.

For å gå tilbake til utskjæringsspørsmålet, så må våre forfedre ha hatt god greie på hvad som er kunstnerisk og vakkert. Alle de skattene som blir gravd op idag, var bare dagligdagse saker for tre eller fire hundre år siden. Jeg studerer somme tider på om det virkelig er noen indre skjønnhet og verdi i de gamle suppetallerkenene, ølkru-

sene og lysestakene som vi priser så høilydt nu, eller om det bare er alderens glorie som gir dem charme i våre øine. Det gamle blå serviset som vi henger rundt på veggene til pynt, var bare almindelig husgeråd for noen få århundrer siden, og den lyserøde hyrdinnen og den gule hyrden som vi sender rundt mellom våre gjester for at de skal beundre dem (og som de må late som de forstår sig på) var vel ganske almindelige pyntesaker som ungene fikk suge på når de skrek.

Vil det bli slik i fremtiden også? Vil våre tallerkener bli arrangert rundt kaminen til rikfolk i året to tusen og noe? Vil de hvite koppene med gullkantene og de vakre gullblomstene (av ukjent klasse) som våre Sarah Janer slår i stykker med lett sinn, bli samvittighetsfullt satt sammen og satt på hyller og bare bli støvet av av husets frue?

Som den porselenshunden som hører til utstyret i værelset mitt: den er hvit, nesens er vakker rød og øinene blå, og den har sorte flekker. Hodet holder den så rett i været at det må gjøre vondt, og uttrykket i fjeset dens er så godmodig at det er på kanten av idioti. Selv beundrer jeg den ikke noe større. Som kunstverk betraktet kan jeg si at den irriterer meg. Tankeløse venner flirer av den, og selv vertinnen nærer ingen beundring for den, men undskylder dens nærvær med at det er en foræring fra en tante.

Men det er sannsynlig at den om et par hundre år vil bli gravd op et eller annet sted uten ben og med brukket hale, og den vil bli anbragt i et glasskap og folk vil vandre rundt den og beundre den. De vil bli slått av den vidunderlige dybde i farven på snuten dens og spekulere på hvor vakker den tapte del av halen sannsynligvis må ha vært.

Vi i vårt århundre ser ikke skjønnheten i den hunden,

vi er vant til den. Det er akkurat som med solnedgangen og stjernene: vi blir ikke overveldet av deres skjønnhet fordi de er almindelige i våre øine. Slik med denne por-selenshunden også. I år 2288 vil folk bli beveget av å se på den. Kunsten å lage slike hunder vil være utdødd, og våre efterkommere vil studere på hvorledes vi kunde få det til, og snakke om hvor dyktige vi var. Vi vil bli omtalt som «de store, gamle mestere i det nittende århundre som frembragte slike mesterlige hunder».

Og våre døtres håndarbeider på skolen vil bli omtalt som kunsthåndverk fra den victorianske tid og vil ikke være til salgs for gull. De blå og hvite muggene fra vertshusene på landet vil bli gravd op fulle av skår og sprekker og solgt til millionærer som vil bruke dem til vinkanner; folk fra den andre siden av kloden vil komme reisende for å kjøpe op de «Souvenirs fra Margate» som har undgått ødeleggelse og ta dem med sig tilbake som gamle engelske sjeldenheter.

I dette øieblikk kastet Harris årene og satte sig på bunnen av båten med bena i været. Montmorency hylte og gjorde saltomortale, og lokket gikk av en av kurvene så innholdet ramlet utover. Jeg blev litt overrasket, men mistet ikke tålmodigheten og spurte ganske rolig hvad det skulde være godt for.

«Hvad det skal være godt for? Din . . .»

Nei — ved nærmere eftertanke er jeg kommet til det at jeg ikke vil gjenta hvad Harris sa. Det er meget mulig han hadde grunn til å klandre mig, men det er ingen undskyldning for voldsomt sprog og simple uttrykk — særlig ikke når en mann er blitt så bra opdratt som jeg vet Harris er blitt det. Enhver må jo kunne forstå at det er lett å glemme å styre når en sitter og funderer på noe, og resultatet var at båten og vi var blitt blandet sammen med

stien på siden av elven. En stund var det nokså vanskelig å finne ut hvad som var oss og hvad som var elvekanten, men det lyktes da til slutt, og vi skiltes.

Nå mente Harris at han hadde rodd nok for en stund og foreslo at jeg skulde ta et tak. Derfor gikk jeg i land med slepelinen og bukserte båten videre forbi Hampton Court. Hvilken hyggelig, gammel mur er det ikke som går langs elven der! Jeg kan aldri gå forbi den uten å føle mig i stemning ved synet av den. Hvilket vakkert maleri vilde det ikke kunne lages av den med lav og mose, og med villvinen som titter op over den for å se efter hvad det foregår ute på elven, med all eføien nede ved foten. Det er femti forskjellige valører for hver ti meter av den gamle muren. Hvis jeg bare kunde tegne, og jeg hadde hatt litt forstand på å male, så er jeg sikker på at jeg skulde lage et nydelig billede av den. Jeg har ofte tenkt at det måtte være deilig å bo på Hampton Court. Det ser så fredelig ut der, og det må være hyggelig å vandre rundt på det koselige, gamle stedet tidlig om morgenen før folk er på bena. — Men allikevel så er jeg ikke så sikker på at jeg vilde bry mig om det når det kom til stykket: Det vilde bli nokså trist om kvelden når lampen kastet uhyggelige skygger på de panelte veggene og når fjerne skritt gav gjenlyd i de kolde stengangene — snart nære ved og snart langt borte til de døde vekk — og du ikke hørte annen lyd enn bankingen av ditt eget hjerte.

Vi er solens barn, vi mennesker. Vi elsker lys og liv. Derfor er det at vi trykker oss sammen i byene, og landet blir mere og mere avfolket. I solens lys — om dagen når naturen er full av liv omkring oss, liker vi de åpne ller og de dype skogene; men om natten når moder jord er gått til hvile og har latt oss bli våkende tilbake — da blir verden så øde og vi blir redde som barn i et tomt

hus. Da lengter vi efter de oplyste gatene og lyden av menneskelige stemmer. Vi føler oss så små og så hjelpe-løse når nattevinden rasler i trærnes løv. Det er så mange spøkelser på ferde, og deres sukk gjør oss triste til mote. La oss samle oss i de store byene og tende millioner lys og rope og synge og føle oss modige.

Harris spurte om jeg noen gang hadde vært i labyrinten ved Hampton Court. Han fortalte at han en gang gikk inn i den med en fetter av sig for å vise vei. Han hadde studert kartet over den på forhånd, og det var så enkelt at det var tåpelig å kalle det for en labyrint; det var snøtt nok verd de to pencene det kostet å gå inn i den. Harris sa at han mente kartet måtte være en stor vits, for det hadde ikke den fjerneste likhet med labyrinten og førte folk på avveie. Den fetteren hans var fra landet, og han sa til ham:

«Vi skal bare stikke innom som snarest, så du kan si at du har vært der. I virkeligheten er den så liketil at det er absurd å kalle den for en labyrint. En behøver bare passe på å ta av til høire hele tiden. Vi kan spasere omkring der en ti minutters tid før vi går og får oss lunsj.»

Straks de kom inn, traff de på en flokk som sa at de hadde vært der nesten en time og mente at de hadde fått nok av det. Harris sa at de kunde følge efter ham hvis de vilde — han skulde bare ta sig en snartur innover før han gikk igjen. De sa at det var svært snildt av ham og sluttet op i kjølvannet hans.

På veien plukket de op flere andre flokker av folk som ønsket å ha det overstått, så Harris til slutt hadde alle som fantes i labyrinten i hælene på sig. Folk som forlengst hadde opgitt alt håp om å se sitt hjem og sine kjære igjen, fikk nytt mot ved synet av Harris og hans følge, og sluttet sig til prosesjonen mens de overøste ham med velsig-

nelser. En kone med et spebarn insisterte på å holde ham i armen av frykt for å miste ham av syne.

Harris drev på med å ta av til høire, men det lot til å være temmelig langt frem, og fetteren sa at det måtte være en nokså stor labyrint.

«Å ja,» sa Harris, «en av de største i Europa.»

Men Harris begynte å synes at det var nokså rart selv også inntil de kom forbi en halvspist hvetebolle som fetteren mente han hadde sett for ti minutter siden.

«Ikke tale om,» sa Harris, men konen sa at det *var* tale om det, for hun hadde selv tatt den fra barnet og kastet den like før hun møtte Harris. Hun la også til at hun ønsket at hun aldri hadde truffet på ham og uttrykte som sin mening at Harris var en svindler. Dette gjorde Harris ergerlig, og han tok frem kartet og forklarte sin teori.

«Kartet kan være bra nok,» sa en av følget, «hvis vi bare visste hvor vi var henne i labyrinten.»

Ti minutter senere fant de sig i centrum av labyrinten. Harris tenkte først å late som om dette var i overensstemmelse med hans plan, men svermen så så farlig ut at han bestemte sig for å betrakte det som et hendelig uhell.

Men hvordan det nu var, så hadde de iallfall et utgangspunkt. De visste hvor de var, og da de undersøkte kartet, så det hele ganske simpelt ut.

Og tre minutter senere var de tilbake i centrum igjen, og etterpå viste det sig umulig å komme noen andre steder. Hvilken vei de enn tok, så bragte den dem tilbake til midten av labyrinten. Det blev så regelmessig at en del av følget stanset der og ventet mens de andre trasket rundt. Harris tok frem kartet sitt igjen, men synet av det gjorde mobben rasende, og de bad ham gå hjem og krølle håret sitt med det. Harris sa at han ikke kunde undgå en

følelse av at han til en viss grad var begynt å bli upopulær.

Til slutt begynte de å rope på vaktmannen, og han kom og kløv op på en stige utenfor og skrek hvordan de skulde gå. Men på dette tidspunkt var hele hurven så susete i hodet at de ikke forstod noenting og satte sig ned for å vente på at vaktmannen skulde komme og hente dem. Men uhellet vilde at vaktmannen var ung og ny i arbeidet, og da han kom inn, kunde han ikke finne frem til dem, og så gikk *han* sig bort. De fikk nu og da noen glimt av ham da han styrtet avsted på den andre siden av hekken, og når han fikk øie på dem, tok han en ny kurs for å nå frem, og en stund etterpå dukket han op på den samme flekken og spurte hvor de hadde vært i mellemtiden.

De kom ikke ut før en av de gamle vaktmennene kom tilbake fra middag.

Harris sa han syntes det var en fin labyrint, og vi blev enige om at vi vilde prøve å lure George inn i den på tilbakeveien.

7

Det var mens vi gikk gjennom Moulsey-slusen at Harris fortalte mig om sine opplevelser i labyrinten. Det tok litt tid, for vi var den eneste båten, og det er en stor sluse. Jeg husker ikke jeg noensinne før har sett Moulsey-slusen med bare én båt i den; jeg tror ellers at den er den mest brukte slusen på hele elven. Jeg har ofte stått og sett ned i den når en ikke kunde se noe til vannet, men bare en forvirring av strålende blazere, flotte hatter, mangefarvede parasoller, tepper og kapper, bånd og skinnende hvitt. En

skulde tro det var en svær eske som var fylt hulter til bulter med blomster av enhver form og farve. På søndager med fint vær ser det slik ut fra morgen til kveld, mens en lang kø av båter venter ovenfor og nedenfor slusen, og elven fra slottet og op til Hampton kirke er dekket av gult og blått, rødt og orange, rosa og hvitt. Hamptons og Moulseys innbyggere klær sig alle sammen i «båtklær» og henger rundt slusen med bikkjene sine og røker og flirter og ser på båtene. Alt i alt er det en av de livligste scener jeg vet om i nærheten av det grå og kjedelige London.

Elven gir folk god anledning til å klæ sig. For en gangs skyld har vi mannfolk chance til å vise *vår* sans for farver, og jeg tror vi slipper bra fra det. Jeg liker bestandig å bruke litt rødt — rødt og sort. Håret mitt har en slags gyllenbrun farve, en vakker kulør har jeg hørt si, og mørk rødt klær det utmerket. Jeg mener også at et lyseblått halstørklæ passer bra til det, og jeg bruker russlærs sko og et rødt skjerf rundt livet — et skjerf tar sig meget bedre ut enn et belte.

Harris holder sig til blandinger av orange og gult, men jeg tror ikke det er fornuftig av ham. Hudfarven hans er altfor mørk til gult, det kan det ikke diskuteres om. Jeg vil ha ham til å bruke blått som hovedfarve, med litt gult til å live op med; men som alle vet, så er det slik at jo mindre smak et menneske har i klæsveien, dess mere egensindig er vedkommende. Det er stor synd på Harris, for han kommer aldri til å gjøre lykke slik som han maier sig ut, og det finnes virkelig et par farver som han slett ikke vilde se så ille ut i, iallfall ikke med hatt på.

George hadde skaffet sig til turen et par nye plagg som jeg slett ikke liker; blazeren er for skrikende. Jeg vil ikke akkurat at George skal få høre at jeg har sagt det, men det finnes virkelig ikke noen annen måte å be-

skrive den på. Han tok den med hjem og viste den til Harris og mig om torsdagen. Vi spurte ham hvad den farven blev kalt, og han svarte at han ikke visste det; han trodde ikke det var noe navn på den. Mannen han kjøpte den av, sa at det var et orientalsk mønster. George tok den på sig og spurte hvad vi syntes om den. Harris svarte, at som noe til å holde spurvene vekk fra blomsterbedet med om våren, hadde han stor respekt for den, men betraktet som klæsplagg for et menneskelig vesen anså han den for å være redselsfull — hvis det da ikke gjaldt en negersanger på en varieté. George blev fornærmet, men som Harris sa: hvis han ikke ønsket å høre hans mening, så kunde han ha latt være å spørre om den.

Unge damer tar sig ikke verst ut i en båt hvis de klær sig pent. Intet er mer tiltrekkende enn en pen pike i en pen båtdrakt. Men legg merke til at en «båtdrakt» skal være en drakt som er beregnet på å brukes i en båt og ikke på å henge i en utstillingskasse; det vilde være bra om de unge damer var opmerksom på dette. Det ødelegger helt og holdent fornøielsen å ha damer i båten som tenker mere på klærne sine enn på turen. Det var engang min skjebne å dra på tur med to damer av den sorten. Jeg skal hilse og si vi hadde det livlig!

De var nydelig uthalt begge to — bare kniplinger og silke og blomster og bånd, elegante sko og lyse hansker. Men det var klær som var beregnet på en fotografers atelier og ikke på en tur på elven; det var «båtkostyme» fra en fransk motejournal. Det var latterlig å bevege sig i de klærne i nærheten av luft, jord og vann.

De fant straks ut at båten ikke var ren. Så tørket vi av setene for dem og forsikret dem om at de var rene, men de trodde oss ikke. Den ene gned pekefingeren sin på setet og viste resultatet til den andre, og så sukket de

begge to og satte sig med miner som de første kristne når de gjorde sig det makelig op til Neros bål-peler.

Når en ror, er det lett å skvette lite grand, og det viste sig at en dråpe vann ødela de klærne — vannflekken blev sittende for tid og evighet. Jeg rodde det akterste åreparet, og jeg gjorde mitt beste. Jeg løftet årene en meter ut av vannet og tok en lang pause så vannet kunne renne av årebladene før jeg begynte på et nytt tak, og jeg fant frem de roligste flekkene på vannet før jeg dyppet dem nedi igjen. Han som rodde de forreste årene sa at han ikke var trenet nok til å holde følge med mig, og han sa at han vilde sitte stille og studere takene mine som interesserte ham meget. Men til tross for mine anstrengelser så kunde jeg ikke hjelpe for at det kom en ørliten vannskvett på de der klærne nu og da.

Pikebarna klaget ikke, men de trykket sig inn til hverandre og knep munnen sammen, og hver gang en dråpe kom nær dem, krympet de sig og skalv. Det var et vakker syn å se dem lide slik uten å kny, men det gjorde mig så nervøs at jeg plasket verre og verre jo mer jeg prøvde på å undgå det.

Jeg er altfor sensibel, så til slutt gav jeg det op og lot den andre ta årene mine mens jeg satte mig på plassen hans. Damene sukket lettet da de så at jeg entret forover, og ansiktene deres lysnet påtagelig. Stakkars pikebarn! De hadde gjort bedre i å finne sig i mig. Den fyren de hadde fått akterut nu, var av den muntre, likeglade, tykkhodede sorten som har omtrent så meget finfølelse som en bikkjehvalp. En kunde sende ham drepande blick i timevis uten at han la merke til det, og hvis han la merke til det, så gjorde det ham ikke det spøtt. Han la i vei med sleivete tak som sendte spruten utover hele båten og fikk selskapet til å se forferdet op. Når han sendte mere enn

en liter vann over den ene av de fine kjolene, lo han muntert og bød dem lommetørklæ sitt til å tørke sig med.

«Å, det er ikke noe å bry sig om,» sa de ulykkelige pikebarna og trakk i hemmelighet til sig tepper og puter og prøvde å verne sig med kniplingsparasollene.

Da vi skulde spise lunsj på elvekanten, hadde de det ikke godt. Vi vilde ha dem til å sitte i gresset, og gresset var støvet, og trestammene som vi vilde ha dem til å lene sig mot, lot ikke til å være børstet på mange uker. Så la de lommetørklærne sine på bakken og satt rett op og ned på dem. En av oss snublet i en trerot og holdt på å sende en postei i fanget på dem. Så galt gikk det heldigvis ikke, men hendelsen gav varsler om nye farer, og når noen beveget sig i nærheten med noe i hendene, så iakttok de ham engstelig til han fikk satt sig igjen.

«Nå mine damer,» sa min venn muntert, «nå kan dere vaske op.»

De forstod ham ikke først, men da det gikk op for dem, sa de at de var redd for at de ikke hadde noe greie på opvask.

«Å, *det* skal jeg fort lære dere! Det er bare moro. Dere legger dere på . . . dere bøier dere utover elvekanten og skyller greiene frem og tilbake i vannet. Kom an!»

Den eldre søsteren sa at hun var redd for at de ikke hadde klær som passet for det arbeidet. «Å, det er all right,» svarte han muntert, «bare brett godt op.»

Og han fikk dem til å gjøre det også. Han sa at det nettop var slikt som var halve moroa på en båttur. De svarte at det var svært interessant.

Men når jeg begynner å tenke over det: *var* den fyren så tykkhodet som jeg tok ham for? Eller var han . . . Nei, det er umulig; det var noe så barnslig likefremt og enkelt ved ham.

Harris vilde gå i land ved Hampton kirke for å se på gravstedet til Mrs. Thomas.

«Hvem er Mrs. Thomas?» spurte jeg.

«Hvorledes skulde jeg vite det?» svarte Harris. «Det er en dame som har et rart gravsted, og jeg har lyst på å se det.»

Jeg satte mig imot det. Det er kanskje en feil ved mig, men jeg er aldri hissig etter å se på graver. Jeg vet at det eneste rette når en kommer til et fremmed sted, det er å renne avsted til kirkegården for å kose sig med gravstedene, men det er en fornøielse jeg alltid nekter mig selv. Det interesserer mig ikke å krype omkring i dunkle og kjølige kirker i hælene på astmatiske gamle menn og lese gravskrifter. Selv ikke synet av en bite sprukket messing i en sten skaffer mig hvad jeg vilde kalle virkelig glede.

Jeg forferder gamle kirketjenere ved den uberørthet jeg klarer å prestere foran spennende inskripsjoner, og ved min mangel på entusiasme for stedets slektshistorie; og min dårlig skjulte iver etter å slippe ut i lyset igjen, sårer deres følelser.

En gyllen morgen på en solrik dag stod jeg en gang og lente mig mot den lave stenmuren som omgav en liten landsbykirke og røkte og drakk inn landskapets fred og sødme — den gamle, grå kirken med den klatrende eføi og den snurrig utskårne portalen, den hvite landevei som snodde sig nedover bakken mellom de høie almetrærne, de stråtekte takene på hyttene som tittet op over hekkene, den glitrende elven og de skogklædde høidedragene i bakgrunnen.

Det var et vidunderlig landskap. Dets poesi inspirerte mig, og jeg følte mig god og edel. Jeg følte at jeg ikke hadde lyst til å synde mere. Jeg vilde flytte hit og leve

her og aldri gjøre noe galt mere. Her vilde jeg leve et vakkert liv og få sølvhår når jeg blev gammel og alt slikt. I dette øieblikk tilgav jeg alle mine venner og slektninger deres skurkestreker mot mig, og jeg velsignet dem. De visste ikke at jeg velsignet dem; de fortsatte sin fortapelsens vei uten å vite om hvad jeg gjorde for dem her langt borte ved den fredelige landsbykirken. Men jeg gjorde det og ønsket at de visste det, fordi jeg ønsket å glede dem. Og jeg klemte på med å tenke ophøide og ømme tanker til de blev revet i filler av en hes, pipende stemme:

«All right, sir, nå kommer jeg, nå kommer jeg. Ta det med ro et øieblikk, så kommer jeg. Det er all right, sir.»

Jeg snudde mig og så en gammel skallet mann som humpet avsted tvers over kirkegården med et svært knippe nøkler som dinglet for hvert skritt han tok.

Jeg vinket ham av med taus verdighet, men han fortsatte mot mig og snakket hele tiden: «Nå kommer jeg, nå kommer jeg. Jeg er ikke så sprek som jeg har vært. Denne veien, sir.»

«Forsvinn, gamle ulykkelige menneske,» sa jeg.

«Jeg kom så snart jeg kunde, sir,» svarte han. «Kona mi så Dem ikke før nettop nå. Kom denne veien, sir.»

«Forsvinn,» gjentok jeg. «Forsvinn før jeg hopper over muren og myrder Dem.»

Han lot til å bli forbauset. «Har De ikke lyst til å se gravhvelvingen?»

«Nei,» svarte jeg, «jeg har ikke. Jeg ønsker å lene mig til denne gamle, grå muren. Gå Deres vei, og forstyrr mig ikke. Jeg er stapp full av skjønne og edle tanker, og jeg ønsker å bli her fordi jeg føler mig god og edel. Kom ikke her og tøs og jag vekk alle mine bedre følelser med det tåpelige gravstensludderet Deres. Gå

hjem og få noen til å begrave Dem billig, så skal jeg betale halvparten av omkostningene.»

Et øieblikk var han litt forvirret; han gned sig i øinene og stirret på mig. Jeg lignet da et menneske utenpå; han kunde ikke begripe det. Så sa han:

«De er fremmed på disse kanter? De bor ikke her? Ja, da vil De sikkert gjerne se gravene — folk som er begravd, forstår De — kister — gravstener!»

«De taler usant,» svarte jeg og begynte å bli hissig, «jeg har ingen lyst på å se noen gravsteder — ikke de gravstedene Deres. Hvorfor skulde jeg det? Vi har gravsteder selv hjemme. Min onkel Podger for eksempel, han har en grav på Kensal Green kirkegård som er hele sognets stolthet, og min bestefars gravhvelving i Bow er stor nok til åtte besøkende på én gang, mens min tante Susan har en grav på Finchley kirkegård som er av mursten med en søile med noe som ligner en kaffekanne på toppen og en fin stenkant hele veien rundt som har kostet massevis av penger. Hvis jeg ønsker å svire i gravsteder, så går jeg til en av dem, jeg bryr mig ikke om fremmede folks. Når De selv er blitt begravd, så skal jeg komme og besøke graven Deres, men mere kan jeg ikke gjøre for Dem.»

Han brast i gråt og sa at en av gravstenene hadde noe på toppen som man antok var litt av en statue av en mann, og på en annen var det noen inskripsjoner som ingen hadde vært i stand til å tyde. Men da jeg var like forherdet, kom han helt bort til mig og hvisket:

«Jeg har noen hjerneskiller nede i krypten, bli med bort og se på dem. De er ung og er ute på ferie og ønsker å more Dem. Kom og se på de skallene!»

Jeg gjorde helt om og flyktet mens mannen ropte efter mig at jeg måtte se på skallene.

Men Harris derimot, han fråtser i gravhvelvinger og

graver og gravstener og gravinskripsjoner, og tanken på at han ikke skulde få se graven til Mrs. Thomas gjorde ham rasende. Han sa at han hadde tenkt på den helt fra vi blev enige om denne turen; han vilde slett ikke ha blitt med hvis det ikke hadde vært for å få se graven til Mrs. Thomas.

Jeg minnet ham om at vi skulde ha båten op til Sheperton klokken fem, da vi skulde møte George der, og så gikk han løs på George. Hvorfor skulde George tøise omkring i byen hele dagen og overlate til oss å slepe denne idiotiske overlastede båten op og ned på elven for å lete etter ham? Hvorfor kunde ikke George komme og gjøre litt nytte for sig? Hvorfor kunde han ikke bedt sig fri? Banken! Tøis. Hvilken nytte gjorde han i den banken?

«Jeg har aldri sett ham bestille noe der,» drev Harris på. «Han sitter bak en glassrute hele dagen og forsøker på å se ut som om han gjør noe. Hva hjelp er det i å sitte bak en glassrute? Jeg må arbeide for maten. Hvorfor kan ikke han arbeide. Hvilken nytte har en forresten av disse bankene, om jeg tør spørre? De tar imot pengene dine, og når du skriver ut en check, så sender de den tilbake igjen oversmurt med «Ingen dekning, tilbakesendes utstederen». Den slags tricks har de gjort mig to ganger den forrige uken. Jeg vil ikke finne mig i det lenger. Jeg trekker tilbake kontoen min. Hvis han hadde vært her, så kunde jeg ha fått se den graven. Jeg tror ikke noe på at han er i banken i det hele tatt. Han driver og fester et eller annet sted og overlater arbeidet til oss. Jeg går i land og får mig en drink.»

Jeg gjorde ham opmerksom på at vi var mange kilometer fra nærmeste vertshus, og så gikk han løs på elven: hvad var det for noe hygge i en slik elv som folk tørstet sig fordervet på?

Det er best å la Harris rase ut når han får det på den måten. Jeg minnet ham om at det var limonadeekstrakt i en av kurvene, og at vi hadde en krukke med vann i baugen på båten og at han bare behøvde blande dem for å få en forfriskende drikk.

Så raste han i vei om limonade og «alt slikt opvaskvann» som pådrog folk kardialgi og ødela legeme og sjel og var årsaken til halvparten av alle forbrytelser i England. Men noe måtte han drikke, og så kløv han op på setet og bøide sig frem for å få tak i flasken. Den lå helt på bunnen av kurven og var nokså vanskelig å finne, så han måtte bøie sig mere og mere fremover, og da han også skulde styre båten i denne nokså ubekvemme stillingen, så endte det med at han trakk i den gale rorlinen og sendte båten i land. Støtet tok balansen fra ham, så han blev stående på hodet i kurven med bena i været, mens han klamret sig til båtens esinger. Han våget ikke la gå taket av frykt for å ramle i elven, så jeg måtte ta fatt i bena hans og dra ham tilbake, og dette gjorde ikke humøret hans lysere.

8

Vi la til elvekanten under piletrærne ved Kempton Park og spiste lunsj på gressbakken. Vi hadde nettop begynt på tredje rett — brød og syltetøi — da en herre i skjortermene og med en snadde i munnen kom og spurte om vi var opmerksom på at vi befant oss på privat grunn. Vi svarte at vi ikke hadde overveid saken tilstrekkelig til å komme til noe avgjørende resultat ennu, men hvis han gav oss sitt ord som gentleman på at det forholdt sig slik, så vilde vi tro ham.

Han gav oss den ønskede forsikring, og vi takket ham, men han blev fremdeles stående, så vi spurte ham om det var noe mere vi kunde gjøre for ham, og Harris som er kameratslig av sig, spurte om han hadde lyst på et stykke brød med syltetøi.

Jeg innbiller mig han måtte ha hørt til et samfund som forplikter sine medlemmer til ikke å spise brød med syltetøi, for han avslo det på en måte som synes å tyde på at han ikke likte å bli fristet, og han la til at det var hans plikt å få oss bort.

Harris sa, at hvis det var hans plikt, så måtte det gjøres, og han spurte mannen om hvilken metode han anså for å være den best tjenlige til dette øiemed. Harris er hvad en kaller en velbygget kar og ser temmelig muskelsterk ut, og mannen tok mål av ham og sa at han vilde gå og snakke med eieren; derefter vilde han komme igjen og hive oss i elven.

Vi sa selvfølgelig ikke mere til ham; han var naturligvis bare kommet for å slå oss for en shilling. Det er ikke så få av disse fyrene som skaffer sig en ganske god inntekt av å luske omkring langs elven om sommeren og presse penger av enfoldige dosmere på den måten. De sier at de kommer fra eieren. Den riktige måten å ta dem på er å tilby dem navn og adresse og overlate til eieren, hvis han virkelig har noe med saken å gjøre, å stevne dem og bevise at de har skadet eiendommens hans ved å sitte på en bete av den. Men folk flest er så åndelig late eller redde av sig at de foretrekker å opmuntre snyteriet ved å bidra til det istedenfor å vise litt fasthet.

Hvis det virkelig er eieren som står bak, så bør han trekkes frem i lyset. Strandeiernes egoisme blir verre og verre for hvert eneste år. Hvis de fikk sin vilje, så kom de til å stenge Temsen helt og holdent. De gjør det alle-

rede med de mindre tilløpene og sideelvene. De driver peler ned i bunnen og strekker kjettinger tvers over og slår op plakater på hvert eneste tre. Disse plakater vekker til live alle mine ondeste instinkter. Jeg får lyst til å rive ned hver eneste en av dem og banke dem i hodet på den mannen som fikk dem satt op, til det ikke var mere liv igjen i kroppen hans, og så vilde jeg grave ham ned og sette op plakaten som gravskrift.

Jeg nevnte disse mine følelser for Harris, og han sa at han hadde det verre enda. Han sa at han ikke alene hadde lyst på å myrde mannen som var ansvarlig for plakaterne, men at han vilde slakte hele familien hans og alle hans venner og bekjente, og siden vilde han brenne ned huset hans. Dette syntes jeg var å gå for vidt, og det sa jeg til Harris. Men Harris sa at det slett ikke var for meget, han sa at det ikke var mer enn de fortjente, og at han vilde marsjere omkring ruinene og syng viser.

Det pinte mig å høre på at Harris snakket så blodtørstig. Vi må ikke la vår rettferdighetsfølelse utarte til ren hevnlust. Det tok mig lang tid å få Harris til å bøie sig for et mere kristelig syn på saken, men det lyktes da til slutt, og han lovet mig i det minste å spare mannens venner og bekjente, og at han ikke vilde syng viser på ruinene.

De har aldri hørt Harris syng viser, ellers vilde De forstå hvilken tjeneste jeg gjorde menneskeheten. Det er hans fikse idé at han kan syng viser, mens alle hans venner har den fikse idé at han *ikke* kan det, og at han ikke burde ha lov til å prøve på det.

Når Harris er i selskap og blir bedt om å syng, så svarer han: «Ja, De vet jo at jeg bare kan syng humoristiske sanger,» og han sier det på en måte som antyder at *det* er noe som de bør høre og siden dø.

«Å, det var hyggelig av Dem,» sier vertinnen, og Harris

reiser sig og setter kurs for pianoet med en mine som en elskverdig mann som vil gjøre sine medmennesker en glede.

«Stille nu, alle sammen,» sier vertinnen og snur sig til gjestene, «Mr. Harris vil syngre en morsom sang for oss!»

«Å så morsomt!» mumles det omkring i værelset, og folk kommer styrtende fra vinterhaven og farer rundt og henter hverandre fra alle kanter av huset og stuer sig sammen i salongen og sitter og smiler forventningsfullt.

Så begynner Harris.

Nåvel — en venter ikke så meget stemme når det gjelder en vise og en forlanger ikke korrekt stemmebruk og frase-ring. Det generer ikke så meget om sangeren midt i en tone finner ut at den er for høi og daler ned igjen med et rykk, en bryr sig ikke om rytmen er litt mangelfull. De bryr Dem ikke om at han synger to takter foran akkompagnementet og stopper midt i sangen for å diskutere saken med pianisten. Men De venter å få høre teksten.

De er ikke forberedt på bare å få de tre første linjene av første vers og høre dem om og om igjen til tiden er inne for omkvedet. De venter ikke at mannen skal bryte av midt i en linje og flire og si at det er nokså snodig, men pokker ta ham om han husker resten, og at han forsøker å komme på det mens han står og mumler for sig selv, og at han etterpå bryter av på et annet sted i sangen fordi han plutselig kommer på det han hadde glemt og serverer det på flekken. De venter ikke . . . Vel, jeg skal gi en fremstilling av Harris' måte å syngre viser på, så kan De selv dømme om det.

Harris (står foran pianoet og taler til den forsamlede mengde): Jeg er redd for at det er en nokså gammel sang, skjønner dere. Jeg tror dere kjenner den alle sammen, men det er den eneste sangen jeg kan, skjøn-

ner dere. Det er dommerens sang av opretten «Pinafore» . . . Nei, jeg mener ikke Pinafore — det er den andre dere vet — den der, ja dere skjønner hvad jeg mener. Dere må være med på å synge omkvedet, skjønner dere.

(Forventningsfull mumling og iver efter å være med på omkvedet. Pianisten spiller flott op forspillet til dommerens sang av «Dømt av juryen». Tidspunktet for at sangeren skal falle inn kommer, men Harris tar ingen notis av det. Pianisten blir nervøs og tar fatt på forspillet igjen, og Harris klemmer samtidig på med lordens sang av «Pinafore». Den nervøse pianist forsøker på å ta ham igjen, men gir det op og prøver å følge ham med akkompagnementet til «Dømt av juryen», finner ut at det ikke passer, prøver å komme på hvad det er Harris synger, men må gi op og stanser plutselig.)

Harris (Vennlig opmuntrende til pianisten): Det er all right! De spiller aldeles utmerket — bare fortsett.

Pianisten: Jeg er redd for at det er en misforståelse . . . Hvad er det De synger?

Harris (uten nølen): Dommerens sang av «Dømt av juryen» naturligvis. Kjenner De ikke den?

Venner av Harris (fra bakgrunnen av rummet): Nei, du gjør ikke, din tøisebukk, du synger admiralens sang av «Pinafore».

(Lang diskusjon mellem Harris og Harries' venner om hvad det er han synger. Vennene antyder at det kan være det samme hvad det er, bare han synger det, og Harris ber med en forurettet mine pianisten om å begynne igjen, hvorpå pianisten begynner på forspillet til admiralens sang. Da han kommer til et sted hvor Harris synes det kan passe, begynner han):

Harris:

Da jeg var ung og blev kalt til skranken.

(Almindelig latter som av Harris blir opfattet som et kompliment. Pianisten gir op og trekker sig tilbake. Hans plass blir tatt av en mann med sterkere nerver.)

Den nye pianist (muntert): Bare begynn De, så skal jeg følge med. Vi bryr oss ikke noe om forspillet.

Harris (for hvem sammenhengen begynner å demre): Jeg må sannelig be dere undskylde mig. Jeg har naturligvis blandet sammen de to sangene. Det var Jenkins som forvirret mig. All right:

(Synger. Stemmen hans synes å komme nede fra kjelleren et sted og lyder som det første varsel om et jordskjelv. Bryter av. Avsides til pianisten): Det er for lavt. Vi får ta den linjen omigjen hvis De ikke har noe imot det.

(Begynner på igjen, denne gang i høi falsett. Stor forbauselse blandt tilhørerne.)

Harris (fortsetter):

Jeg feide vindu, jeg feide dør,
jeg . . .

Nei nei — jeg pusset vindu og tørket dør — nei, jeg mener jeg — pokker ta det, men jeg kan ikke komme på den linjen . . . Og jeg — vel la oss ta omkvedet (synger):

Og didel-didel-didel-di,

Til nu jeg er hersker over dronningens flåte.

Og så omkvedet alle sammen — de to siste linjene omigjen, vet dere.

Fellessang av hele selskapet:

Og didel-didel-didel-di,

Til nu jeg er hersker over dronningens flåte.

Og Harris begriper ikke at han gjør sig til narr og plager en hel del mennesker som aldri har gjort ham noe. Han tror ærlig og redelig at han gjør folk en glede og sier at han vil synge en annen sang efter aftens.

Siden jeg snakker om sanger og selskaper, så må jeg huske på en begivenhet jeg var med på en gang. Den

kaster adskillig lys over menneskeåndens indre mekanikk i sin almindelighet, og jeg tror den bør nedtegnes her:

Vi var i et fornemt og høit kultivert selskap. Vi hadde de fineste klærne på oss, og vi snakket pent og vi følte oss meget vel — alle sammen med undtagelse av to unge fyrrer — studenter som nettop var kommet tilbake fra Tyskland. De virket urolige og lot til å finne forhandlingene kjedsommelige. Sannheten er at vi var for intelligente for dem. Vår åndfulle konversasjon og vår forfinede smak gikk over hodet på dem. De passet ikke mellom oss. Vi var enige om det alle sammen etterpå.

Vi spilte *morceaux* av gamle tyske mestere. Vi diskuterte etikk og filosofi. Vi kurtiserte med grasiøs verdighet. Vi var til og med morsomme — på en fornem måte.

Efter aftens sang en dame en sentimental ballade på spansk, og den bragte tårer frem i øinene våre — så patetisk var den. Da reiste den ene av de unge mennene sig og spurte om vi hadde hørt herr Boschen synge sin berømte humoristiske sang. (Herr Boschen var nettop kommet og var nedenunder og spiste.)

Ingen av oss hadde det, det vi kunde huske.

Det var den pussigste sang som noensinne var skrevet, fortalte de unge studentene; hvis vi vilde, skulde de be herr Boschen synge den for oss, for de kjente ham godt fra Tyskland. De sa at den var så komisk at da herr Boschen en gang sang den for den tyske keiser, så måtte han (den tyske keiser) bæres til sengs etterpå. De sa at ingen kunde synge den slik som herr Boschen. Han var så forferdelig alvorlig hele tiden at en skulde tro han deklamerte en tragedie, og det gjorde det naturligvis enda mere komisk. De sa at det ikke var det fjerneste i hans foredrag som så meget som antydte at det var noe morsomt i det han sang — det vilde ødelegge virkningen. Det

var nettop den tragiske minen som gjorde sangen så uimotståelig komisk.

Vi sa at vi ikke hadde noe imot en god latter, og så gikk de ned og hentet herr Boschen. Han lot til å være fornøid over opfordringen og satte sig ved flygelet uten å si noe.

«Dere kommer til å more dere kongelig. Dere skal få dere en god latter,» hvisket de to unge da de gikk gjennom værelset og tok beskjedent plass bak ryggen til professoren.

Herr Boschen akkompagnerte sig selv. Innledningen tydet ikke akkurat på at det var en humoristisk sang. Det var en skjebnetung, sjelfull melodi som nesten fikk en til å gyse, men vi hvisket til hverandre at det var den tyske manéren, og forberedte oss på å more oss.

Jeg forstår ikke tysk. Jeg lærte det på skolen, men hadde glemt hvert ord av det to år efter at jeg gikk ut og har følt mig meget bedre siden. Men jeg vil jo nødigg at folk skal ha greie på min uvidenhet, og derfor fant jeg på å holde øie med de to studenter og følge dem. Når de kniste, så kniste jeg, når de lo, så lo jeg. Jeg fant også på å anbringe en liten fnis nu og da for egen regning — som om jeg hadde opdaget et point som hadde undgått de andre, hvilket jeg syntes var meget kløktigg av mig.

Eftersom sangen skred frem, opdaget jeg at en god del av det øvrige selskap også hadde øinene på de to unge menn. De kniste når de kniste, brølte når de brølte, og da de to unge menn kniste og eksploderte av latter temmeligg ofte, så gikk det hele aldeles utmerket.

Men allikevel så det ikke ut til at den tyske professoren var fornøid. Den første gangen vi lo, antok ansiktet hans et uttrykk av stor forbauselse — som om latter var det siste han hadde ventet sig. Dette syntes vi var ubegripe-

lig komisk — hans dype alvor var halve komedien. Den minste antydning til at han selv forstod hvor pussig det var, vilde ødelegge hele moroa. Da vi fortsatte å le, gikk uttrykket i ansiktet hans over til indignasjon, og han skulte rundt på oss (med undtagelse av de to unge menn som han ikke kunde se da de satt bak ryggen hans). Dette fikk oss til å vri oss av latter. Teksten alene var nok til å le sig fordervet av, og når en i tillegg fikk denne tragiske minen, så var det nesten mere enn en kunde greie.

I det siste verset overgikk han sig selv. Han glodde rundt på oss med en mine så rasende at vi vilde blitt nervøse hvis vi ikke på forhånd hadde fått greie på den tyske manéren å synge humoristiske sanger på. Og slutningsakkorden var så bedrøvelig og uhyggelig at en kunde tute hvis en ikke visste om at det var morsomt.

Han sluttet midt i et latterbrøl, og vi sa til hverandre at det var rart at tyskerne hadde ord for å mangle sans for humor. Og vi spurte professoren om hvorfor han ikke fikk den sangen oversatt til engelsk slik at almindelige mennesker også kunde ha glede av den.

Da reiste herr Boschen sig og gikk løs på oss uten persons anseelse. Han forbannet oss på tysk (som så vidt jeg kan skjønne må være et meget virkningsfullt sprog til det bruk), han danset og knyttet nevene og skjelte oss ut med alle de engelske glosene han kjente til. Han sa at han aldri i sitt liv var blitt fornærmet slik.

Det viste sig at sangen slett ikke var morsom. Den handlet om en ung pike som levde i fjellene i Hartzen og som hadde helliget sitt liv til å redde sin elskedes sjel; og han døde og møtte hennes sjel i luften; og i det siste verset svek han henne og fløi av gårde med en annen sjel. Jeg er ikke så helt sikker på detaljene, men jeg vet at det var noe svært trist noe. Herr Boschen sa at en gang han

sang den sangen for den tyske keiser, så gråt han (den tyske keiser) som et barn. Han (herr Boschen) sa at den var almindelig anerkjent for å være den mest gripende sang på det tyske sprog.

Det var en meget pinlig situasjon — ytterst pinlig. Vi kikket efter de to unge fyrene som hadde fått den i stand, men de hadde forlatt huset i stillhet like efter at sangen var slutt.

Det var også slutten på selskapet. Jeg har aldri sett et selskap bryte op på en så stillferdig måte. Vi sa ikke engang godnatt til hverandre. Vi gikk ned av trappene en av gangen, så stille som mulig og holdt oss på skyggesiden. Vi bad piken med hviskende stemme om tøiet vårt, åpnet selv døren og snek oss rundt hjørnet mens vi undgikk hverandre så meget som mulig.

Jeg har ikke vært noe videre interessert i det tyske sprog siden den gang.

Vi rakk op til Sunbury sluse klokken halv fire. Elven er ganske pen før en kommer til sluseporten, men prøv ikke på å ro den mot strømmen. Jeg forsøkte på det en gang. Det var mig som rodde, og jeg spurte ham som styrte om det kunde gjøres, og han svarte: åja — hvis jeg bare tok i. Vi var nettop under den lille gangbroen som går over elven mellem de to demninger da jeg bøide mig over årene og klemte på å ro.

Jeg rodde finfint. Jeg la ryggen og armene i roingen og arbeidet i stor stil. Mine to venner i båten iakttok mig med synlig tilfredshet, og da jeg hadde drevet på i en fem minutters tid, mente jeg at jeg måtte være temmelig nær stryket og så op. Vi var under broen nøiaktig på den samme flekken som da jeg begynte, og der satt de to idiotene og holdt på å le sig fordervet. Jeg lar andre besørge roingen på slike steder nu.

Vi rodde op til Walton, som er et nokså stort sted til å være oppe ved elven. Som med de fleste byene der er det bare et lite hjørne av den som kommer ned til elven, slik at det fra båten ser ut som om det bare skulde være et halvt snes hus alt i alt. Windsor og Abingdon er de eneste byene mellom London og Oxford som en kan se noe større til fra elven. Alle de andre gjemmer sig bort og titter bare ned på elven gjennom en eneste gate. Min takk for at de er så hensynsfulle å overlate elvebreddene til skog og mark og vannverk.

Selv Reading som gjør sitt beste for å skjemme ut elven, er elskverdig nok til å holde en god del av sitt stygge fjes ute av syne.

Cæsar hadde naturligvis et opholdssted ved Walton — en leir eller noe slikt. Cæsar var en regulær elvefarer. Dronning Elizabeth holdt til der også. En kan aldri slippe bort fra den damen hvor en så ferdes. Cromwell og Bradshaw (ikke ham med reisehåndboken, men kong Charles' førstemann) opholdt sig der imellem. Det måtte alt i alt ha vært et hyggelig, lite selskap.

I Walton kirke har de også en slik munnkurv de satte på sladrekjerringer i gamle dager for å få dem til å holde kjeft. I våre dager har de opgitt å prøve på det. Det er også bemerkelsesverdige gravsteder i kirken, og jeg var redd for at jeg ikke skulde greie å holde Harris unda dem, men det lot ikke til at han kom i tanker om dem, og vi slapp forbi. Elven gjør voldsomme bøininger på sig her, og det gjør den svært malerisk, men det er nokså irriterende sett fra en roers synspunkt, og forårsaker en masse diskusjon mellom ham som ror og ham som styrer.

Her passerer man Oatlands Park på høire side av elven. Henry den åttende stjal stedet fra en eller annen — jeg har glemt hvem — og bodde der. I parken er det en grotte

som en kan få se mot å betale for det. Den ansees for å være vidunderlig, men jeg har aldri funnet noe særlig ved den. Den tidligere hertuginne av York, som bodde på Oatlands, var svært glad i hunder og hadde en hel masse av dem. Hun anla en kirkegård for dem, og der ligger de i et antall av et halvt hundre med gravsten og inskripsjon. Vel — jeg tør si at de har fortjent det like godt som de fleste kristne.

Ved «Corway Stakes» — den første slyng på elven ovenfor Walton bro — utkjempet Cæsar et slag med Cassivelaunus. Cassivelaunus hadde preparert elven for ham ved å plugge den full med peler (og hadde antagelig satt plakater med «Adgang forbudt» på dem). Men Cæsar gikk over elven på tross av dette. Det var ikke råd å holde Cæsar borte fra den elven. Det var akkurat en slik mann vi kunde trenge nutildags der oppe.

Halliford og Shepperton er begge pene, små steder hvor de berører elven, men det er ikke noe særlig bemerkelsesverdige ved dem når det undtas at det på Shepperton kirkegård finnes en grav med et dikt på som jeg var nervøs for at Harris skulde komme i tanker om. Jeg så at han sendte lengselsfulle øiekast på bryggen da vi nærmet oss, men ved en lumsk manøver fikk jeg vippt luen hans i vannet, og i ophisselsen for å få tak i den igjen og raseriet over min klossethet glemte han sine elskede gravsteder.

Der hvor elvene Wey og Bourne renner ut i Temsen, er det en sluse, og det første vi så da vi nærmet oss den, var Georges blazer oppe på sluseporten. Ved næiere eftersyn viste det sig at George var inne i den, og Montmorency satte i vei med en rasende gjøing, og Harris og jeg skrek det vi orket. Slusevokteren kom settende med en dregg fordi han trodde at noen hadde ramlet i slusen, og han så svært misfornøid ut da det gikk op for ham

at det ikke forholdt sig slik. George hadde en snurrig pose av voksdruk i hånden. Den var rund og flat og hadde et langt håndtak som stakk frem.

«Hvad er det for noe?» spurte Harris, «er det en stekepanne?»

«Nei,» svarte George med et ukjent glimt i øinene, «det er siste skrik her på elven iår. Det er en banjo.»

«Jeg visste ikke at du kunde spille banjo,» ropte Harris og jeg med én munn.

«Nei ikke akkurat,» svarte George, «men det skal være lett å lære det. Jeg har fått med en bruksanvisning.»

9

Vi satte George i arbeide nå da vi hadde ham. Han hadde naturligvis ikke lyst på å gjøre noe, det er det overflødig å si. Han hadde slitt hårdt i City, forklarte han. Harris, som ikke har anlegg for barmhjertighet, svarte at nå kunde han slite hårdt hos oss til en forandring, og bad ham ta fatt.

Selv Georges samvittighet kunde ikke få ham til å nekte å gjøre noe, og han foreslo at han skulde bli i båten og lage te mens Harris og jeg tok slepelinen — fordi det var så slitsomt å lage te, og han syntes at Harris og jeg så så trette ut. Det eneste svar vi gav ham var å lange ham slepelinen.

Det er noe høist uberegnelig noe med en slepeline. Du kan kveile den op med like stor omhu som du legger sammen et par nye bukser, og når du fem minutter etterpå skal bruke den, så er den i håpløs vase. Jeg ønsker ikke å fornærme noen, men jeg er overbevist om at hvis du tok en almindelig slepeline og strakte den bortover bak-

ken og snudde ryggen til den et halvt minutt, så vilde du når du så dig tilbake opdage at den lå i en haug midt på bakken og hadde knytt sig sammen i utallige knuter og løkker og mistet begge endene; og det vilde ta dig en god halvtime av strev og banning å få floken op igjen.

Dette er min opfatning av slepelinere i sin almindelighet. Jeg vil selvfølgelig ikke benekte at det kan finnes hederlige undtagelser. Det *kan* finnes slepelinere som er en heder for sin stand — slepelinere som ikke innbiller sig at de er hekletøi og forsøker å knytte sig sammen til antimakasser så snart de blir overlatt til sig selv. Men jeg har aldri støtt på dem.

Den slepelinen vi hadde, hadde jeg personlig lagt sammen med største forsiktighet og bundet kveilen sammen på midten og lagt den i bunnen av båten — et arbeide jeg ikke vilde overlate til Harris fordi han er så sjusket av sig. Harris hadde tatt den op efter alle kunstens regler og lagt den i neven på George som hadde rullet den op med en omhu som ikke kunde vært større om han hadde tatt bleiene av et spebarn. Og før han hadde rullet op fem meter, så tauet ut som en dårlig laget dørmatte.

Slik er det bestandig, og følgene er bestandig de samme: mannen på elvekanten som forsøker å løse floken, mener at skylden er hans som har kveilt op linen, og når en mann er i båt oppe på elven, så sier han hvad han mener:

«Hvad er det for noe tøis du har gjort med dette tauet? Det ser ut som du har prøvd på å lage et fiskegarn av det. Hvorfor har du ikke kveilt det ordentlig sammen, din gjøk.»

Og mannen som har kveilt op tauet er likeså overbevist om at det er den andre som har skylden. «Lina var all right den da du fikk den. Men du kunde gjerne slå knuter på en tømmerstokk, slik som du somler.»

Og så er de så rasende på hverandre at det ser ut som om de har lyst til å henge hverandre med tauet. De haler og drar i hver sin ende av linen med det selvfølgelig resultat at flokene blir enda tettere. Og når de omsider får linen klar, opdager de at båten er gått i drift med full fart for nærmeste stryk.

Akkurat dette har jeg selv vært vidne til en gang. Det var oppe ved Boveney en nokså blåsende morgenstund at vi fikk se to mann inne på elvekanten nettop som vi kom rundt en bøining av elven. De stod og så på hverandre med et så forvirret og hjelpeløst og ulykkelig uttrykk i ansiktet som jeg noensinne har sett i noe menneskelig åsyn før eller siden, og de holdt en slepeline mellom sig. Det var klart at noe hadde hendt, så vi saktet farten og spurte hvad det var i veien.

«Båten vår er blitt borte!» svarte de indignert. «Vi var bare gått i land for å greie op denne slepeline, og da vi snudde oss var den vekk!»

Og de syntes å føle sig såret over hvad de tydeligvis anså for å være en tarvelig og utakknemlig opførsel fra båtens side.

Vi fant rømlingen mellom noen busker en halv kilometer lenger nede, og vi bragte den tilbake til eierne. Jeg vedder på at de ikke gav den noen chance den første uken etterpå.

En ser mange rare ting i forbindelse med buksering oppe på elven. Et av de mest almindelige syn er et par slepere som trasker av gårde optatt av en livlig diskusjon mens mannen i båten hundre meter bak dem skriker at de skal stoppe og gjør avsindige nødssignaler med en åre. Roret har huket sig ut, en båtshake er ramlet overbord, eller hatten hans seiler raskt avsted nedover elven. Først roper han pent og høflig til dem og ber dem stanse.

«Hei! Stopp et øieblikk!» roper han muntert. «Hatten min er gått overbord.»

Derefter: «Hei! Tom — Dick! Kan dere ikke høre?» Ikke fullt så sindig denne gangen.

Og så: «Pokker ta dere forbaskede idioter! Stopp! Hei! . . . Å dere elendige . . .»

Og så farer han op og flyr omkring i båten og banner og sverger til han er blå i fjeset. Og rampeguttene på elvekanten peker nese av ham og hiver stein efter ham der han blir slept forbi uten å kunne komme i land.

Mange av den slags ubehageligheter kunde undgås hvis bare de som sleper vilde huske på at de sleper og kikke litt efter båten nu og da. Det er best å la en enkelt mann besørge slepingen. Hvis det blir to om det, så begynner de å skravle og glemmer snart at de har en båt på slep.

Da vi diskuterte spørsmålet efter aftens, fortalte George et pussig eksempel på hvor fullstendig et par slepere kan glemme hvad de holder på med.

Han og et par andre rodde en tungt lastet båt fra Maidenhead en aften da de like ovenfor Cookham sluse fikk se en ung fyr og en pike som vandret avsted langs slepestien, begge øiensynlig sterkt optatt av en interessant samtale. De holdt en båtshake mellom sig, og til enden av den var det festet en line som slepte efter dem i vannet. Det var ingen båt i nærheten av linen, og ingen var i sikte. Det måtte ha vært en båt festet til den linen en gang i tiden, det var tydelig, men hvor det var blitt av den, og hvilken uhyggelig skjebne det var som hadde overgått den og dem som hadde vært i den — det var et mysterium. Men begivenheten hadde i et hvert fall ikke forstyrret den unge dame og herre som slepte båten. De hadde båts-haken, og de hadde linen, og det lot til å være alt hvad de mente var nødvendig til arbeidet.

George var på nippet til å vekke dem med et tilrop, men fikk i det samme en lys idé og lot det være. Han tok og fisket slepelinen op av vannet og gjorde den fast til masten. Så la de årene pent på plass, tendte snaddene sine og gjorde sig det makelig akterut i båten.

Og den unge mannen og den unge damen slepte de tunge fyrene og båten deres helt op til Marlow.

George sa at han aldri før eller senere har sett så meget tristhet i et eneste fjes som i den mannens da han oppe ved slusen opdaget at de hadde slept på en gal båt de siste kilometrene. George trodde at han nok hadde gitt efter for trangen til uttrykksfulle talemåter hvis det ikke hadde vært for den pene unge damen han hadde ved sin side.

Damen var den første til å komme sig av overraskelsen; hun slo hendene sammen og ropte forskrekket:

«Men Henry, hvor er det blitt av tante!»

Vi spurte George om de noensinne fant igjen den gamle damen. Han svarte at han ikke hadde noe kjennskap til det.

Ikke noe er så spennende som å bli tauet av damer. Det er en opplevelse som ingen bør ha vært foruten. Det trenges tre damer til å slepe en båt: to holder i tauet, og den tredje løper omkring og kniser. Som regel begynner de med å vikle sig inn i tauet og må sette sig på bakken for å komme løs. Når det er gjort, setter de avsted og drar båten med sig med en fart som ikke er helt ufarlig. Når hundre meter er tilbakelagt, har de ikke mere pust igjen, og så setter de sig i gresset og ler mens båten driver midt ut på elven og mister styringen før det går op for dig hvorledes det henger sammen og du kan få ut årene. Da reiser de sig og ser forbauset ut.

«Å se!» sier de; «båten er gått midt utpå!»

Så trekker de nokså stødi en stund, men så finner en

av dem på at hun vil hefte op kjolen, og de stopper op, og båten driver på grunn.

Når du har fått båten løs igjen, roper du til dem at de ikke må holde op og dra.

«Ja — hvad er det i veien?» roper de tilbake.

«Ikke stopp,» svarer du.

«Ikke hvadfornoe?»

«Ikke stans. Fortsett å dra — dra vekk!»

«Gå tilbake og spør hvad det er de vil, Emily,» sier en. Og Emily kommer tilbake og spør hvad det er.

«Er det noe galt?» spør hun.

«Nei» svarer du. «Det er all right, men dere må bare fortsette — ikke stopp.»

«Hvorfor ikke?»

«Vi kan ikke styre hvis dere holder op å trekke. Vi må ha fart på båten.»

«Hvad må dere ha?»

«Noe fart — båten må holdes i gang.»

«Å nå. Jeg skal si det til dem. Er det bra ellers?»

«Joda, utmerket, bare pass på at båten ikke stopper.»

«Det later ikke til at det er så vanskelig å slepe allikevel. Jeg trodde det måtte være svært tungt.»

«Å nei da. Det er enkelt nok. Det gjelder bare å passe på å trekke jevnt.»

«Jeg forstår. Gi mig det sjalet under puten der.»

Du finner frem sjalet og langer det i land, og på dette tidspunkt kommer en av de andre tilbake og tror at hun vil ha sjalet sitt hun også, og de tar med Marys for det tilfelle at Mary vil ha det, og Mary vil ikke ha det, så de kommer igjen med det for å få en kam i stedet. De tar en tyve minutters tid før de kommer i gang igjen, og ved neste bøining av elven får de øie på en ko, og du må gå i land for å jage den vekk fra stien.

Det er aldri et kjedelig øieblikk i båten når den blir slept av damer.

George fikk orden på linen til slutt og slepte oss til Penton Hook. Der diskuterte vi spørsmålet om hvor vi skulde legge oss for natten. Vi hadde bestemt oss for å sove ombord, og nå hadde vi valget mellom å fortøie der eller å fortsette til vi var kommet forbi Staines. Da solen ennu var på himmelen, syntes det å være svært tidlig å gi op for dagen, så vi blev enige om å ro videre til Runnymede, som er en rolig, skogklædd del av elven fem-seks kilometer lenger oppe, og hvor vi kunde finne en godt beskyttet havn.

Men etterpå ønsket vi alle sammen at vi hadde slått oss til ro med Penton Hook. En fem-seks kilometer er en bagatell tidlig om morgenen, men det er slitsomt å ro dem på slutten av en lang dag. En har ikke noen interesse for landskapet disse kilometrene. En hverken ler eller prater. Hver kilometer er lang som to. Du har vanskelig for å tro at du ikke er kommet lenger enn du er, og du føler dig overbevist om at kartet må være galt. Og når du synes du har rodd tyve kilometer uten at slusen er kommet til syne, så begynner du for alvor å helle til den opfatning at noen har kvartet den og lurt sig avsted med den.

Jeg var en gang ute og rodde på elven med en ung dame — kusine på min mors side — og vi rodde nedover til Goring. Det var temmelig sent, og vi lengtet efter å komme tilbake — iallfall lengtet *hun* efter det. Klokken var halv syv da vi passerte Bensons sluse, det begynte å mørkne, og hun blev urolig og sa at hun måtte være hjemme til aftens. Jeg sa at det var noe jeg gjerne vilde også, og jeg tok frem et kart jeg hadde for å se efter hvor langt det var igjen. Det viste sig at det var akkurat to

kilometer til den neste slusen — Wallingford — og åtte derfra til Cleeve.

«Det er all right,» sa jeg. «Vi vil være gjennom den neste slusen før syv, og så er det bare én til.» Og jeg satte mig til å trekke jevnt på årene.

Straks efter at vi hadde passert broen, spurte jeg om hun kunde se noe til slusen. Hun sa at hun ikke kunde se noen sluse, og jeg sa «åh!» og rodde vekk. Fem minutter gikk, og jeg bad henne se efter slusen igjen.

«Nei,» sa hun, «jeg kan ikke se noe tegn til noen sluse.»

«Er du . . . er du sikker på at du vet hvorledes en sluse ser ut?» spurte jeg forsiktig, for jeg ønsket ikke å støte henne. Men hun blev ikke støtt og foreslo at det kanskje var bedre jeg så efter selv. Så la jeg inn årene og tok et overblikk. Elven strakte sig foran oss i et par kilometers lengde i skumringen, men det var ikke så meget som en skygge av en sluse å se noen steder.

«Du tror ikke at vi har rodd oss bort?» spurte min ledsagerske.

Jeg kunde ikke fatte hvorledes det skulde ha kunnet foregå; men som jeg sa, så var det jo en mulighet for at vi var kommet ut i et sideløp av elven og hadde kursen mot en foss.

Denne tanke trøstet henne ikke det minste, og hun begynte å gråte. Hun sa at vi kom til å drukne begge to, og at det var straffen for at hun hadde dradd ut med mig.

Jeg antydet at jeg syntes at straffen var overdreven hård, men min kusine syntes ikke det, og hun håpet at det snart vilde være over.

Jeg forsøkte å berolige henne ved å ta saken lett. Jeg sa at sammenhengen rimeligvis var den at jeg ikke rodde så fort som jeg innbilte mig, og at vi straks vilde nå frem til slusen. Og jeg rodde en kilometer til.

Da begynte jeg selv å bli nervøs, og jeg så på kartet igjen. Der var Wallingford sluse tydelig avmerket to og en halv kilometer nedenfor Bensons. Det var et godt og pålitelig kart, og jeg kunde dessuten godt huske den slusen, for jeg hadde passert den et par ganger. Hvor var vi? Hva var skjedd med oss? Jeg begynte å tro at det hele var en drøm, at jeg lå i sengen min, og at jeg om et øieblikk vilde bli vekket og få beskjed om at klokken var over ti.

Jeg spurte min kusine om hun trodde det kunde være en drøm, og hun svarte at hun akkurat var på nippet til å spørre mig om det samme. Så studerte vi på om vi lå og sov begge to — og i så fall hvem av oss det var som var den virkelige og hvem som bare var drømmen; det var svært interessant.

Men jeg fortsatte stadig å ro, og det var stadig ingen sluse i sikte. Elven blev mere og mere skummel og hemmelighetsfull eftersom nattens skygger senket sig og gav omgivelsene et skjær av skjebnesvanger mystikk. Jeg tenkte på spøkelser og drauger og de der slemme pikene som sitter på klippene om natten og narrer folk ut i strømhvirvler og slikt, og jeg ønsket at jeg hadde vært et bedre menneske og kunde flere salmer. Og midt i disse triste refleksjoner hørte jeg de velsignede toner til «Han har'em på sig» middelmådig fremført på trekkspill, og jeg visste at vi var reddet.

I almindelighet beundrer jeg ikke tonene fra et trekkspill, men så skjønn den musikken lød i ørene våre den gang! Meget, meget vakrere enn Orfeus' røst eller Apollos lyre eller noe annet slikt kunde lyde. Himmelsk musikk vilde bare ha virket oprivende på oss i den stemning vi var. En feilfritt utført sjelfull harmoni vilde vi tatt som et budskap fra det hinsidige, og alt håp vilde forlatt oss,

men melodien til «Han har'em på sig» hakket frem på et pesende trekkspill, hadde noe ytterst menneskelig og beroligende ved sig.

De herlige tonene kom nærmere, og snart var vi på siden av den båten de kom fra. Den inneholdt et selskap unge fyrer og jenter ute på måneskinnstur. (Det var ingen måne oppe, men det var jo ikke deres skyld.) Jeg har aldri i mitt liv truffet på mere tiltalende og elskverdige mennesker. Jeg praide dem og spurte om de kunde si mig hvor langt det var igjen til Wallingford sluse, og jeg fortalte at vi hadde sett efter den i to timer.

«Wallingford sluse!» svarte de. «Bevare mig vel! Den slusen har ikke vært der på over et år. Det er ikke noen Wallingford sluse nå. De er like ved Cleeve nå. Pokker ta mig om den mannen ikke er på utkikk efter Wallingford sluse, Bill!»

Jeg hadde ikke tenkt på at det kunde være slik. Jeg hadde lyst til å omfavne og velsigne dem, men strømmen var for sterk til at det lot sig gjøre, så jeg måtte nøie mig med fattige ord for å uttrykke min takknemlighet. Vi takket dem om og om igjen; vi ønsket dem en hyggelig tur, og jeg tror at jeg inviterte dem til å tilbringe en ukes tid hos mig i London, og min kusine sa at hennes mor vilde glede sig ved å se dem. Og så sang vi soldaterkoret av «Faust» og kom tross alt tidsnok hjem til aftens.

10

Harris og jeg begynte å tro at det var gått likedan med Bell Weir-slusen. George hadde slept båten op til Staines, og Harris og jeg hadde dratt den videre, og det kjentes som vi hadde femti tonn på slep og hadde travet femti

kilometer. Klokken blev halv åtte før vi var igjennem slusen og kunde gå i båten alle tre. Vi rodde videre langs venstre side av elven for å finne en passende plass til å fortøie på. Oprinnelig hadde vi bestemt oss for å fortsette til Magna Charta-øen, en ualmindelig vakker del av elven, hvor den snor sig mellem grønne bakker, og det hadde vært vår mening å slå oss til ro for natten i en av de maleriske vikene som elven er så rik på der. Men hvordan det nu var, så higet vi ikke fullt så meget efter det maleriske som før på dagen. Litt vann mellem en kull-lekter og et gassverk vilde ha tilfredsstillet oss den kvelden. Vi gav pokker i landskapet. Vi lengtet efter å få kveldsmat og gå til køis. Imidlertid stanset vi på et sted som kalles «Picnic Point» og halte båten inn i en hyggelig krok under et stort almetre og fortøide til de forgrenede røttene.

Da det var gjort, trodde jeg vi skulde fått aftensmat (for å spare tid hadde vi hoppet over eftermiddagsteen), men George sa nei; han mente det var best vi fikk rigget op kalesjen over båten mens det ennu var såpass lyst at vi kunde se hvad vi gjorde. Når arbeidet var unda, kunde vi sette oss til å spise med rolig sinn.

Det viste sig at den kalesjen trengte mere oprigging enn vi hadde gjort regning med. I teorien så det så enkelt ut: En tar fem jernbuer som ser ut som svære krokettbøiler, og anbringer dem over båten; derefter tar man seilduken og strekker den over bøilene og fester den. Det vilde ta omtrent ti minutter, tenkte vi.

Men det var en undervurdering.

Vi tok bøilene og begynte å stikke dem ned i de beslagene som var anbragt for dem. En skulde ikke tro at det arbeidet kunde innebære noen fare, men når jeg nå tenker tilbake på det, så undrer det mig at det var noen

gjenlevende til å berette om tildragelsen. For det første viste det sig at de ikke passet i beslagene, vi måtte hoppe på dem og sparke dem og hamre på dem med båtshaken. Når vi så omsider fikk dem ned, så viste det sig at de var kommet i feil beslag, og så måtte vi ha dem op igjen.

Men da vilde de ikke op før to av oss hadde slitt med dem i fem minutter; da spratt de plutselig i været og forsøkte å kaste oss i elven og drukne oss. De hadde hengsler på midten, og de kløp oss med hengslene i de mest ømfintlige delene av kroppen; og når vi slet med den ene siden av bøilen og forsøkte å overtale den til å gjøre sin plikt, så kom den andre på en feig måte på baken av oss og slo oss i hodet.

Vi fikk dem på plass til slutt, og så var det bare å anbringe seilduken over dem. George rullet den op og festet den ene enden over nesen på båten. Harris stod i midten for å ta den fra George og rulle den videre til mig, og jeg stod i akterenden for å ta imot. Det tok lang tid før den rakk frem til mig. George gjorde sin del av arbeidet bra nok, men det var nytt for Harris, og han tøiset.

Jeg skjønner ikke hvordan han fikk det til, og han kunde selv ikke gi noen forklaring på det, men efter ti minutters overmenneskelige anstrengelser lyktes det ham å vikle sig så fullstendig inn i seilduken at han ikke kunde komme løs. Han kjempet naturligvis drabelig for friheten — det er enhver engelskmanns rett — og under dette rev han George overende. Og så begynte George kampen, og det lyktes ham også å tulle sig inn i duken mens han bante og svor over Harris.

Jeg hadde ikke noe greie på disse sakene. Jeg hadde fått beskjed om å bli stående hvor jeg var til seilduken kom bort til mig, og Montmorency og jeg stod på vår post så tro som gull. Vi kunde se at duken blev nokså

voldsomt behandlet, men vi tenkte at det hørte med og blandet oss ikke i det. Vi hørte også halvkvulte lyder fra kampplassen, og vi gjettet oss til at de fant jobben nokså brysom, så vi bestemte oss for å vente til det blev mindre vanskelig før vi blandet oss i affærene. Men det tok tid, for det lot til at det blev stadig mere innviklet, og til slutt stakk hodet til George frem over esingen og brukte sig:

«Kan du ikke hjelpe oss, din gjøk! Står der og glor som en utstoppet mumie!»

Jeg kan aldri motstå en anmodning om hjelp, så jeg gikk til undsetning og befridde dem — ikke noe for tidlig, for Harris var nesten blå i fjeset.

Det tok oss en halv times hårdt strev før vi fikk kalesjen skikkelig op, og etterpå ryddet vi op i båten og begynte å lage i stand aftensmaten. Vi satte tekjelen på apparatet forut i baugen og gikk selv helt akterut og lot som om vi slett ikke brød oss om den mens vi syslet med å ta frem de andre sakene.

Dette er den eneste måten en kan få en kjele til å koke på når en er i båt oppe på Temsen. Hvis den merker at du venter på den, vil den aldri begynne å synge. Du må gå din vei og begynne spisingen som om du slett ikke skal ha noen te. Du må ikke så meget som kaste et blikk på den. Så vil du snart høre at den begynner å spytte, hissig efter å bli laget til te. Hvis du har svært liten tid, er det også lurt å si høit til hverandre at dere ikke har lyst på te. En må gå så nær kjelen at den kan høre det og rope: «Jeg vil ikke ha noen te ikveld. Vil du, George?» Og George roper tilbake: «Nei, jeg liker ikke te, jeg vil ta et glass limonade i stedet. Te er ikke bra for maven.» Hvorpå kjelen koker over og slukker apparatet.

Vi benyttet oss av dette harmløse tricket, og resultatet

var at teen ventet på oss da vi hadde alt det andre ferdig. Så tendte vi lanternen og huket oss ned rundt kveldsmaten.

Vi *trengte* den aftensmaten.

I femogtredve minutter var det ikke annen lyd å høre på langs og på tvers av båten enn malingen av fire sett kinntenner. Så sa Harris «ah!» og strakte det ene benet fra sig og satte sig på det andre. Fem minutter derefter sa George «ah!» også og slengte tallerkenen sin i land på elvebredden, og tre minutter senere gav Montmorency det første tegn på velvære siden turen begynte og strakte bena fra sig og rullet sig over på siden. Så sa jeg «ah!» og lente mig bakover og slo hodet mot en av jernbøilene. Men jeg brød mig ikke om det, jeg bante ikke engang.

Hvor god man føler sig når maven er full — hvor tilfreds med sig selv og med verden! Folk som har forsøkt det, sier at en rolig samvittighet gjør dig lykkelig og tilfreds, men en full mave greier det like godt; det er også billigere og lettere å skaffe sig. En føler sig forsonlig og høisinnnet efter et nærende og godt fordøid måltid.

Det er eiendommelig i hvor høi grad våre fordøielsesorganer dominerer over vår forstand. Vi kan ikke tenke, vi kan ikke arbeide uten at maven vil det. Den dikterer oss våre følelser og våre lidenskaper. Efter egg og bacon sier den: «Arbeid!» Efter biff og porter sier den: «Sov!» Efter en kopp te (to skjeer til hver kopp, og la den ikke trekkes i mer enn tre minutter) sier den til hjernen: «Stå op og vis din styrke. Vær veltalende, dyp og øm. Se med åpent blikk på naturen og livet. Hev dig på tankens vinger op mellem de glitrende stjerner til evighetens porter, høit over verdens tummel!» Efter varme boller sier den: «Vær dorsk og sjelløs som et kreatur med tomme øine uten en stråle av fantasi, av håp eller frykt, kjærlig-

het eller liv.» Og efter brennevin i tilstrekkelig store doser sier den: «Nå din narr! Nå må du vrøvle og flire og snuble så dine medmennesker kan få noe å le av. Vis dig som et hjelpeløst fe hvis forstand og vilje er druknet som kattunger i en skvett alkohol.»

Vi er ikke annet enn ynkelige slaver av vår mave. Strev ikke efter moral og rettskaffenhet, mine venner, men pass nøie på maven og nær den med omhu og klokskap: så vil dyd og tilfredshet komme til dig uten noen anstrengelse fra din side, og du vil bli en god borger, en kjærlig ektemann og en øm far — et edelt og fromt menneske.

Før kveldsmaten var Harris og George og jeg trettekjære og gretne, efter aftens satt vi og smilte vennlig til hverandre, og vi smilte til bikkja også. Vi elsket hverandre, vi elsket hele menneskeheten. Harris kom til å trå på liktåen til George, og hvis dette hadde hendt litt tidligere, så vilde George ha uttrykt sine ønsker med hensyn til Harris fremtid i denne verden og den neste på en måte som vilde fått en til å gyse. Men nå sa han bare: «Ta det med ro, gammern. Forsiktig med postelinet.» Og Harris sa at han håpet det ikke gjorde vondt — istedenfor i en ubehagelig tone å gjøre George oppmerksom på at det ikke var råd å la være å trå på føtter av slike dimensjoner som han hadde, og at han helst burde henge dem utenfor kanten på båten. Og George sa at det ikke var noenting å snakke om. Det var rent vakkert å høre på dem.

Vi tendte pipene våre og satt og så ut i den stille natten og pratet. George spurte hvorfor vi ikke bestandig kunde ha det slik — borte fra verden med dens synder og fristelser og leve et rent og fredelig liv og gjøre godt. Jeg sa at jeg ofte hadde lengtet efter noe slikt jeg også,

og vi diskuterte muligheten av å dra avsted til en velutstyrt øde ø og leve i skogene der.

Vi kjøiet da klokken var ti, og jeg trodde jeg skulle sove godt, så trett som jeg var. Men det gikk ikke slik. Som regel pleier jeg legge hodet på puten, og så er det noen som dunderer på døren og sier at klokken er halv ni; men den kvelden bidrog alt til å holde søvnen borte — det nye ved situasjonen, mitt ubekvemme leie (jeg lå med bena under en tofte og hodet på en annen), lyden av det skvulpene vannet rundt båten og vinden i tretoppene. Men jeg sov da noen få timer, men så var det noe av båten som grodde frem i løpet av natten og begynte å bore sig inn i ryggraden på mig. Det vekket mig ikke med én gang, og jeg drømte at jeg hadde svelgjet en sove-reign og at noen boret hull i ryggen min for å få tak i den. Det syntes jeg var nokså uelskverdig gjort av dem, og jeg sa at jeg heller vilde skylde dem pengene og at de skulle få dem i slutten av måneden. Men de vilde ikke høre på det. De sa at det var best de fikk dem med det samme, for ellers vilde det bli en masse renter. Til slutt blev jeg nokså ergerlig på dem, og jeg sa hvad jeg mente om dem, og da dreide de boret rundt så voldsomt at jeg våknet av det.

Luften i båten følte nokså innestengt, og det verket i hodet mitt, så jeg bestemte mig for å trekke frisk luft utenfor. Jeg trakk på mig noe av de klærne som lå innen rekkevidde — noen var mine egne, noen Georges, og noen tilhørte Harris — og så krabbet jeg ut under seilduken og hoppet i land på elvebredden.

Det var en vidunderlig natt. Månen var gått ned og hadde latt jorden bli igjen alene med stjernene. Disse kolde, klare stjernene fyller oss med ærefrykt. Vi blir barn hvis små føtter har forvillet sig inn i et skymmert

tempel for den gud de er blitt lært å dyrke, men som de ikke kjenner. Og de står der under hvelvingen og skuer op mens de både håper og frykter å få se noe forferdende henge truende over dem der oppe. Og allikevel synes natten så full av trøst og styrke, våre små sorger lister sig skamfulle bort. Dagen har vært så full av ergrelser og bekymringer og bitre tanker, og vi synes at verden har behandlet oss ille. Så legger natten som en stor og kjærlig mor sin bløte hånd på vår feberhete panne og vender vårt tårevetede ansikt mot sitt eget og smiler til oss. Hun sier intet, men vi vet hvad hun har å si oss, og vi legger vårt kinn mot hennes bryst og smerten er borte.

11

Da jeg våknet neste morgen, fant jeg George våken også. Vi snudde oss på den andre siden, men det lyktes oss ikke å falle i søvn igjen. Hadde det vært nødvendig for oss å stå op med det samme, så hadde vi sovnet igjen mens vi så på klokken, men siden det ikke fantes spor av grunn til å stå op på de første to timene, så var det i full overensstemmelse med naturens orden at vi følte det vilde være døden å bli liggende i fem minutter til.

George fortalte at det hadde hendt ham noe lignende, bare meget verre, den gang han losjerte hos Mrs. Gippings for halvannet år siden. Klokken hans slo klikk en kveld og stanset på kvart over åtte, og han hengte den op over hodeputen uten å se på den.

Det var vinter da dette hendte, og det hadde ovenikjøpet vært flere dagers tett tåke, så den omstendighet at det var belgmørkt da han våknet den neste morgen, fortalte ingenting om hvilken tid på døgnet det var. Han

strakte hånden op efter klokken og så på den. Den var kvart over åtte.

«Men i himmelens navn, hvad skal dette bety!» ropte han. «Her skal jeg være i City klokken ni, og så er jeg ikke blitt vekket!» Og han kastet uret fra sig og styrtet ut i badeværelset og tok et bad, og han måtte barbere sig i koldt vann fordi det ikke var tid til å få fatt på noe annet. Da han fløi inn og så på klokken igjen, var den blitt tyve minutter på ni, formodentlig hadde rystelsen fått den til å gå igjen. George grep den og styrtet nedover trappene. Dagligværelset hans var mørkt og stille: det var ingen ild og ingen frokost. George sa til sig selv at det var en skandale av Mrs. G., og han bestemte sig for å si hvad han mente om henne når han kom hjem igjen om kvelden. Så slengte han på sig frakken, grep paraplyen og styrtet avsted mens han i sitt indre forbannet Mrs. G.

Da han hadde travet avsted en stund, begynte det å demre for ham at det var rart at det var så få mennesker på bena, og at ingen butikker var åpne. Riktignok var det en mørk og tåket morgen, men det var jo urimelig å stanse all virksomhet av den grunn. *Han* måtte op og arbeide — hvorfor skulde andre bli liggende i sengen og dra sig fordi om det var mørkt og tåket?

Til slutt nådde han Holborn. Ikke en butikk var åpnet ikke en buss var å se. Det var tre menn i sikte, og den ene av dem var en politikonstabel, så var det en torvkjerre full av kål og en skranglete drosje. George trakk frem klokken og så på den: den var fem minutter på ni. Han stanset og kjente på pulsen. Han bøide sig og følte nedover bena sine. Så gikk han med klokken i hånden bort til politimannen og spurte om han kunde si hvor mange klokken var.

«Hvor meget klokken er?» spurte konstabelen og beskuet George med synlig mistenksomhet. «Ja, hvis De hører efter, så vil De høre den slå.»

George lyttet, og en klokke i nabolaget begynte straks å slå.

«Men den slo jo ikke mere enn tre slag!» sa George i en fornærmet tone.

«Vel — hvor mange vilde De den skulde slå da?» spurte konstabelen.

«Ni vel,» sa George og viste frem klokken sin.

«Si mig — vet De hvor De bor?» spurte lovens vokter barsk.

George tenkte sig om og opgav adressen.

«Nå! Så det er der, er det. Vel — da vil jeg råde Dem til å ta denne klokken Deres og gå dit; og la oss ikke ha mere sludder.»

Og George gikk dypt grublende hjem igjen og låste sig inn. Han hadde først tenkt å klæ av sig og gå til køis; men tanken på å skulde klæ på sig og vaske sig en gang til, fikk ham til å bestemme sig for å sove resten av natten i lenestolen.

Men han fikk ikke sove — han hadde aldri i sitt liv følt sig så våken. Så tendte han lampen og begynte å spille sjakk med sig selv, men fant ikke større moro i det. Så prøvde han på å lese, men fant ikke større interesse i lesningen heller, og han tok frakken på sig igjen for å ta en spasertur.

På gaten var det forferdelig ensomt og trist. Alle konstablene han møtte, iakttok ham med utilhyllet mistenksomhet og vendte lyktene sine mot ham og fulgte efter ham; og dette hadde den virkning på ham at han til slutt begynte å føle at han måtte ha gjort noe galt, og han begynte å snike sig nedover sidegatene og gjemme sig i dør-

åpningene når han hørte skrittene deres. Naturligvis gjorde dette at konstablene blev enda mere mistenksomme, og de drev ham ut og spurte hvad han gjorde der. Og når han svarte «ingenting», og sa at han bare var ute for å gå en tur (klokken var da blitt fire), så så de på ham som om de ikke trodde ham, og to civilklædde opdagere fulgte efter ham for å se om han virkelig bodde der han sa. De så at han låste sig inn, og så stilte de sig op på den andre siden av gaten og bevoktet huset.

Han tenkte han skulde tende op og lage sig litt frokost for å få tiden til å gå, men det lot til at det var umulig for ham å håndtere noe som helst, fra en skuffe kull til en teskje, uten å slippe det i gulvet eller snuble over det og lage slikt spetakkel at han gikk i dødelig frykt for å vekke Mrs. G. og at hun vilde tro det var innbruddstyver på ferde og åpne vinduet og rope «politi!» så de to detektivene skulde styrte inn og sette håndjern på ham og dra avsted med ham på politistasjonen. Nu hadde han jaget sig op i en så nervøs tilstand at han utmalte sig scenen i retten og hvorledes han forsøkte å forklare sammenhengen til juryen uten at noen vilde tro ham, at han blev dømt til tyve års straffarbeide og at hans mor døde av et knust hjerte. Så han opgav tanken på å lage frokost og pakket sig inn i frakken og satt i lenestolen til Mrs. G. kom klokken halv åtte.

Han sa at den hendelsen hadde vært en så alvorlig advarsel at han passet sig for å stå for tidlig op mere.

Vi hadde sittet sammenkrøpet i teppene våre mens George fortalte denne sannferdige historien, og da han var ferdig med den, gikk jeg i gang med å vekke Harris ved hjelp av en åre. Det tredje støtet greide det, og han snudde sig rundt på den andre siden og sa at han skulde komme om ett minutt, og at han vilde ha snørestøvlene sine. Men

ved hjelp av en båtshake fikk vi ham snart til å forstå hvor han var, og han satte sig op så fort at han sendte Montmorency, som hadde sovet på maven hans, sprelende ned i bunnen av båten.

Derefter trakk vi til side seilduken, og alle fire stakk hodet utover båtripen og så ned i vannet og gyste. Vi hadde kvelden før bestemt oss for å stå tidlig op og kaste teppene til side og springe i elven og fryde oss ved en lang svømmetur. Men nu da tiden var inne, syntes idéen å være mindre fristende. Vannet så fuktig og kjølig ut, vinden var kald.

«Nå, hvem skal først uti?» spurte Harris omsider.

Det var ingen kamp om forretten. George avgjorde saken for sitt vedkommende ved å trekke sig inn i båten og dra på sig strømpene. Montmorency utstøtte et ufri-villig hyl som om tanken alene inngjød ham redsel, og Harris sa at det vilde være så vrient å komme op i båten igjen, og han gikk akterut og lette frem buksene sine.

Men jeg hadde ikke lyst til å gi op slik uten videre, skjønt jeg ikke hadde større lyst på dukkerten. Det kunde være trestubber og ugress i vannet, tenkte jeg. Jeg bestemte mig for å inngå et kompromis ved å gå i land på elvekanten og øse vann over mig, så jeg tok et håndklæ og snek mig avsted til en stor gren som hang utover vannet. Det var bittert koldt, og vinden skar gjennom mig som kniver. Da opgav jeg tross alt tanken på å få vann på kroppen, og jeg bestemte mig for å gå ombord igjen og klæ på mig. Men da jeg skulde snu mig, gav den idiotiske grenen efter, og jeg og håndklæet gikk i vannet med et voldsomt plask, og før jeg visste hvad som hadde foregått, var jeg midt ute i elven med en liter vann i mig.

«Nei du store Mads, J. har stuft uti!» hørte jeg Harris

si da jeg blåsende kom op til overflaten igjen. «Jeg hadde aldri trodd at han var så modig. Trodde du det?»

«Er det fint?»

«Vidunderlig,» peste jeg. «Dere er noen ordentlige stakkarer som ikke bader. Jeg vilde ikke undvært det for alt i verden. Bare prøv, skal dere se. Det skal bare litt besluttsomhet til.»

Men jeg kunde ikke få overtalt dem.

Mens vi klædde oss på, hendte det noe nokså pussig. Jeg frøs temmelig meget da jeg kom tilbake til båten, og i hastverket kom jeg til å slippe skjorten min i vannet da jeg skulde dra den på mig. Det gjorde mig nokså gretten, og det blev ikke bedre da George satte i å le. Jeg kunde ikke innse at det var noe å le av, og det sa jeg til George, men han lo bare enda verre. Jeg har aldri sett et menneske le så voldsomt, og jeg gjorde ham opmerksom på hvilken forbasket imbesil idiot han var, og så lo han enda høiere. Og akkurat da fikk jeg tak i skjorten igjen og så at det slett ikke var min skjorte men Georges som jeg hadde tatt i stedet. Da gikk det morsomme ved situasjonen op for mig og jeg begynte å le. Og jo mer jeg så fra Georges våte skjorte til George selv som han stod der og brølte av latter, dess morsommere syntes jeg det var, og jeg lo så jeg mistet skjorten i vannet igjen.

«Skal du . . . skal du . . . skal du ikke ta den op igjen?» spurte George mellom latterhikstene.

Jeg lo så jeg ikke kunde svare ham med det samme, men til slutt fikk jeg da utstøtt:

«Det er ikke min skjorte — det er *din!*»

Aldri i hele mitt liv har jeg sett et ansikt skifte så plutselig fra glede til alvor.

«Hvad!» skrek han og sprang op. «Din elendige gjøk! Hvorfor kan du ikke se dig bedre for? Hvorfor i djeve-

lens skinn og ben kan du ikke gå i land og klæ på dig? Du er ikke skapt til å være i båt. Gimei haken!»

Jeg forsøkte å få ham til å se det humoristiske ved saken, men det lyktes ikke. George har nokså vanskelig for å forstå en spøk somme tider.

Harris foreslo at vi skulde ha eggerøre til frokost. Han sa at han vilde tilberede den, og etter hans egen påstand å dømme var han god til å lage eggerøre. Han pleide lage eggerøre på landturer og ombord i seilbåter, og han var blitt rent berømt for den. Etter hvad vi forstod, så vilde folk som engang hadde smakt eggerøren hans ikke ha noe annet, og syknet hen og døde når de ikke kunde få tak i den.

Tennene våre løp i vann av å høre ham snakke om de greiene, og vi langet ham kokeapparatet og stekepannen og alle de eggene som ikke var knust og hadde rent ut-over sakene i kurven, og bad ham klemme på.

Han hadde litt vanskelighet med å få knekket eggene — eller ikke akkurat med å knekke dem, men med å få innholdet over i stekepannen og holde det borte fra buksene og trøie-ermene sine. Men han fikk da fikset et halvt dusin til slutt, og så satte han sig på huk ved siden av pannen og begynte å jage eggene omkring med en gaffel.

Det lot til å være et plagsomt arbeide: Hver gang han kom i nærheten av stekepannen, brente han sig, og da slapp han det han hadde i hendene og danset omkring og knipset med fingrene. Vi trodde til å begynne med at eggerøre var en rett fra indianernes urskoger eller fra sydhavsøene, og at det trengtes dans og besvergelseser for å få føden skikkelig tilberedt. Montmorency gikk bort og stakk nesen sin over stekepannen, og fettset sprutet og fikk *ham* til å danse og banne også. Det var alt i alt en av de interessanteste og mest spennende begivenheter jeg noensinne

har vært vidne til. Både George og jeg syntes det var trist da det var over.

Resultatet var ikke akkurat den suksess Harris hadde ventet. Det var svært lite å vise frem etter alle anstrenselsene. Seks egg hadde funnet veien til stekepannen, og alt som kom ut av den igjen, var en skje brent og lite appetittlig sørpe.

Harris sa at det var stekepannens skyld og mente det hadde blitt bedre om han hadde hatt en fiskekjele og et gassapparat. Vi bestemte oss for ikke å forsøke den retten igjen før vi hadde disse hjelpemidler til vår rådighet.

Solen var blitt sterkere da vi var ferdige med frokosten, og vinden hadde lagt sig, og det var blitt en morgen så vakker som noen kunde ønske sig. Omgivelsene minnet oss lite om det nittende århundre, og da vi så ut over elven i morgensolen, kunde vi tro at de århundrer som lå mellom vår tid og den uforglemmelige morgen da Magna Charta blev underskrevet i juni 1215, ikke hadde eksistert, og at vi var unge odelsmenn som i hjemmevevede klær og med dolk ved siden ventet på å skulle være vidne til nedtegnelsen av det dokument hvis betydning fire hundre år senere skulde bli forklart for den almindelige mann av en viss Oliver Cromwell, som hadde studert det grundig.

Det er en vakker sommermorgen — solrik, myk og stille. Men luften dirrer av forventning. Kong John har tilbragt natten på Duncroft Hall, og hele dagen før har den lille by Staines gitt gjenlyd av væbnede menn og kraftige hester, høvdingers rop og de barske eder fra skjeggede bueskyttere, spydbærere, hellebardister og underlig talende fremmede krigere.

Kompanier av riddere og deres drabanter i farverike klær som er flekket og støvet etter reisen, er kommet til

byen, og hele kvelden igjennem har de engstelige borgere måttet åpne sine hus for flokker av soldater hvem de har måttet skaffe både husly og mat, og det beste av begge slag — hvis ikke, så ve over huset og dets folk. For sverdet er dommer og jury, anklager og bøddel i disse stormfulle tider, og det betaler for hvad det tar ved å spare dem det tar fra, hvis det behager det å gjøre så.

Rundt leirilden på torvet samler sig stadig større skarer av baronens tropper, og de spiser og drikker sterkt, skråler drikkesanger og spiller og tretter mens kvelden går over til natt. Leirbålet kaster selsomme skygger på deres underlige skikkelser og de opstablede våben. Byens barn lister sig undrende omkring og ser på, muskelsterke bondepiker nærmer sig for å veksle spøkefulle bemerkninger med de flotte stridsmenn som er så ulik landsbyvennene som nu ikke aktes for noe og holder sig i bakgrunnen hvorfra de ser på med tomme smil i sine brede fjes.

Og på markene omkring lyser de fjerne bål fra andre leire; et sted ligger en stor herres følgesvenner rede til å følge ham, på et annet sted ligger den falske Johns franske leietropper og truer byen som en flokk lurende ulver.

Og så, med vaktposter i alle gatene og luende bål på høidene omkring, går natten, og over gamle Temsen gryr den dag som skal sette spor i historien i ennu ufødte sekler.

Helt fra den grå dagning har det lydt larm fra den nederste av de to øene som ligger rett over for der vi står. Det store teltet som er blitt fraktet over dit kvelden før, er reist, og tømmermennene har det travel med å sette op lange rekker av benker.

Og se! Nedover veien som slynger sig langs elven fra Staines, kommer det mot oss en flokk kraftige hellebardister — baronens menn. Et halvt hundre meter fra

oss gjør de holdt og lener sig til sine våben og ler og snakker sammen med dype, gutturale stemmer mens de venter.

Og fra time til time kommer stadig nye flokker av væbnede menn. Den lave sols stråler kastes tilbake fra deres hjelmer og brystpansere, og til slutt er veien så langt øiet når, fylt av glitrende stål og steilende gangere. Ryttere galopperer fra gruppe til gruppe, og små bannere vaier dovent i den milde brisen, og nu og da oppstår en større bevegelse når rekkene må gi plass for en eller annen baron som passerer forbi på sin stridshest for å stille sig i spissen for sine livegne og undergivne.

Og opover Coopers Hill på den andre siden av elven har undrende bønder og nysgjerrige byfolk fra Staines samlet sig. Ingen vet sikkert hvad alt dette skal bety. Enhver har sin egen forklaring på den begivenhet de er kommet for å se. Noen sier at dagen vil bringe noe godt til hele det engelske folk, men gamle menn ryster på hodet — slikt har de hørt så ofte før. Og nedover hele elven er det fullt av båter. De er blitt trukket opover strykene av sine kraftige roere, og nu ligger de så nære de tør komme de store overdekkede båtene som ligger ferdige til å frakte kong John over til øen hvor det skjebnesvangre dokument venter på hans underskrift.

Det er blitt middagstid, og sammen med alt folket har vi ventet i mange timer, og det ryktes at den sleipe John igjen har undsluppet baronens grep og har stjålet sig bort fra Duncroft Hall med sine leietropper i hælene, og at han snart kommer til å foreta sig noe helt annet enn å undertegne brev på hans folks frihet.

Men det er ikke slik. Denne gang er grepet på ham av jern, og han har snodd og vridt sig forgjeves. Langt nede på veien har det løftet sig en liten støvsky, og den vokser eftersom den nærmer sig, og nu kan vi høre klappingen

av mange hestehover, og mellom gruppene av stridsmenn kommer en strålende kavalkade av lorder og riddere. Fortropp og baktropp og begge flankene består av baronens livgarde, og midt mellom dem rider kong John.

Han rider frem til der hvor båtene venter, og baronene kommer frem av rekkene for å møte ham. Han hilser dem med smil og latter og honningsøte ord — som om han kommer til en fest som holdes til hans ære. Men som han reiser sig i salen for å stige av hesten, kaster han lynsnare blikk fra sine franske leietropper til baronens barske soldater som stenger ham inne.

Er det for sent? Et voldsomt støt mot den umistenksomme rytter ved hans side, et rop til de franske troppene, et desperat anfall på de uforberedte linjer foran ham, og de oprørske baroner skulde komme til å angre den dag da de våget å krysse hans planer! En dristigere hånd kunde ennu ha snudd spillet. Hadde Richard Løvehjerte vært der, så vilde kanskje frihetens beger blitt revet fra Englands leber, og det vilde gått nye hundre år før folket fikk smake frihetens liflige drikk.

Men kong Johns hjerte synker i brystet på ham ved synet av disse barske engelske stridsmenn, og hans hånd faller tilbake på salknappen, og han stiger av hesten og tar plass i den forreste av båtene. Og baronene følger ham med hånden på sverdheftet, og det blir gitt ordre til å kaste fortøiningene.

Langsomt siger de tunge farkostene bort fra Runningmedes strand. Langsomt arbeider de sig frem mot den sterke strømmen til de med en dempet gnissing legger til ved den lille øen som fra denne dag kommer til å hete Magna Charta-øen. Og kong John har gått i land, og vi venter i åndeløs stillhet til høie rop kløver luften og forteller at nu er den lagt, hjørnesteinen til det engelske folks frihet.

Jeg satt på elvebredden og manet frem for mitt indre øie dette kapitel av Englands historie da George spurte om jeg kanskje ikke vilde ha noe imot å gi dem en håndrekning med opvasken når jeg var helt uthvilt, og jeg blev revet ut av den strålende fortid og kastet midt op i den prosaiske nutid som var så full av synd og elendighet. Jeg akte ned i båten og gav mig til å gjøre ren stekepannen med en gressdott, og pusset den over med den våte skjorten til George.

Vi tok en tur over til Magna Charta-øen og kikket på den stenen som det sies at dokumentet blev undertegnet på. Noen påstår at det slett ikke var på den øen, men på stranden over ved Runningmede at det foregikk. Jeg vil ikke ha uttalt noen mening om hvad som er det riktige, men hvis jeg hadde vært en av baronene den gang, så vilde jeg visselig ha fremholdt for mine kamerater det tilrådelige i å få en slik sleip fyr som kong John over til øen hvor det var mindre chancer for overraskelser og knep.

Det er ruiner av et gammelt kloster i parken omkring Ankerwyke House som ligger like ved Picnic Point, og det var i den gamle klosterhaven at Henry VIII efter sigende hadde stevnemøte med Anne Boleyn. Han brukte også møte henne ved Hever Castle i Kent og et sted i nærheten av St. Albans. Det måtte ha vært nokså vanskelig for folk på den tiden å finne et sted i England hvor disse tankeløse ungdommene ikke gjorde kur til hverandre.

Har De noensinne vært i hus sammen med et par som gjør kur til hverandre? Det er høist plagsomt. Du tenker å gå inn i dagligstuen og sette dig. Da du åpner døren, hører du en lyd som om en eller annen plutselig er kommet i tanker om noe, og når du kommer inn, så sitter

Emily borte ved vinduet og ser med stor interesse ut på den tomme gaten mens din venn John Edward sitter i den andre enden av værelset dypt nedsunket i beskuelsen av fotografier av andre folks slektninger.

«Å,» sier du og stanser ved døren, «jeg trodde ikke det var noen her.»

«Trodde du ikke det?» sier Emily i en tone som viser at hun ikke tror dig.

«Det er nokså mørkt her,» sier du. «Skal dere ikke tende lyset?»

John Edward sier at han ikke har lagt merke til det, og Emily sier at papa ikke liker at de bruker lys så tidlig. Du forteller dem et par nyheter og sier din mening om det irske spørsmål, men det later ikke til å interessere dem. Alt de har å si til det er: «Så?» «Er det?» «Gjorde han?» «Ja.» «Tror du det?» Og når du har fått ti minutter av denne åndfulle konversasjon, så trekker du dig tilbake og opdager at døren øieblikkelig lukker sig bak dig.

En halv time senere tenker du å røke en pipe i vinterhaven. Den eneste stolen der er optatt av Emily, og John Edward har sittet på gulvet — hvis en skal tro merkene på klærne hans. De sier ingenting, men det blikket de sender dig inneholder alt som kan sies i dannet selskap, og du skynder dig ut igjen.

Nå er du redd for å stikke nesen inn i noen av værelsene nedenunder, og efter å ha gått op og ned trappene noen ganger, tar du på dig hatten og går en tur i haven. Du går frem og tilbake i havegangene, og da du kikker inn i lysthuset, ser du at de to unge idiotene sitter der og trykker sig sammen i et av hjørnene. De får se dig også og er ikke i tvil om at du følger efter dem i en eller annen ond hensikt.

«Hvorfor kan det ikke lages særskilte rum til den

slags?» mumler du og henter paraplyen din og forlater eiendommen.

Slik måtte det ha vært da den dumme gutten Henry VIII gjorde kur til lille Anne. Folk som ferdedes i Buckinghamshire dumpet uventet på dem når de svermet omkring Windsor og Wraysbury, og ropte: «Jaså, er dere på disse kanter?» Og Henry rødmet og svarte: «Ja, jeg stakk over hit for å treffe en mann,» og Anne vilde si: «Er det ikke pussig? Jeg traff Mr. Henry VIII her nede, og så viste det sig at vi skulde samme veien.»

Og folk vilde si til sig selv at det var best å holde sig unda så lenge denne kyssingen og nebbingen stod på, og de reiste over til Kent. Men det første de støtte på da de kom til Kent, det var Henry og Anne som gikk og fjaste rundt Hever Castle.

«Pokker ta det!» vilde de si. «Dette er ikke til å holde ut: La oss dra til St. Albans — et hyggelig, rolig sted, St. Albans. Og da de kom til St. Albans, så stod det forbaskede paret der og kysset hverandre under klostermurene. Så drog folk ut og var sjørøvere til bryllupet var over.

Fra Picnic Point til Old Windsor sluse er elven vidunderlig vakker. En skyggefull vei med små, velstelte hus følger elvebredden op til «Bells of Ouseley», et malerisk vertshus, hvor en kan få et utmerket glass øl — hvis en skal tro Harris, og i et slikt spørsmål kan man stole på Harris dømmekraft. Gamle Windsor er et berømt sted på sin måte. Edward the Confessor hadde et slott der, og her var det jarl Godwin blev funnet skyldig i å ha latt kongens bror drepe. Jarl Godwin brøt av et stykke brød som han holdt frem idet han sa:

«Må dette brødstykke kvele mig hvis jeg er skyldig!»

Så puttet han brødbiten i munnen og svelgjet det, og det kvalte ham.

Efter å ha passert Old Windsor er elven nokså kjedelig, og den blir ikke sig selv igjen før den nærmer sig Boveney. George og jeg slepte båten forbi Home Park, som strekker sig langs høire elvebredd fra Albert til Victoria-broen, og da vi passerte Datchet, spurte George mig om jeg husket den første turen vi gjorde på elven, og da vi landet ved Datchet klokken ti om kvelden og gikk på jakt efter natte-losji. Jeg svarte at det vilde bli nokså lenge til jeg glemte det.

Det var en søndag i august; vi var trette og sultne, og da vi kom til Datchet, tok vi sakene våre ut av båten og la i vei for å finne losji. Vi kom til et hyggelig, lite hotell med klematis og villvin over inngangen, men det var ikke noe kaprifolier på huset, og jeg hadde satt mig i hodet at jeg vilde sove i et hus med kaprifolier. Derfor gikk vi videre og kom til et annet hotell. Det var et pent, lite hotell det også, og det vokste kaprifolier oover gavlen, men Harris likte ikke opsynet på en mann som stod og lente sig til dørkarmen; han sa at han ikke så noe hyggelig ut, og støvlene hans var fæle. Vi gikk videre et bra stykke vei uten å støte på noen flere hoteller, og så møtte vi en mann vi bad fortelle oss veien til noen. Han svarte at vi gikk *fra* hotellene, men hvis vi gikk tilbake der vi kom fra, så vilde vi finne et gjestgiveri som hette Hjorten.

Vi svarte at vi hadde vært der, men vi likte det ikke — det var ikke noe kaprifolier på det. Vel — da kunde vi gå til «Herregården», på den andre siden av veien.

Harries svarte at vi ikke hadde lyst på å ta inn der — vi likte ikke en fyr som bodde der. Harris likte ikke farven på håret hans, og ikke støvlene hans heller.

«Ja, da vet jeg sannelig ikke hvad dere skal gjøre,» sa mannen, «for det er de eneste gjestgiveriene vi har her.»

Harris spurte hvad i all verden vi skulde gjøre, men så sa George sin hjertens mening: Han sa at Harris og jeg kunde bygge oss et hotell efter vår smak, og få folk som vi likte til å bo der. Han for sin del gikk tilbake til Hjorten.

Store ånder får aldri sine idealer gjort til virkelighet, og Harris og jeg fulgte George tilbake til Hjorten mens vi sukket over tomheten i all jordisk higen.

Vi la sakene våre på gulvet i forstuen, og verten kom bort til oss og ønsket oss godaften.

«Å god aften,» sa George, «vi vil gjerne ha tre senger.»

«Beklager meget,» svarte verten, «men det lar sig dessverre ikke gjøre.»

«Nå ja — det gjør ikke så meget,» sa George, «vi klarer oss med to. To av oss kan ligge i én seng, kan vi ikke?» fortsatte han og snudde sig mot mig og Harris.

«Å jo da,» svarte Harris. — Han tenkte at George og jeg godt kunde sove i én seng.

«Beklager meget,» gjentok verten, «men vi har ikke én ledig seng i hele huset. Vi har to i hver seng allerede.»

Dette gjorde oss stumme for et øieblikk, men Harris som er en trenet turist, var på høide med situasjonen; han lo hjertelig og sa:

«Vel — det er ikke noe å gjøre ved det! Vi får ta det som det faller sig. De får re op for oss på biljarden.»

«Beklager meget, men det ligger allerede tre mann på biljarden og to i røkeværelset. Det er ikke mulig å gi dere husrum her i natt.»

Vi plukket op sakene våre og gikk over til Herregården. Det var et pent, lite sted. Jeg sa at vi vilde like oss bedre der enn på Hjorten, og Harris sa at vi jo ikke behøvde å se på fyren med det røde håret. Dessuten kunde han jo

ikke noe for at han hadde rødt hår. Harris snakket både vennlig og fornuftig om saken.

Folkene på Herregården ventet ikke på å høre hvad vi vilde. Vertinnen møtte oss på trappen med den hilsen at vi var det fjortende selskap hun hadde avvist på de siste to timene. Våre ydmyge hentydninger til staller, biljardrum og kullkjellere blev mottatt med hånsmil: alle de sovestedene var optatt for lenge siden.

Visste hun om noe sted hvor vi kunde få tak over hodet for natten?

«Vel — hvis vi vilde finne oss i å ta det som det falt sig, så var det en liten ølstue ved Eton-veien en kilometer vekk. Hun vilde ikke akkurat anbefale stedet, vi måtte være opmerksom på *det*, men . . .»

Vi ventet ikke på å høre mere, men grep sakene våre og styrtet avsted. Distansen lot til å være nærmere to kilometer enn én, men vi kom da frem og styrtet pesende frem til baren.

Folkene i ølstuen var uhøflige, de bare lo av oss. Det var bare tre senger i hele huset, og i dem lå der allerede to ektepar og syv enkelte gjester. Men en vennlig lektermann som var i skjenkestuen, tenkte at vi kunde forsøke oss hos kjøbmannen ved siden av Hjørten, og så gikk vi tilbake igjen.

Hos kjøbmannen var det fullt. En gammel dame vi møtte i butikken var så vennlig å følge oss til en venninne som leilighetsvis tok imot losjerende. Da den gamle damen gikk svært langsomt, tok det oss tyve minutter å nå frem, men hun kortet tiden med å fortelle om de forskjellige smertene hun hadde i ryggen.

Venninnens værelse var bortleid. Derfor blev vi henvist til nr. 27. I nr. 27 var det fullt, og vi blev sendt videre til nr. 32, og i nr. 32 var det fullt.

Så gikk vi tilbake til storveien, og der la Harris ned det han bar på og sa at han ikke vilde gå videre. Stedet så så fredelig ut, sa han, og han vilde dø der. Han bad George og mig kysse hans mor fra ham og fortelle alle hans slektninger at han tilgav dem og døde lykkelig.

I dette øieblikk kom en engel i en liten gutts skikkelse. (Jeg kan ikke tenke mig en mere virkningsfull forklædning for en engel.) Han hadde en kanne øl i den ene neven, og i den andre hadde han en hyssing med noe som han slapp ned på alle de stenene som han traff på — en prosess som frembragte en lyd som bragte tankene hen på store lidelser.

Vi spurte dette himmelens sendebud om han visste om et ensomt hus som var bebodd med få og svakelige mennesker (fortrinsvis gamle damer eller lamme herrer) som kunde skremmes til å avgi sengene sine til tre desperate menn. Hvis ikke, om han kunde anvise oss et tomt grisehus, en kalkovn eller noe slikt. Han visste ikke om noe slikt — iallfall ikke i nærheten, men han sa at hans mor hadde et rum tilovers hvis vi vilde gå med ham.

Vi falt om halsen på ham i måneskinnet, og det vilde ha vært en vakker scene hvis ikke gutten var blitt så overveldet av våre følelser at han ikke greide å holde sig på bena, men ramlet overende med oss tre over sig. Harris blev så overveldet av glede at han besvimte og måtte tømme i sig halvparten av ølkruset til gutten for å komme til sig selv igjen, og da det var gjort, satte han på sprang og overlot til George og mig å komme efter med bagasjen.

Det var et lite fire-værelses hus gutten bodde i, og hans mor — den gode sjel! — gav oss nystekt bacon til aftens, og vi spiste op alt sammen — over to kilo. Etterpå fikk vi fruktpai og te og gikk til sengs. Det var to senger i det vesle rummet; den ene var en smal feltseng som George

og jeg sov i, og vi bandt oss fast med lakenet for ikke å falle ut. Den andre sengen var den lille guttens, og den hadde Harris alene, og om morgenen fant vi at en del av bena hans stakk ut av den, og George og jeg brukte dem til å henge håndklæet på mens vi vasket oss.

Vi var ikke så fordringsfulle med hensyn til hoteller neste gang vi kom til Datchet.

Men for å vende tilbake til den foreliggende turen, så hendte det ikke noe spennende, og vi slepte båten til et lite stykke nedenfor Monkey Island, hvor vi trakk båten i land og spiste lunsj. Vi gikk løs på det kolde kjøttet vi hadde med, og da oppdaget vi at vi hadde glemt å få med oss sennep. Jeg tror at jeg aldri i mitt liv hverken før eller senere har lengtet slik etter sennep som den gangen. Som regel bryr jeg mig ikke større om sennep, og det er sjelden jeg bruker noe, men nå vilde jeg gitt en hel verden for den. Jeg vet ikke hvor mange verdener det finnes i universet, men den første som hadde kommet med en skje sennep, kunde fått dem alle sammen. Harris sa at han vilde gitt en verden for litt sennep han også, så den som hadde møtt frem med en krukke, vilde blitt forsynt med verdener for resten av levetiden.

Men for å holde sig til sannheten, så er jeg redd for at både Harris og jeg vilde forsøkt å slippe fra løftet vårt hvis vi hadde fått noe sennep. Slike løfter gjør en jo gladelig i øieblikkets tankeløshet, men etterpå finner en ut at det ikke står i noe rimelig forhold til de ønskede sakene. Jeg hørte en gang om en mann som sa han vilde gi en verden for et glass øl da han var på fjelltur i Sveits, og da han kom til en liten hytte hvor de solgte det, så holdt han et forferdelig hus fordi det blev forlangt fem francs for en flaske engelsk øl. Han sa at det var en skandale og skrev i *Times* om det.

Mangelen av sennep kastet en skygge over båten vår. Vi spiste i taushet. Tilværelsen syntes oss tom og uten gleder. Vi tenkte på vår lykkelige barndom og sukket. Humøret lysnet imidlertid en smule da eplepaien kom på bordet, og da George trakk frem en boks ananas fra bunnen av kurven og trillet den ut i midten av båten, da følte vi at livet kanskje var verd å leve allikevel.

Vi var glad i ananas alle tre. Vi så på bildet utenpå boksen og tenkte på saften. Vi smilte til hverandre, og Harris fant frem en skje.

Så lette vi efter hermetikkåpneren. Vi snudde op og ned på proviantkurven. Vi tømte koffertene. Vi tok op bunntiljene i båten. Vi trakk alt det vi hadde i land på elvebredden og rystet det. Det fantes ingen hermetikkåpner.

Så forsøkte Harris å åpne boksen med lommekniven sin og brakk bladet og skar sig stygt, og George prøvde saksen, men den skvatt i været og holdt på å stikke ut øinene på ham. Mens de forbant sårene sine, forsøkte jeg å lage hull i boksen med den spisse enden av båts-haken, og haken gled og kastet mig ut i det mudrede vannet mellom båten og elvebredden, og boksen trillet overende og knuste en tekopp.

Så blev vi rasende. Vi tok boksen med oss i land, og Harris fikk fatt i en skarp sten, og jeg hentet masten i båten. Og mens George holdt boksen og Harris holdt stenen med den spisse enden mot lokket av den, løftet jeg masten og samlet alle mine krefter og slo til.

Det var stråhatten til George som reddet livet hans den dagen. Han har den hatten enda (det vil si det som er igjen av den), og om vinterkveldene når pipene er tendt og gutta forteller skrøner om alle de farer de har gjennomgått, så tar George hatten ned og sender den rundt

mens den spennende opplevelsen blir fortalt på ny og med nye overdrivelser.

Harris slapp fra det med et kjøttsår.

Så tok jeg boksen og gikk løs på den med masten til jeg var åndelig og legemlig utslitt, hvorpå Harris tok sig av den. Vi banket den flat, og vi banket den firkantet; vi gav den alle de former som er kjent i geometrien, men vi kunde ikke få hull på den. Så gikk George løs på den og gav den en fasong så uhyggelig at han blev redd og hev masten fra sig. Så satte vi oss i gresset rundt den og så på den. Ovenpå hadde den en stor bulk som fikk det til å se ut som om den hånflirte av oss, og det gjorde Harris så rasende at han kastet sig over den og slengte den midt ut i elven mens vi slynget våre forbannelser efter den. Så sprang vi i båten og rodde til Maidenhead uten å ta et øieblikks hvil på veien.

Selve Maidenhead er altfor snobbet til å være hyggelig. Det er der elvelapsene og deres overpyntede damer holder til. Det er en by av pralende hoteller som hovedsakelig besøkes av døgenikter og sparkepiker. Maidenhead er arnestedet for elvens demoner: damp-lystbåtene. Hertugen fra *London Journal* har alltid sitt sommersted i Maidenhead, og heltinnen i trebindsromanen dinérer der når hun er på galeien med en annen dames mann.

Vi passerte Maidenhead så fort som mulig og tok det med ro da vi kom til den vakre strekningen overfor Boulders- og Cookham-slusene. Clieveden-skogen bar ennu sin lysgrønne vårklødning der den hevet sig i harmoniske linjer fra vannkanten. Dens uforstyrrede skjønnhet danner kanskje den vakreste del av elven, og det var med nølende åretak at vi rodde den lille båten vår vekk fra det fredfulle landskapet. Vi la til like nedenfor Cookham for å drikke eftermiddagste, og da vi var gjennom

slusen, var det aften. Da hadde det blåst op en frisk bris, og merkelig nok hadde vi den med oss. Som regel blåser det nemlig rett imot, likegyldig hvilken vei en skal. Du har den imot dig når du drar avsted på en dagstur om morgenen, og mens du sliter og ror, så tenker du på hvor makelig det skal bli når du kan seile tilbake igjen. Men når tiden kommer, så snur vinden sig og du må ro like hårdt for å komme hjem igjen. Skulde du imidlertid ha glemt å ta med dig seil i båten, så vil du få vinden med dig både frem og tilbake. Men livet består nu engang av prøvelser, og mennesket er født til motgang.

Men denne kvelden var det øiensynlig begått en feiltagelse av de makter som steller med sakene, og de hadde fått det til å blåse i ryggen på oss istedenfor i ansiktet. Vi tok det så stillferdig som mulig og fikk seilet op før misforståelsen blev opdaget. Så fordelte vi oss i makelige stillinger omkring i båten mens seilet svulmet og masten knirket og båten fløi avsted over vannet.

Jeg styrte.

Jeg vet ikke om noe mere betagende enn den følelsen en har når en seiler. Vindens vinger bærer dig fremad, og du er ikke lenger det langsomme klossete vesen som krabber avsted på marken; du er blitt til en del av selve naturen. Ditt hjerte banker i takt med dens hjerte, din ånd er i pakt med den. Jorden blir fjern og ubetydelig, skyene over ditt hode er dine brødre, og du strekker dine armer op til dem.

Når undtas en pram med tre fiskere som lå for dreggen sin ute i elven et stykke borte, hadde vi hele elven for oss selv, og vi gled avsted mellem de skogklædde strendene, og ingen talte.

Jeg styrte.

Da vi kom nærmere prammen, så vi at de tre fiskerne

var gamle alvorlige menn. De satt på hver sin stol i prammen og vokter sine snører. Og den røde solnedgangen kastet sitt hemmelighetsfulle skjær over vannene og gyllet tretoppene og skyene over dem. Det var fortryllesens time, full av håp og lengsler. Vårt lille seil svulmet mot den purpurfarvede himmel, skumringen senket sig om oss og la verden i regnbueskygger, og bak oss kom natten listende. Vi var lik ridderne i den gamle legenden som seilte over en hemmelighetsfull sjø inn i skumringens rike, inn i solnedgangens land.

Vi kom ikke inn i solnedgangens land, vi gikk med et klask inn i siden på den prammen som de tre mennene satt og fisket i. Vi visste ikke hvad som hadde gått for sig med en gang, for seilet stengte for utsikten, men røstene som plutselig fylte aftenstillheten, tydet på at vi var i nærheten av menneskelige vesener, og at disse vesener var ophissede og misfornøide.

Harris firte ned seilet, og vi så hvad som hadde hendt. Vi hadde puffet de tre gamle herrene ned av krakkene deres så de lå i en haug på bunnen av prammen, og nå holdt de på å sortere sig ut fra hverandre og plukke fisk av sig; og mens de drev på med det, øste de forbannelser over oss — ikke almindelig flyktige forbannelser, men omhyggelig uttenkte saker som omfattet hele vår fortid og gikk et godt stykke inn i den fjerne fremtid og tok med sig alle våre slektninger og alt som hadde med oss å gjøre — gode, solide forbannelser. Harris sa at de burde være takknemlige for litt avveksling når de satt slik og fisket hele dagen; han sa også at han var rystet og bedrøvet over å høre tre menn på deres alder gi efter for sin sinnsstemning på en så ubehersket måte. Men det var ikke til noen nytte.

George sa at han vilde styre nå. Han sa at en ikke

kunde forlange at ånder som mig skulde nedlate sig til å styre båter — det var bedre å overlate til almindelige hverdagsmennesker å passe båten før vi gikk bort og druknet alle sammen. Han tok rorlinen og styrte til vi kom til Marlow.

Ved Marlow fortøide vi båten ved broen og gikk i land for å tilbringe natten i gjestgiveriet «Kronen».

13

Marlow er en livlig, liten by — ikke svært malerisk akkurat, men den har mange pussige, små kroker som minner en om de dager da Algar var herre på Marlow Manor før William erobreren la beslag på stedet og forærte det til dronning Matilda. Senere gikk godset videre til jarlene av Warwick og den verdenskloke lord Paget, rådgiver for fire regjerende fyrster.

Landskapet omkring er meget vakkert også, hvis du får lyst på en spasertur etter roingen, og elven viser sig fra sin beste side der omkring. Og den gamle, vakre Quarry-skogen med sine klatrende stier og lysninger, — hvor full er du ikke av minner om solrike sommerdager!

Fra Marlow til Sonning er det ennu vakrere. På høire side av elven ligger det gamle Bisham abbediet hvis murer har gjenlydt av tempelherrenes stemmer, og som også har vært dronning Elizabeths hjem en tid. Bisham abbediet er rikt på dramatiske hendelser. Det har et gobelinklædd sovekammer og et hemmelig rum høit oppe i de tykke murene. Lady Holy som prylte sin lille gutt til døde, vandrer ennu omkring der om natten og forsøker å vaske sine blodige spøkeshender i et spøkelsesfat.

Warwik, kongemakeren, hviler også der, likeglad med

slike trivielle saker som jordiske konger og jordiske kongeriker; likeså Salisbury som gjorde god nytte for sig ved Poitiers. Like før man kommer til abbediet, har man Bisham kirke helt nede ved elven, og hvis noen gravsteder er beskuelse verd, så må det være gravmælene og minnestenene i Bisham kirke. Det var mens han drev i båten sin under Bishams bøketrær, at Shelley bygget op sitt verk *Islams oprør*. Shelley bodde i Marlow, og en kan se huset hans i West Street den dag i dag.

Litt lenger oppe ligger Hurley Weir, og jeg har ofte tenkt at jeg måtte kunne ferdes omkring i ukevis der uten å bli trett av naturen. Landsbyen Hurley ligger fem minutters gang fra slusen, og den daterer sig helt tilbake til kong Sebert og kong Offa, som de kaltes i den tids kuriøse sprog. Like ovenfor stryket ligger *Danenes Mark*, hvor de inntrengende daner slo leir under sitt tog til Gloucestershire, og ennu litt lenger oppe har vi det som er igjen av Medmenham abbediet.

De berømte Medmenham-munkene — eller «helvedesildklubben» som de i almindelighet kaltes, var et brorskap hvis motto var «Gjør hvad du vil», og denne opfordring er fremdeles å finne over levningene av inngangsporten. Mange år før dette humbugklosteret med sin menighet av respektløse spøkefugler var opprettet, stod på det samme stedet et kloster av en alvorligere karakter, hvis munkes var nokså forskjellige fra de svirebrødrene som kom efter dem fem hundre år senere.

Cisterciensermunkene, hvis kloster stod der i det trettede århundre, bar ikke klær, men kapper og kutter av grovt tøy, og de spiste ikke kjøtt eller fisk eller egg. De sov på halm og stod op ved midnatt for å bivåne messer. De tilbragte dagen i arbeide, lesning og bønn. Og over deres liv lå dødens stillhet, for ingen talte. Et glede-

løst brorskap som levde et gledeløst liv på et sted som Vårherre har gjort så lyst og vennlig. Eiendommelig at naturens stemme omkring dem — vannets nynnen, elvegressets hvisken, musikken i den susende vind — ikke skulde kunne lære dem en sannere mening med livet. De lyttet i de lange dager og netter i taushet mens de ventet på røster fra himmelen, og hele dagen lang og gjennom hele natten talte himmelen til dem, og de hørte det ikke.

Fra Medmenham til Hambleton sluse er elven fylt av fred og skjønnhet, men så blir den nokså kjedelig til man er godt og vel på den andre siden av Henley.

Vi stod forholdsvis tidlig op mandag morgen og gikk for å ta oss et bad før frokost, og på tilbakeveien dummet Montmorency sig forferdelig. Det er bare en ting som Montmorency og jeg har helt forskjellig mening om, og det er katter. Jeg liker katter, Montmorency liker dem ikke. Når jeg møter en katt, sier jeg «Å stakkars pusekatten!» og jeg bøier mig og klør den bak øret. Og katten setter halen i været som en jernstang og krummer ryggen og gnir hodet inn til buksebenet mitt. Når Montmorency støter på en katt, så får hele nabolaget høre det, og i løpet av ti sekunder ødsler han slik med skjellsord at et almindelig skikkelig menneske kunde klare sig med dem et helt år.

Jeg klandrer ikke bikkja (men nøier mig med å klabbe til den og hive stener efter den) fordi jeg antar at det er dens natur. Foxterrieren blir født med fire ganger så mange syndige lyster som andre bikkjer, og det vilde ta år av et kristent menneskes liv å gjøre noen forandring i dens natur.

Jeg husker at jeg stod og ventet i forhallen til et magasin i Haymarket en gang, og det var en masse hunder som stod bundet fast der mens eierne var inne og handlet.

Det var en mastiff, en eller to skotske fårehunder, en St. Bernhard, noen newfoundlandere, en fransk puddel med en masse hår rundt hodet og ikke noe på midten, en bulldog og noen vesener på størrelse med rotter og et par yorkshirekjøtere.

Og der satt de, fredelige, tålmodige, snilde og tankefulle. En stemning av mildt alvor og fordragelighet fylte rummet.

Så kom det en ung dame med en liten, saktmodig utseende foxterrier som hun bandt fast mellom bulldoggen og puddelen. Den satt og så sig om en stund; derefter kastet den blikket op i taket, og på uttrykket i øinene dens lot det til at den tenkte på sin mor. Så kikket den omkring på de andre hundene som satt der så stille, alvorlige og verdige.

Den så på bulldoggen som sov fredelig til høire, og på puddelen som satt hovmodig rett op og ned til venstre. Og så satte den uten varsel og uten den ringeste provokasjon tennene i puddelens høire forben, og et kvalfullt hyl forstyrret den fredelige atmosfære.

Resultatet av det første forsøket lot til å være høist tilfredsstillende, og terrieren bestemte sig for å fortsette med å live op i selskapet. Den sprang over puddelen og angrep uforferdet fårehunden, og fårehunden våknet og optok et voldsomt og larmende slagsmål med puddelen. Så gikk Foxi tilbake til plassen sin og bet bulldoggen i øret og prøvde på å kyle den av gårde, og bulldoggen som var en upartisk kjemper, gikk løs på alt og alle innen rekkevidde — portieren innbefattet, og dette gav den elskelige, lille terrieren anledning til å more sig med et privat slagsmål med den likeså villige yorkshirekjøteren.

Alle som har litt kjennskap til bikkjenaturen, skjønner at hele hurven på dette tidspunkt slåss som om hjem og

fedreland var avhengig av stridens utfall. De store bikkjene slåss innbyrdes uten persons anseelse, og de små bikkjene slåss sig imellem og fylte ledige stunder med å bite de store i bena.

Efterhånden samlet det sig en stor menneskemengde utenfor butikken; noen spurte om det var bystyremøte eller hvem det var som blev myrdet og hvorfor. Og mens man ventet på politiet, forsøkte noen modige karer å skille de kjempende med kjepper og tauender.

Og da levenet var på det verste, kom den søte, unge damen og nappet til sig den søte, lille hunden sin og la den i armene sine. Og hun kysset den og spurte den om hvad de store, stygge hundene hadde gjort med den, og den trykket sig inn til henne og så henne i ansiktet med et uttrykk i øinene som sa: «Å hvor glad jeg er for at du kom og tok mig vekk fra denne nedverdiggende scene.» Og damen sa at eierne av magasinet ikke hadde noen rett til å tillate at slike ville best blev anbragt sammen med skikkelige folks hunder, og at hun hadde god lyst til å stevne en eller annen.

Slik er foxterriernes natur, og derfor klandrer jeg ikke Montmorency for hans lyst til å slåss med katter; men han ønsket nok at han ikke hadde gitt efter for sine lyster den morgenen.

Som jeg fortalte var vi på tilbakeveien fra en morgendukket, og da vi var kommet halvveis gjennom High Street, dukket en katt ut av et av husene og begynte å spasere over gaten. Montmorency utstøtte et frydefullt hyl — slikt et rop som Cromwell antagelig utstøtte da han så skottene komme nedover fjellet — og styrtet efter sitt bytte.

Offeret var en svær svart hankatt. Jeg har aldri sett en mindre respektabel katt. Den hadde mistet halvparten av

halen, det ene øret og en god del av nesen. Det var et langt senesterkt dyr, med en rolig og tilfreds optreden.

Montmorency satte avsted efter den stakkars katten med en fart av tredve kilometer i timen, men katten tok det like rolig — det lot til at den ikke hadde anelse om at dens liv var i fare. Den luntet rolig avsted helt til snikmorderen var en meter fra den, og da snudde den sig og satte sig midt i gaten og så på Montmorency med en vennlig, spørrende mine:

«De vil snakke med mig?»

Montmorency mangler ikke mot, men det var noe ved den katten som kunde ta motet fra den modigste hund. Han stanset brått og møtte kattens blikk, og samtalen fortsatte:

Katten: «Var det noe jeg kunde gjøre for Dem?»

Montmorency: «Nnnnei takk.»

Katten: «De må endelig ikke være redd for å si ifra hvis det var noe.»

Montmorency (begynner å gå baklengs nedover gaten): «Å nei da, jeg vil ikke bry Dem. Jeg ser at jeg har tatt feil. Jeg trodde De var en jeg kjente. Jeg ber så meget om undskyldning for at jeg har brydd Dem.»

Katten: «Ingenting å snakke om — det er mig en stor fornøielse. Det er aldeles sikkert at det ikke var noe De vilde mig?»

Montmorency (går stadig baklengs): «Nei tusen takk — det var ingenting. Gomorn.»

Katten: «Gomorn.»

Og så reiste katten sig og fortsatte sin tur, og Montmorency anbragte halen omhyggelig mellom bena og kom tilbake til oss og sluttet sig beskjedent til baktroppen.

Og den dag idag er det slik med ham, at hvis du sier: «Pus ta'n!» til ham, så krymper han sig og ser bønnlig

på dig som om han vilde si: «Vær så snild å ikke gjøre det da!»

Vi besørget innkjøpene våre etter frokost, og vi provianterte båten for tre dager. George sa at vi burde kjøpe grønnsaker — for det var usundt ikke å spise grønnsaker. De var lette å koke, sa han, så det kunde han greie med. Altså kjøpte vi fem kilo poteter, tredve liter erter og noen kålhoder. Dessuten kjøpte vi et par stikkelsbærterter og et fårelår fra hotellet, og brød, smør, syltetøi, bacon og egg, frukt, kaker og en del andre saker som vi travet rundt i byen efter.

Vår avreise fra Marlow anser jeg for å være en av ferdens mest vellykkede tildragelser. Den var verdig og imponerende uten å være pralende. I alle de butikkene vi var, hadde vi insistert på å få med oss en visergutt til å bære sakene med det samme. Vi vilde ikke ha noe av: «Jo, sir, gutten skal komme med varene med det samme,» og så gå og vente nede ved bryggen og gå tilbake igjen for å bruke kjeft. Vi ventet til den siste kurven var pakket og tok gutten med oss. Vi var i en god del butikker, og vi brukte den samme fremgangsmåten i alle sammen, så resultatet var at vi hadde skaffet oss en god bråte visergutter, og vårt tog ned gjennom High Street var sikkert det mest imponerende skue som Marlow hadde sett på mangan en god dag. Rekkefølgen i prosesjonen var slik:

1. Montmorency med en stokk i munnen.
2. To lite tillitsvekkende kjøtere, Montmorencys venner.
3. George med frakker og tepper, røkende på en snadde.
4. Harris, som forsøker å spasere med sorgløs eleganse mens han bærer en stappfull håndkoffert i den ene neven og en krukke citronsaft i den andre.
5. Kjøbmannens gutt og bakerens gutt med kurver, hotellgutten med en svær matkurv.

6. Konditorens gutt med kurv.
7. Grønnsakhandlerens gutt med kurv.
8. Langhåret hund.
9. Ostehandlerens gutt med kurv.
10. En ekstra mann med en sekk.
11. Kompissen til ekstramannen med hendene i lommen og krittpipe i munnen.
12. Frukthandlerens gutt med kurv.
13. Mig selv bærende på tre hatter og et par støvler mens jeg prøver på å late som jeg ikke vet om det.
14. Seks smågutter og fire herreløse bikkjer.

Da vi kom ned til landingsplassen, sa båtmannen:

«La mig se, var det en dampyacht eller en husbåt?»

Da vi fortalte ham at det var en fire-året robåt, lot det til at han blev forbauset.

Vi hadde en god del trubbel med dampyachter den formiddagen. Det var like før Henley-uken, og de kom olover elven i stort antall; noen alene, og noen slepende på husbåter. Jeg hater disse dampyachtene, og jeg antar at enhver roer gjør det samme. Jeg ser aldri en dampyacht uten å føle lyst til å lure den bort i en ensom krok på elven og vri halsen om på den. Det er en opplåst viktighet ved dem som vekker alle mine onde instinkter og får mig til å sukke efter de gode, gamle dager da en kunde gå rundt og fortelle folk hvad en mente om dem ved hjelp av en øks og pil og bue. Uttrykket i fjeset på mannen som står akterut og røker på en cigar, er tilstrekkelig til å forsvare et brudd på husfreden, og den hovmodige tutingen de utstøter for å få dig til å gå av veien, er jeg sikker på vil føre til kjennelse lydende på «drap i nødverge» fra en hvilken som helst jury av roere.

Det var ikke fritt for at de *måtte* tute også for å få oss av veien. Jeg kan uten å bli beskyldt for å skryte påstå

at den ene vesle båten vår skaffet dampyachtene flere forsinkelser og ergrelser enn alle de andre båtene på elven sammenlagt.

«Dampbåt i sikte!» ropte den første som fikk øie på fienden i det fjerne, og i en fart hadde vi alt klart til å ta imot den: Jeg tok styrelinene og Harris og George satte sig ved siden av mig, alle tre med ryggen til dampbåten, mens vi lot farkosten vår drive midt ute i elven. Nærmere og nærmere kom dampbåten under ustanselig tuting, og vi fortsatte å drive. Da den var en hundre meter borte, tutet den som rasende, og folk ombord samlet sig ved rekken og brølte til oss, men vi hørte ingenting. Harris fortalte en historie som vi ikke vilde miste et ord av for alt i verden.

Så utstøtte dampbåten et siste skrik som holdt på å sprengte kjelen, slo akterover med maskinen og drev på grunn. Alle mann ombord på den styrtet frem i baugen og skrek til oss, og folk på elvebredden ropte til oss, og folk i alle de andre båtene i nærheten likeså — inntil hele elven var i en tilstand av voldsomt røre. Og da pleide Harris bryte av mitt i historien sin og se op med mild forbauselse:

«Nei se, George! Sannelig tror jeg ikke det er en dampyacht her!»

Og George svarte at han syntes han hadde hørt noen lyder.

Hvorefter vi blev så nervøse at vi ikke visste hvorledes vi skulde få båten vår av veien, og folkene på damperen fektet og skrek hvad vi skulde gjøre:

«Ro med den høire åren der! Skåt med den venstre. — Nei! Ikke De! — Den andre der! La styrelinene være, for pokker! Så — begge på én gang nå. *Nei!* ikke den veien! Å for noen forbaskede idioter!»

Og så måtte de fire av en jolle for å komme og hjelpe oss, og etter et kvarters anstrengelser fikk de oss så meget unda at de kunde fortsette. Vi spurte om de ikke vilde slepe oss, men det vilde de aldri.

Vi opdaget også en annen god måte å ergre de aristokratiske yachtene på: vi lot som vi trodde de var leid av en forening på utflukt og spurte om det var Bermondsey avholdsforening, og om de kunde låne oss en kasserolle.

Gamle damer som ikke er vant til å ferdes på elven, er bestandig svært nervøse for dampbåter. Jeg husker jeg rodde opover fra Staines til Windsor — en del av elven som er særlig rik på disse udyrene — og jeg hadde tre gamle damer i båten. Det var meget spennende: ved første glimt av en dampbåt forlangte de å bli satt i land til den var ute av syne igjen. De sa at de var svært lei for det, men de skyldte sine familier ikke å være dumdristige.

Da vi kom til Hambledonslusen, opdaget vi at vi hadde svært lite drikkevann, og så tok vi krukken og gikk op til slusevokterens hus for å be om å få noe. George var ordfører, og han anla et vinnende smil og sa:

«De kunde ikke være så vennlig å la oss få litt vann?»

«Med fornøielse,» svarte den gamle herren, «ta det De trenger og la resten bli igjen.»

«Mange takk,» mumlet George og så sig om. «Hvor har De det hen?»

«Jeg har det der jeg bestandig har hatt det, unge mann,» var det rolige svaret, «rett bak Dem.»

«Jeg kan ikke se det,» sa George og snudde sig.

«Men velsigne Dem, hvor har De øinene Deres?» spurte mannen og tok George i armen og pekte ned i elven. «Det er da nok av det der?»

«Å...!» ropte George da han begrep meningen. «Men vi kan da ikke drikke elven?»

«Nei, men De kan drikke *litt* av den,» svarte gamlingen. «Det er hvad *jeg* har hatt å drikke i de siste femten årene.»

George fortalte ham at hans utseende ikke syntes å være noen særlig anbefaling for varen og at han foretrakk vannet fra en pumpe. Så gikk vi til et lite hus høiere oppe og fikk litt der. Det var vel bare ellevann det også, men det visste vi ikke, og det øiet ikke ser, har maven ikke vondt av.

Senere på sommeren forsøkte vi ellevann en gang, men var ikke videre heldige med det. Vi kom nedover elven og fortøide i nærheten av Windsor. Vannkrukken vår var tom, og vi hadde valget mellom å ta vann fra elven eller å greie oss uten te. Harris holdt på at vi skulde ta risken. Han sa at det vilde være all right hvis vi kokte det, for de forskjellige basillene i det vilde bli drept av kokingen. Så fylte vi kjelen med Temsvann og passet godt på at det virkelig kokte før vi laget teen.

Vi hadde akkurat satt oss makelig for å drikke den, da George stanset med koppen halvveis til munnen og ropte:

«Hvad er det der for noe?»

«Hvad er hvad?» spurte Harris og jeg.

«Det der, vel!» sa George og pekte opover.

Harris og jeg fulgte retningen av hånden hans og så at det kom en hund drivende mot oss med den langsomme strømmen. Det var en av de roligste og fredeligste bikkjene jeg noensinne har sett. Den fløt drømmende på ryggen med alle fire bena rett op i luften. Da den var rett ut for båten vår, stanset den sin fart og la sig hyggelig til rette for natten mellom noen busker.

George sa at han ikke hadde lyst på noe te og tømte koppen sin i elven. Harris var ikke tørst han heller. Jeg hadde drukket halvparten av min, men ønsket at jeg ikke hadde gjort det.

Jeg spurte George om han trodde det var sannsynlig at jeg vilde få tyfus.

Han svarte at han trodde jeg hadde gode chancer til å undgå det. Iallfall vilde jeg få greie på det om en fjorten dagers tid.

Ved Wargrave tok vi et sideløp av elven. Det er en snarvei som fører ut fra hovedelven en kilometers vei ovenfor Marsh sluse, og den er vel verd å bruke, for det er en skyggefull, vakker, liten elv og sparer en dessuten en kilometers roing. Åpningen av den er naturligvis pluggert med peler og kjettinger og plakater som lover død og fordervelse for den som våger sette årer i dens vann. Det undrer mig bare at disse strandeier-slampene ikke gjør fordring på luften også og truer med å multere den som puster i den; men pelene og kjettingene er lette å undgå, og hvis en har en fem minutters tid tilovers og det ikke er noen i nærheten, så kan en rive ned noen av plakatene og hive dem i elven.

Halvveis oppe i sideelven gikk vi i land for å spise lunsj, og det var da George og jeg fikk oss en temmelig voldsom forskrekkelse. Harris fikk sig nok en forskrekkelse han også, men det var ingenting mot det sjokket George og jeg var utsatt for.

Det gikk slik for sig: Vi hadde slått oss ned i en mark omtrent ti meter fra vannkanten, og Harris hadde en kjøttpostei mellom knærne mens han skar den op, og George og jeg ventet med tallerkenene våre ferdige.

«Har dere noen skje her?» spurte Harris; «jeg trenger en skje til å øse op sausen med.»

Proviantkurven var like bak oss, og George og jeg snudde oss for å finne en. Vi brukte ikke fem sekunder på det engang, men da vi snudde oss igjen, var Harris og kjøtt-posteien forsvunnet!

Det var vid og åpen mark. Det var ikke så meget som et tre eller en busk på hundrevis av meter. Han kunde ikke ha ramlet i elven, for vi satt mellom ham og den. George og jeg stirret omkring oss, og vi stirret på hverandre.

«Er han blitt tatt op til himmelen?» spurte jeg.

«Da hadde de vel ikke tatt med posteien også,» sa George.

Det syntes å være adskillig i en slik invending, så vi opgav teorien om en himmelfart. Men for å holde sig til noe mere jordisk, så mente George at han var opslukt av et jordskjelv, og han la i en trist tone til at det var synd at Harris hadde holdt på med posteien akkurat da.

Med et sukk vendte vi igjen blikket mot det sted hvor Harris og posteien sist var sett her på jorden, og blodet frøs i våre årer, og håret reiste sig på våre hoder da vi så Harris' hode — og intet annet enn hans hode — stikke rett op av det høie gresset; ansiktet var meget rødt og bar tilskue et uttrykk av dyp indignasjon.

George var den første til å ta sig sammen:

«Tal!» ropte han, «si oss om du er levende eller død — og hvor er resten av dig?»

«Ikke sitt der og spill komedie!» sa hodet til Harris.

«Jeg er sikker på at dere gjorde det med vilje.»

«Gjorde hvad?»

«Fikk mig til å sette mig her. Et pokker så lumpent trick. Her, ta imot posteien.»

Og op av jorden — slik så det ut — kom posteien, temmelig medtatt, og efter den krabbet Harris — fortumlet, sølet og våt.

Uten å vite det hadde han satt sig helt ute på kanten av en smal grøft som var skjult av det høie gresset, og da han lente sig tilbake, hadde han mistet balansen og stupt bakover med posteien og hele stasen. Han sa at han aldri hadde følt sig så overrasket som da han plutselig kjente at jorden forsvant under ham uten at han kunde fatte hvad som foregikk. Han trodde at det var verdens undergang.

Til denne dag lever han i den tro at George og jeg hadde planlagt det. Slik kan mistanken falle på selv de uskyldigste.

14

Efter lunsj fikk vi en liten bris som tok oss forbi Wargrave og Shiplake.

Vertshuset «George og Dragen» i Wargrave kan rose sig av å ha et skilt som på den ene siden er malt av Leslie og på den annen av Hodgson — begge medlemmer av Det kongelige akademi. Leslie har avbildet St. George i kamp med dragen, Hodgson har fremstillet scenen «Efter striden», da han nyter et krus øl efter at arbeidet var gjort.

I kirken er det et minnesmerke over Mrs. Sarah Hill som testamenterte 1 £ årlig som skulde deles mellem to gutter og to piker som «aldri var grepet i ulydighet mot sine foreldre, i å banne, lyve eller slå i stykker vinduer.» Tenke sig til å opgi alt dette for fem shilling om året! Det fortelles at det en gang for mange år siden blev funnet en gutt som ikke hadde gjort noe av det — eller i det minste ikke var grepet i noe av det, hvilket var alt som blev forlangt — og således vant hedersprisen. Han

blev vist frem på rådhuset i tre uker etterpå. Ingen vet nøyaktig hvad det er blitt av pengene siden, men det sies at de blir sendt til et vokskabinett.

Shiplake er en pen landsby, men den kan ikke sees fra elven da den ligger på høiden litt tilbake fra den. Tennyson blev viet i Shiplake kirke. Opper til Sonning snor elven sig rolig mellom en masse øer, og det er nokså ensomt der. Det er ikke mange mennesker å se utenom forelskede bondeungdommer som spaserer på breddene i skumringen. Lord Fitznoodle er blitt tilbake i Henley, og en er ennu ikke nådd frem til det trøstesløse Reading. Elven drømmer om forgangne tider og forsvunne skikkelser og ansikter, og om ting som kunde ha vært, men ikke er, pøker ta dem.

Vi gikk i land i Sonning og tok oss en tur rundt i landsbyen. Den er den mest eventyraktige lille kroken på hele elven og ligner mere på en teaterby enn en som er laget av mursten og kalk. Hvert eneste hus er dekket av roser, og på den tidlige junidagen sprang de ut i all sin prakt. Skulde De overnatte i Sonning, vil jeg råde Dem til å ta inn på «Tyren» like bak kirken. Det gjestgiveriet er et ekte billede på et landsens vertshus, med firkantet, moseklædd gårds plass hvor gamle menn samles ved ølkruset for å diskutere landbypolitikk om kveldene; med lave, gammeldagse værelser med blyvinduer og vriene trapper og krokede ganger.

Vi streifet omkring i det vakre Sonning en times tid eller så, og da det blev for sent til å ro forbi Reading, bestemte vi oss for å dra tilbake til Shiplake-øene for natten. Det var ennu tidlig kveld da vi hadde fortøid båten, og George sa at vi skulde benytte anledningen til å lage oss et godt og solid aftensmåltid. Han vilde vise oss hvad det virkelig kunde gjøres i retning av kokekunst

på elven og foreslo at vi skulde ta grønnsakene og restene av kjøttet og annet vi hadde tilovers og lage irsk lapskaus av det.

Vi syntes det var en fin-fin idé. George samlet ved og laget bål, og Harris og jeg gikk i gang med å skrelle poteter. Jeg hadde aldri trodd at potetskrelling var et så alvorlig foretagende som det viste sig at det var. Vi begynte på jobben i godt humør — ja en kan nesten si i overmott — men det tok slutt før den første poteten var ferdig. Jo mer vi skrelte, dess mere skall syntes det å være igjen på dem, og på den tid da vi hadde fått av alt skallet og gravd ut øinene, så var det ikke mere potet igjen — iallfall ikke noe å snakke om. George kom og så på dem — de var på størrelse med peanøtter — og så sa han at det ikke gikk; vi måtte skrape dem.

Men å skrape poteter er et enda vanskeligere arbeide enn å skrelle dem, for det er slik uregelmessig form på poteter — bare kuler og vorter og groper. Etter å ha arbeidet trutt i nesten en halv time hadde vi gjort unda fire poteter, og da streiket vi og sa at vi trengte resten av kvelden til å skrape oss selv. Det finnes ikke noe på jorden som kan rakke til en fyr så grundig som potet-skraping. Det var vanskelig å fatte at den haugen med skrap som Harris og jeg satt halvkvalete i, kunde være kommet av bare fire poteter. Det viser hvad det kan utrettes med flid og sparsommelighet.

Men George sa at det var meningsløst å ha bare fire poteter i lapskausen, så vi tok og vasket en seks-åtte stykker til og langet dem i gryten med skallet på. Vi hev oppi kålen og omtrent fem liter av ertene også. George rørte omkring og sa at det enda var god plass, så vi undersøkte matkurvene og plukket ut alle mulige slags levninger og hadde dem op i lapskausen. Det var halv-

parten av en svine-postei og et stykke koldt bacon igjen, og vi puttet det i gryten. Så kom George over en halvfull boks med hermetisk laks, og vi tømte den oppi. Det var nettop fordelene med irsk lapskaus, sa han, at en kunde bli kvitt en masse levninger. Jeg fisket op et par knekte egg, og George sa at de var fine til å jevne sausen med.

Jeg husker ikke alle ingrediensene, men jeg husker at Montmorency, som hadde vist sterk interesse for begivenhetene, labbet av gårde med et alvorlig og tankefullt uttrykk i øinene, og noen minutter senere kom han tilbake med en død vannrotte som han tydeligvis ønsket å gi oss som bidrag til festmåltidet. Jeg tør ikke avgjøre om det var et resultat av et opriktig ønske om å hjelpe til, eller om det var ment som en sarkasme. Vi blev ikke enige om vi skulde ta den med i lapskausen eller ikke. Harris mente den var all right nok, men George holdt på skikk og bruk — han hadde aldri hørt om at en brukte vannrotter i lapskaus, og vilde heller være på den sikre siden enn å gi sig til å eksperimentere.

«Men,» sa Harris, «— hvordan kan en vite hvordan det blir når en ikke forsøker det? Det er slike fyrer som dig som hemmer utviklingen. Tenk på den mannen som for første gang laget wienerwurst!»

Den var en stor suksess, den lapskausen; jeg tror jeg aldri har nytt et måltid slik hverken før eller senere. Det var noe så fremmed og pikant ved den, og en blir så matlei av alle disse tilvante rettene. — Her var da virkelig noe som ikke smakte som noe annet på jordkloden. Den var nærende også den retten, det var gode saker i den. Potetene og ertene kunde nok ha vært kokt litt bedre, men vi hadde gode tenner alle sammen, så det var ikke noe å bry sig om; men sausen var som et dikt — litt skarp for en svak mave, kanskje, men nærende.

Vi avsluttet måltidet med en kirsebærterte.

Montmorency utkjempet en kamp med tekjelen og kom fra det som en dårlig annen mann. Under hele turen hadde han vist sterk interesse for den kjelen. Han kunde sitte og se på den med et forundret uttrykk i fjeset når den kokte, og nu og da prøvde han på å erte den op ved å knurre. Når den begynte å dampe og spytte, oppfattet han det som en utfordring og vilde slåss med den, men på det tidspunkt var det alltid en eller annen som drog av gårde med offeret.

Men denne gang hadde Montmorency bestemt sig for å være tidsnok ute: ved den første lyd fra kjelen reiste han sig knurrende og gikk truende mot den. Det var en liten kjele, men den var full av mot, og den spyttet efter Montmorency.

«Så det tenkte du det!» knurret Montmorency og viste tenner. «Jeg skal lære dig å drive gjøn med en skikkelig hund, din elendige, langnesete, skitne kjeltring. Kom an!»

Og han styrtet sig over den stakkars, lille kjelen og grep den i tuten.

Og så blev kveldens fred og stillhet avbrutt av et hjerteskjærende hyl, og Montmorency forlot båten og fløi tre ganger rundt øen med en fart av seksti kilometer i timen. Bare nu og da stanset han den ville fart for å begrave snuten i en flekk med kjølig søle.

Fra den dag av betraktet Montmorency tekjelen med en blanding av ærefrykt, mistenksomhet og hat. Når han fikk øie på den, brukte han å trekke sig tilbake med halen mellom bena mens han knurret, og i det øieblikk den blev satt over kokeapparatet, krøp han i land og blev sittende på elvebredden til vi var ferdige med tedrikkingen.

George tok frem banjoen sin efter aftens for å spille på den, men Harris satte sig imot det; han var ikke bra

i hodet, sa han, og følte sig ikke sterk nok til å tåle det. George mente at musikken vilde gjøre ham godt — musikk pleide å berolige nervene og fordrive hodepine, sa han, og han klimpret et par toner for at Harris skulde høre hvordan det låt. Men Harris sa at han heller vilde ha hodepinen.

George har ikke lært å spille banjo den dag idag. Han møtte altfor meget motstand hos sine omgivelser. Han forsøkte sig et par ganger til mens vi var på elven, men hadde ikke hell med sig. Harris' uttalelse kunde i og for sig være tilstrekkelig til å ta motet fra den boldeste, og når dertil kom at Montmorency pleide å sitte og hyle under hele konserten, så må det innrømmes at George ikke fikk en ærlig chance. «Hvorfor skal den bikkja sitte og hyle slik når jeg spiller?» spurte George indignert mens han tok sikte med en støvle. «Hvorfor skal du absolutt spille slik når Montmorency hyler?» spurte Harris og fanget støvlen. «Du skulde la ham være i fred. Montmorency har et musikalsk øre, og han kan ikke la være å hyle når han hører den spillingen din.»

Harris var gretten efter aftens — jeg antar det var den lapskausen som han ikke tålte — han var ikke vant til å leve høit, så George og jeg lot ham bli igjen i båten mens vi tok oss en tur over til Henley. Han vilde ta sig et glass whisky og en røk mens han gjorde båten klar til natten — vi skulde praie ham når vi kom tilbake, så han kunde ro over og hente oss igjen.

«Nå må du ikke falle i søvn da gammern!» formante vi da vi labbet i land.

«Ingen fare for det så lenge jeg har denne lapskausen i mig,» gryntet han mens han rodde båten tilbake til øen igjen.

Henley var i full gang med å gjøre sig i stand til regattaen og var full av liv og rørelse. Vi traff på en god

bråte folk som vi kjente, og hadde det så hyggelig at klokken blev bortimot elleve før vi begynte på «hjemveien».

Det var en trist aften med småregn og kjølig luft, og mens vi trasket avsted over de øde, mørke jordene, begynte vi å studere på om vi var på riktig vei, og vi tenkte på den koselige båten vår med lyset strømmende ut gjennom åpningene i kalesjen, og på Harris og Montmorency og whiskyen, og ønsket at vi var der. Vi fremtryllet i fantasien billedet av oss selv inne i båten, trette og litt sultne — den mørke elven og de formløse trærne med den gamle, gode båten vår som en kjempemessig sankthansorm under dem, lun og varm og koselig. Vi kunde se oss selv ved kveldsmaten, og vi kunde høre den muntre klirringen av spisetøiet og våre leende stemmer flyte ut i mørket. Og vi satte farten op for å gjøre drømmen til virkelighet.

Omsider støtte vi på stien ved elven, og det gjorde humøret litt lysere, for vi hadde ikke vært sikre på at vi virkelig var på vei mot elven, og når en er trett og har lyst på å gå til køis, så er den slags uvisshet ikke videre hyggelig. Klokken slo kvart på tolv da vi gikk forbi Shiplake, og George spurte tankefull om jeg tilfeldigvis hadde lagt merke til hvilken av øene det var vi hadde båten vår ved. Nei, svarte jeg, og jeg begynte å bli betenkt jeg også. Hvor mange øer var det der? George svarte at det bare var fire, så det var ikke farlig bare Harris var våken. «Men hvis ikke?» spurte jeg. Men vi avviste tanken.

Vi praide da vi kom rett overfor den første øen, men fikk ikke noe svar, så fortsatte vi til den andre og forsøkte der, men med samme resultat.

«Å nå husker jeg det!» sa George, «det var den tredje øen.»

Og vi løp fulle av håp til den tredje og praide.
Ikke noe svar.

Nu begynte det å bli alvorlig. Det var over midnatt, og alle hotellene i Shiplake og Henley måtte være overfylte, og vi kunde ikke godt gå rundt og banke op privatfolk midt på natten for å spørre om de leide ut værelser. George foreslo at vi skulde gå tilbake til Henley og overfalle en politikonstabel for å få losji på politistasjonen. Men tenk om han bare slo igjen og nektet å arrestere oss! Vi kunde jo ikke tilbringe natten med å slåss med politifolk. Dessuten kunde vi komme til å gjøre for meget av det og få seks måneder. I desperasjon forsøkte vi å rope over til noe som i mørket kunde gå for en fjerde ø, men resultatet var like negativt. Nu falt regnet tett og så ut til å ville fortsette. Vi var våte og miserable. Vi begynte å studere på om det var fire øer eller flere, og på om vi var i nærheten av noen øer i det hele — eller om vi befant oss i en helt gal del av elven. Alt så så anderledes og fremmed ut i mørket.

Akkurat da vi hadde gitt op alt håp — ja jeg vet godt at det bestandig er da at noe hender i romanene, men det kan jeg ikke gjøre noe for. Da jeg begynte å skrive denne beretningen, så bestemte jeg mig for å være helt sannferdig, og det vil jeg være — selv om jeg blir nødt til å bruke forslitte talemåter. Det *var* da vi hadde gitt op alt håp, og derfor må jeg skrive det. Altså: da vi hadde gitt op alt håp, fikk jeg plutselig øie på en eiendommelig, flimrende lysning fra den andre siden av elven. Først trodde jeg det måtte være spøkelser som var på ferde: det var så ubestemmelig og mystisk, det lyset. Men i neste sekund gikk det op for mig at det måtte skrive sig fra båten vår, og jeg utstøtte et skrik som syntes å få natten til å skjelve på sitt leie.

Vi ventet uten å puste, og så lød den guddommeligste av all musikk gjennom mørket — gjøingen til Montmorency. Vi ropte tilbake kraftig nok til å vekke de syv sovere — jeg har forresten aldri kunnet begripe hvorfor det skal mere spetakkel til å for å vekke syv sovere enn en enkelt — og efter et tidsrum som syntes å være en time, så vi at lyset begynte å krype langsomt bortover vannet, og vi hørte Harris' søvnige røst spørre hvor vi var.

Det var noe uforståelig fremmed ved Harris' måte å opføre sig på, noe mere enn bare almindelig tretthet. Han rodde båten inntil et sted hvor det var helt umulig for oss å komme ned i den, og falt øieblikkelig i søvn igjen. Det skulde en forferdelig masse skriking og brøling til for å få ham våken igjen, men det lyktes da til slutt, og vi kom oss ombord. Vi opdaget da at det var noe ved Harris som minnet om et menneske som har gjennomgått store prøvelser, og vi spurte om det hadde hendt noe mens vi var borte.

«Svaner!» svarte han.

Det lot til at vi hadde fortøid båten like ved et svanerede, og like efter at George og jeg hadde gått i land, var hunnen kommet tilbake og hadde laget et voldsomt spektakkel i den anledning. Harris hadde jaget den, og så hadde den dratt avsted og hentet pappa, og han hadde utkjempet et helt slagsmål med de to svanene. Men mot og utholdenhet hadde seiret til sist, og han hadde jagd dem på flukt.

En halv time efterpå hadde de kommet tilbake med atten andre svaner! Efter Harris' beretning å dømme hadde det blitt et fryktelig slag. Svanene hadde forsøkt å trekke ham og Montmorency ut av båten og drukne dem, og han hadde forsvart sig heltmodig i fire timer før de padlet bort for å dø av sine sår.

«Hvor mange svaner sa du det var?» spurte George.

«Toogtredve,» svarte Harris søvnig.

«Nettop nå sa du atten,» sa George.

«Nei det gjorde jeg ikke,» mumlet Harris, «jeg sa tolv. Tror du jeg ikke kan telle?»

Vi fikk aldri greie på sammenhengen med de svanene. Da vi spurte Harris om det den neste morgenen, spurte han: «Hvilke svaner?» og det lot til at han trodde George og jeg hadde drømt.

Å hvor deilig det var å være tilbake i båten igjen etter våre prøvelser! Vi spiste en kraftig nattmat, George og jeg, og etterpå skulde vi ha hatt oss en toddy hvis vi hadde funnet whiskyflasken, men det kunde vi ikke. Vi spurte Harris hvor han hadde gjort av den, men det lot til at han ikke forstod meningen med ordet «whisky» eller hvad det var vi snakket om. Montmorency så ut som om han visste noe, men sa ingenting.

Jeg sov godt den natten, og jeg skulde ha sovet enda bedre hvis det ikke hadde vært for Harris. Jeg har en tåket erindring om at jeg blev vekket minst et halvt dusin ganger av at han tasset omkring i båten med en løkt og lette efter klærne sine. Det lot til at han hadde bekymringer for de klærne hele natten. To ganger vekket han både George og mig for å se efter om vi lå på buksene hans, og George blev ganske rasende den andre gangen. «Hvad pokker skal du med buksene dine midt på natten?» spurte han, «hvorfor kan du ikke legge dig til å sove?»

Neste gang jeg våknet var Harris full av bekymring fordi han ikke kunde finne strømpene sine, og min siste tåkede erindring om natten var at han veltet mig over på siden mens han mumlet noe om at det var ufattelig hvor det var blitt av paraplyen hans.

Vi våknet sent den neste morgen, og efter Harris' innstendige ønske nøide vi oss med en enkelt frokost «uten delikatesser». Derefter vasket vi båten og ryddet op — et endeløst arbeide som begynte å gi mig litt forståelse av et spørsmål som ofte hadde optatt mig — nemlig hvordan en kvinne kan få dagen til å gå når hun ikke har annet å bestille enn å stelle et hus. Da klokken var ti, la vi ut på hvad vi hadde besluttet skulde bli en god dagsreise.

Vi var blitt enige om å ro istedenfor å slepe denne formiddagen, og Harris mente at den beste ordningen vilde være at George og jeg rodde mens han styrte. Jeg var absolutt ikke enig — jeg sa at Harris vilde ha vist en mere kameratslig ånd om han hadde foreslått at han og George skulde arbeide og la mig hvile litt. Det forekom mig at jeg gjorde mere enn min rimelige del av arbeidet på denne turen. Slik er det bestandig. Ikke slik å forstå at jeg har noe imot arbeide; jeg liker arbeide. Jeg kan sitte i timevis og se på det; jeg elsker å ha det hos mig og tåler ikke å tenke på å kvitte mig med det.

En kan ikke gi mig for meget arbeide. Det er nesten blitt en lidenskap hos mig å samle på arbeide — værelset mitt er så fullt av arbeide at jeg nesten ikke kan røre mig i det. En vakker dag blir jeg nødt til å bygge på huset. Og jeg steller pent med arbeidet mitt også. En hel del av det har vært i min besiddelse i årevis uten at en kan se så meget som et fingeravtrykk på det. Jeg er stolt av det og tar det frem og støver av det nu og da. Ikke noe menneske holder arbeidet sitt i bedre stand enn jeg.

Men skjønt jeg higer efter arbeide, så er jeg ikke uri-

melig — jeg forlanger ikke mere enn det som tilkommer mig.

George sier at jeg ikke behøver å bekymre mig om den side av saken — han mener at det bare er min altfor ømme samvittighet som gjør at jeg er redd for å få mere enn jeg har rett til — og at jeg i virkeligheten ikke får halvparten så meget som jeg skulde. Men det er vel bare noe han sier for å trøste mig.

Jeg har lagt merke til at i en båt er det en fiks idé hos hver enkelt av besetningen at han gjør alt arbeidet. Harris innbilte sig at det var ham alene som gjorde noe, og at George og jeg utnyttet ham. George på sin side lo av den tanke at Harris hadde gjort annet enn å spise og sove, og var fast overbevist om at det var ham — George — som hadde gjort alt arbeide som var verd å snakke om. Han hadde aldri sett et par slike skulkere som Harris og mig, sa han.

Harris moret sig kongelig. «Tenke sig til at George snakker om å arbeide! — en halv time av det vilde gjøre kål på ham. Har du noensinne sett George arbeide, J.?»

Jeg måtte erklære mig enig med Harris i at jeg aldri hadde det — og slett ikke siden vi begynte på denne turen.

«Jeg forstår ikke hvordan *du* kan vite noe om jeg arbeider eller ikke,» sa George til Harris, «du har da pokker ta mig ligget og snorket nesten hele tiden. Har du noensinne sett Harris ordentlig våken uten når han skulde ha mat?»

Sannheten tvang mig til å støtte George; Harris hadde ikke vært stort tess i båten.

«Jeg har iallfall gjort mere enn gamle J.,» repliserte Harris.

«Ja, du kunde ikke godt ha gjort *mindre*,» sa George.

«J. innbiller sig visst at han er passasjer,» fortsatte Harris.

Det var takken for at jeg hadde bragt dem og den elendige, gamle båten deres hele veien op fra Kingston, og for at jeg hadde overvåket all ting for dem og slitt og slept for dem. Men utakk er verdens lønn.

Saken blev avgjort slik at Harris og George skulde ro båten til vi var forbi Reading, og så skulde jeg slepe den videre. Det å ro en tung båt mot en sterk strøm er et arbeide som ikke øver noe tiltrekning på mig lenger. Det var en tid for lenge siden da jeg lengtet efter slikt hårdt arbeide, men nutildags foretrekker jeg å la ungdommen få en chance.

Jeg har lagt merke til at de fleste gamle elveroerne er likeså tilbakeholdne når det er tung roing om å gjøre. Det er lett å kjenne en gammel elvemann på den måten hvorpå han strekker sig på en hel del puter i bunnen av båten mens han opmuntrer roerne med å fortelle historier om alle de vidunderlige bedrifter han har øvet.

«Kaller dere *det* for roing!» snøvler han mellom tilfredse røkskyer henvendt til to svedende begynnere som har hengt i årene de siste to timene. «Jim Biffles og Jack og jeg rodde fra Marlow til Goring uten å hvile et øieblikk her ifjor sommer. Husker du det, Jack.»

Jack, som har gjort sig det bekvemt med alle de tepene og putene som han har kunnet slå kloen i, våkner delvis da det blir appellert til ham, og han husker det utmerket godt alt sammen. Han husker også at strømmen gikk usedvanlig strid imot hele veien; — en stiv bris også.

«Det må ha vært noe slikt som 55 kilometer,» sier den første og strekker neven ut efter en pute til å legge under hodet.

«Nei, nå overdriver du,» sier Jack bebreidende, «det var ikke mer enn høist 53.»

Og Jack og Tom faller i søvn igjen, aldeles utmattet

av konversasjonen. Og de troskyldige ungdommene ved årene føler sig rent stolte over å få lov til å ro slike helter som Jack og Tom, og de anstrenger sig mere enn noensinne.

Da jeg var ung, pleide jeg også lytte til slike historier fra eldre menns leber, og jeg slukte dem og fordøide dem og kom igjen og bad om mere, men det later ikke til at den nye generasjon er i besiddelse av slik likefrem tillit. Vi — George, Harris og jeg — tok en grønnskolling med oss opover elven den foregående sommeren, og vi serverte ham alle de vanlige skrønene om de vidundere vi hadde gjort. Vi gav ham alle de ærverdige løgnene som har gjort nytte for sig på elven i årevis, og vi la til syv helt originale som vi selv hadde laget, og blandt dem var det en nesten helt troverdig historie som var bygget på en nesten sannferdig tildragelse som i en litt annen form hadde hendt noen venner av oss for noen år siden — en historie som selv et barn kunde høre på uten å ta videre skade av det.

Og den unge fyren gjorde narr av dem alle sammen og vilde ha oss til å gjenta bedriftene, og han veddet ti mot én på at vi ikke kunde det.

Samtalen kom til å dreie sig om roing, og vi gjenopfrisket minnene om våre første erfaringer i rokunsten. Min første erindring på det felt var at fem av oss spleiset tre pence hver og rodde ut på dammen i Regents Park i en besynderlig konstruert farkost og tørket oss i vaktmannens hytte etterpå.

Da jeg således hadde fått smak for vannet, skaffet jeg mig en del øvelse i å håndtere hjemmelagde flåter på løkkene ved teglverkene i utkanten av byen — en sport som byr på større spenning enn man skulde tro, ikke minst når eieren av de materialene du har laget flåten av,

dukker op på bredden med en tykk stokk i neven mens du befinner dig midt ut på dammen.

Din første tanke ved synet av denne herren, er at du ikke føler dig oplagt til å prate, og at du helst vil undgå å treffe ham hvis du kan greie det uten å synes uhøflig. Din hensikt er derfor å komme i land på den andre siden av dammen og vandre hjemover så fort som mulig mens du later som om du ikke har sett ham. Han derimot, lengter efter å rekke dig hånden og snakke med dig. Det viser sig at han kjenner din far og at han har et intimt kjennskap til dig også, men dette gjør dig ikke ivrigere efter å møte ham. Han sier at han vil lære dig å lage flåte av plankene hans, men når en tenker på at du i grunnen er nokså flink til det allerede, så synes tilbudet nokså overflødig — selv om det utvilsomt er godt ment — og du vil nødvendig skaffe ham noe bryderi ved å ta imot det.

Men hans iver efter å snakke med dig kjølnes ikke av din tilbakeholdenhet, og den energi han legger i sine bevegelser op og ned langs dammen for å være til stede og hilse på dig når du lander, er virkelig svært smigrende.

Hvis han skulde være av den tykke, kortpustede sorten, så kan du lett undgå hans tilnærmelser, men hvis han er av den ungdommelige, langbente typen, så er møtet ikke til å undgå. Intervjuet er imidlertid meget kortvarig. Det meste av konversasjonen føres av ham mens du innskrenker dig til utrop og enstavelserord, og du trekker dig tilbake så snart du kan rive dig løs fra hans selskap.

Jeg helliget en tre måneders tid på flåtesporten, og da jeg var dyktig nok i denne gren av sjømannskunsten, bestemte jeg mig for å gå inn for roing og meldte mig inn i en roklubb på elven Lea.

En blir snart flink til å håndtere en båt av å ro på

elven Lea, og en lærer å undgå å bli rent i senk av båt-ramp og lektere; en får også god øvelse i å legge sig ned i båtbunnen for ikke å bli revet overbord av slepetau fra passerende farkoster.

Men det utvikler ikke stilen. Det var først da jeg begynte å ro på Temsen at jeg fikk stil. Min stil blir meget beundret nu — folk sier at den er så personlig.

George kom ikke i nærheten av vann før han var seksten. Da drog han og åtte andre herrer på samme alder ned til Kew for å leie en båt og ro til Richmond og tilbake. En av dem, en ungdom ved navn Joskins, som en gang eller to hadde rodd i en båt på Serpentina i Hyde Park, hadde fortalt dem at det var svinaktig moro å ro.

Tidevannet rant nokså stridt utover da de kom ned til bryggen, og det blåste en stiv bris på elven, men det bekymret dem ikke det minste, og de gikk i gang med å velge ut en båt.

Det lå en åtte-årrers uttrigger halt op på bryggen, og de sa at de vilde ha den. Båtmannen selv var ikke til stede, og det var sønnen hans som så efter båtene mens han var borte. Han forsøkte å kjølne deres lyst på uttriggeren og viste dem en to-tre andre farkoster av familiebåt-typen, men de passet slett ikke — de mente de vilde ta sig best ut i uttriggeren.

Så satte gutten båten på vannet, og de tok av sig trøiene og gjorde sig klare til å innta plassene sine. Gutten foreslo at George skulde ta den midterste åren, for George var alt i de dager sværvekteren i de kretser han vanket. George svarte at han ikke hadde noe imot det og satte sig med ryggen til akterenden. Omsider fikk de ham anbragt den riktige veien, og de andre fulgte efter. En svært nervøs gutt blev utnevnt til cox, og Joskins forklarte ham styrekunstens hemmeligheter. Selv skulde Joskins ro stroke;

han fortalte de andre at det var enkelt nok: de skulde bare gjøre som han gjorde. De sa at de var klare, og gutten på bryggen skjøv fra.

George er ikke i stand til i detaljer å forklare det som da hendte. Han har en uklar erindring om at han fikk et voldsomt slag i korsryggen av åren til han som satt bak ham, og at setet hans i samme øieblikk forsvant som ved trolldom og efterlot ham på bunnen av båten. Han la også merke til at nummer to lå på ryggen med bena i været, øiensynlig offer for et anfall.

De drev under Kew-broen med bredsidene mot strømmen med en fart av omtrent femten kilometer. Joskins var den eneste som rodde, og da George fant igjen setet sitt, forsøkte han å hjelpe til, men til hans store forbauselse forsvant åren hans under båten så snart han dyppet den i vannet, og det var nære på at den hadde tatt ham med sig. Og «coxen» kastet rorlinene fra sig og skar i å tute.

George vet ikke hvorledes de greide å komme tilbake til bryggen igjen, men det tok akkurat tre kvarter. En stor menneskemengde iakttok forestillingen fra Kew-broen, og alle gav dem forskjellige råd. Tre ganger greide de å få båten tilbake ovenfor broen, og tre ganger tok strømmen dem under den igjen, og hver gang «coxen» så op og fikk se broen over sig, brøt han ut i fornyet hulking.

George sa at han den eftermiddagen ikke trodde at han noensinne vilde bli virkelig glad i å ro.

Harris er mere vant til å ro på saltvann, og han sier at han foretrekker det som mosjon. Det gjør ikke jeg. Jeg rodde i en liten båt ved Eastbourne sist sommer. For en del år siden hadde jeg rodd en god del på sjøen, og jeg mente jeg skulde greie det, men jeg fant snart ut at

jeg helt og holdent hadde glemt kunsten: når den ene åren var dypt nede i sjøen, fektet den andre avsindig oppe under himmelen, og jeg måtte stå i båten for å få begge årene til å ta vannet på en gang. Strandpromenaden var full av tilskuere av den fornemme verden, og jeg måtte ro forbi dem alle sammen på denne latterlige måten. Jeg landet halvveis nede på stranden og fikk en gammel båtmann til å ro mig tilbake igjen.

Jeg liker å se på en slik gammel ferjemann når han ror — spesielt hvis han har timebetaling. Det er noe så vidunderlig rolig og trygt ved roingen hans, den er så fullstendig fri for det enerverende jag som holder på å bli det nittende århundres bane. Han sliter sig ikke ut for å ro forbi andre båter; hvis en annen båt tar ham igjen og ror forbi, så ergrer det ham ikke; i virkeligheten ror alle forbi ham — i et hvert fall alle som ror samme veien. Dette vilde irritere andre; den sublime ro som en timebetalt ferjemann viser under prøvelsen, er en vakker leksjon mot forfengelighet og kjepphøihet.

Enkel, likefrem roing for å få båten fremover er ingen vanskelig kunst, men det skal en del øvelse til før en mann føler sig vel til mote når han ror forbi unge damer. Takt er det vanskeligste for begynneren. «Det er nokså rart,» sier han for tyvende gang på fem minutter mens han forsøker på å få årene sine filtret ut fra dine, «men jeg ror fint når jeg ror alene!»

Det er nokså morsomt å se på to begynnere som forsøker å ro i takt. Baugroeren finner at det er umulig å ro i takt med stroken fordi stroken gjør sånne besynderlige åretak, og stroken svarer indignert at han i de siste ti minuttene har forsøkt å innrette takene sine efter baugens begrensede duellighet i rokunsten. Så blir baug fornærmet og ber stroken ikke bry sig med ham, men ofre sine evner

på å prøve på å ro noenlunde fornuftig. «Eller skal jeg ro stroke?» spør han i den tro at *det* vilde få orden i tingene.

Så bytter de plass og plasker avsted i fem minutter uten større hell, og så går det plutselig op for ham hvorfor det er så vanskelig:

«Jeg skal si dig hvad det kommer av: du har fått årene mine! Ta og send dem over til mig, så skal du få dem jeg har.»

«Jeg har hele tiden skjønt at det var noe i veien,» sier baug og lysner op mens han langer årene sine akterover og får stokens. «Nå skal det gå fint.»

Men det går ikke fint — selv ikke da. Stroken må strekke armene sine nesten av ledd for å få årene sine i vannet, og baugens årer dunker ham i maven hver gang han skal ha dem op av vannet. Så bytter de om igjen og kommer til det resultat at båtmannen har gitt dem helt gale årer, og de blir ganske vennskapelig stemt overfor hverandre mens de i fellesskap skjeller ut mannen.

George sa at han ofte hadde hatt lyst til å *punte*¹ til en forandring. «Punting» er ikke så lett som det ser ut. Som med roing så lærer en fort å få båten fremover og ellers manøvrere farkosten, men det skal lang øvelse til før en kan gjøre det med verdighet uten å få vann op gjennom trøie-ermene.

En ung mann jeg kjenner var ute for en trist hendelse den første gangen han var ute for å «punte». Han hadde gjort det så bra at han begynte å bli rent viktig av stakingen sin og spaserte frem og tilbake og brukte staken med en ubekymret eleganse som var rent fascinerende å se på. Han gikk frem i baugen og plantet staken i elve-

¹ En «punt» er en lang flatbunnet båt som brukes på elvene i England, og som drives frem ved hjelp av en lang stake.

bunnen hvorefter han løp helt akterut, fullstendig som en gammel, dreven punter. Det var storartet.

Det vilde ha fortsatt å være storartet også hvis han ikke under nydelsen av landskapet hadde tatt akkurat et skritt for meget og hadde spasert rett ut av båten. Staken hans var fast anbragt i mudderet, og han blev hengende på den mens båten drev videre. Det var en lite verdig stilling han inntok, og en rampegutt inne på land ropte til en kamerat at han skulde skynde sig og se på en apekatt på en stang.

Jeg kunde ikke hjelpe ham der jeg satt igjen i båten, for uhellet vilde at vi hadde glemt å sørge for at det var en reservestake i den. Jeg kunde ikke gjøre annet enn sitte og se på ham, og jeg skal aldri glemme uttrykket i ansiktet hans da staken sank langsomt overende med ham. Han så så bekymret ut. Jeg så ham synke stillferdig ned i vannet, og jeg så ham krabbe op igjen våt og trist, og jeg kunde ikke la være å le, for han så så komisk ut.

Men plutselig gikk det op for mig at jeg i virkeligheten ikke hadde så meget å le av. Her satt jeg alene i båten mens den drev hjelpeløs med strømmen midt ute på elven — sannsynligvis mot et stryk. Da begynte jeg å bli indignert på min venn for at han hadde gått sin vei på den måten uten så meget som å la mig få beholde staken.

Jeg drev en halv kilometer eller så, og da kom jeg i sikte av en fiskepram som lå for dreggen sin midt ute i elven. Det satt to gamle fiskere oppe i den, og de ropte til mig at jeg skulde styre klar av dem.

«Det kan jeg ikke,» ropte jeg tilbake.

«Ja, men De forsøker jo ikke på det!»

Da jeg kom nærmere, forklarte jeg sammenhengen, og de grep fatt i båten min og lånte mig en stake. Stryket

var bare femti meter lenger nede, så jeg var glad for at de lå der.

Første gang jeg var ute i en punt var jeg i selskap med tre andre fyrer som skulde lære mig kunsten. Vi kunde ikke forlate arbeidet vårt på samme tid, så jeg drog i forveien for å få tak i en båt og øve mig litt mens jeg ventet på de andre. Imidlertid var alle båtene optatt, så jeg hadde ikke annet å ta mig til enn å sitte på stranden og se på elven til de kom.

Jeg hadde ikke sittet der så lenge da jeg blev opmerksom på en mann som drev og staket, og jeg så med litt forbauselse at han hadde en jakke og lue på sig som var akkurat maken til mine. Han var tydeligvis en ren nybegynner i å stake, og prestasjonene hans var høist interessante. En kunde aldri vite hvad som vilde skje når han stakk staken i bunnen; han visste det øiensynlig ikke selv heller. Noen ganger gikk det opover strømmen, og noen ganger nedover; til andre tider svingte båten bare rundt staken. Og ved hver ny manøvre syntes han å bli forbauset og misfornøid.

Folk omkring elven begynte å bli svært interessert da han hadde holdt på en stund, og fikk i stand veddemål om resultatet av den neste manøvreren hans.

I tidens fylde kom mine venner, og de stanset og så på de også. Mannen i båten vendte ryggen mot dem slik at de bare så klærne hans, og de trakk øieblikkelig den slutning at det var mig, deres elskede venn, som gjorde sig latterlig, og deres fryd var uten grenser. De klemte uten nølen på med å gjøne ham efter alle kunstens regler.

Jeg forstod ikke feiltagelsen deres med det samme, og jeg syntes det var nokså rått av dem å opføre sig slik — og det til og med overfor en fullstendig fremmed. Jeg tenkte å rope over til dem og si hvad jeg mente om det,

da jeg plutselig forstod sammenhengen, og jeg trakk mig tilbake i ly av et tre for å iaktta dramaets utvikling.

Å, hvor de frydet sig med å latterliggjøre den stakkars unge mannen! I fem minutter stod de der og ropte grovheter til ham, spottet ham, gjønte ham og flirte av ham. De pepret ham med eldgamle morsomheter og laget noen få nye som de slengte i synet på ham. De overøste ham med alle de private vitsene som blev brukt i klikken vår, og som måtte være fullstendig uforståelige for ham. Til slutt kunde han ikke stå for grovhetene deres lenger — han snudde sig rundt, og de fikk se ansiktet hans.

Det gledet mig å se at de iallfall hadde så meget anstendighetsfølelse tilbake at de så tåpelige ut da de opdaget feiltagelsen. De forklarte ham at de hadde stått i den formening at han var en de kjente. De sa de håpet han forstod at de ikke vilde fornærme andre enn sine personlige venner.

Det at de hadde tatt ham for en av deres venner undskydde naturligvis deres opførsel. Jeg husker at Harris en gang fortalte mig om en opplevelse han hadde hatt på badestranden i Boulogne. Han svømte omkring i nærheten av land da han plutselig blev grepet i nakken bakfra og trukket under vannet. Han kjempet voldsomt for å slippe løs, men det lot til at han som hadde slått kloen i ham var en ren herkules, og han kjempet forgjeves. Han hadde opgitt kampen og forsøkte å vende sitt sinn mot alvorlige ting da angriperen slapp ham. Da han fikk hodet over vannet igjen, så han efter snikmorderen, og fant at han stod like bak ham og lo hjertelig, men i det øieblikk ansiktet til Harris dukket op av sjøen, fór han sammen og stammet forskrekket:

«De må virkelig undskylde mig, men jeg tok Dem for en venn av mig.»

Harris mente det var et hell at mannen ikke hadde tatt ham for en nær slektning.

Seiling er også noe som det trenges kunnskaper og øvelse til — skjønt jeg trodde ikke det da jeg var gutt: jeg innbilte mig det kom av sig selv akkurat som å slå ball og leke sisten. Jeg kjente en annen gutt som hadde samme opfatning, og en blåsende dag tenkte vi at vi vilde prøve seilporten. Vi bodde nede ved Yarmouth, og vi bestemte oss for å seile en tur opover elven Yare. Vi leide en båt i havnen nede ved broen og la i vei.

«Han er nokså grov idag,» sa båtmannen da han skjøv oss ut fra bryggen; «jeg tror det er best dere tar et rev og luffer godt op når dere kommer forbi odden.»

Vi sa at vi skulde være opmerksom på det og forlot ham med et muntert farvel, mens vi studerte på hvordan en bar sig ad med å luffe og på hvor vi skulde få tak i et rev, og på hvad vi skulde gjøre med det hvis vi fikk fatt i det.

Vi rodde til vi var ute av syne fra byen, og da vi hadde en god strekning med åpent vann for baugen og kjente vinden blåse nedover elven som en regulær orkan, følte vi at tiden til handling var inne.

Hector — tror jeg navnet hans var — fortsatte å ro mens jeg rullet op seilet. Det lot til å være en nokså komplisert historie, og vi var ikke riktig klar over hvad som var op og hvad som var ned på det. Instinktmessig fant vi ut at toppen skulde ned og foten op, og vi gikk i gang med å heise det endevendt. Det tok temmelig lang tid. Seilet innbilte sig øiensynlig at vi lekte begravelse og at jeg var liket og det var likklædet. Da det opdaget at det ikke var meningen, klabbet det til mig med bommen og nektet å leke mere.

«Ta og væt det!» sa Hector, «slipp det i vannet så det blir vått.»

Han forklarte mig at sjøfolk bestandig gjorde seilet vått før de heiste det op. Altså vætet jeg det, men det gjorde tingen enda verre. Et tørt seil som vikler sig rundt hodet på en, er ikke videre morsomt, et søkkvått seil som gjør det samme, er simpelthen avskyelig. Vi fikk det da op til slutt — ikke på hodet akkurat, men nærmest på skakke — og vi gjorde det fast med fangelinen som vi kuttet av til det bruk.

Jeg kan ikke forklare *hvorfor* vi ikke kullseilte — jeg må nøie mig med å konstatere at vi ikke gjorde det. Sannsynligvis var det bare en følge av at det som oftest går anderledes enn en skulde vente sig det her i verden. Det kan også tenkes at båten efter et overfladisk blikk på våre manøvrer var kommet til det resultat at vi var ute på et lite formiddags-selvord, og hadde bestemt sig for å skuffe oss.

Ved å klamre oss fast så godt vi hadde lært, lyktes det oss så vidt å holde oss på innsiden av esingene, men det var temmelig anstrengende. Hector sa at sjørøvere og andre sjøfarende folk pleide surre fast roret til ett eller annet og hale inn stor-topp-klyveren under voldsomme byger, og han mente vi burde prøve på å gjøre noe slikt. Men jeg stemte for at vi skulde la det gå som det gikk, og da det også var det enkleste, blev det til at vi lot båten gå som den selv fant for godt.

Den fór avsted med en fart som jeg aldri har seilt med noen gang senere og heller ikke har lyst på å opleve en gang til. Ved den odden båtmannen hadde snakket om, la båten sig over til halvparten av seilet lå i vannet, og derpå rettet den sig op som ved et mirakel og satte kursen for en mudderbanke.

Den mudderbanken reddet oss. Båten pløide sig inn til midten av den og blev stående. Da vi opdaget at vi kunde

røre på oss noenlunde som vi selv hadde lyst til istedenfor å bli kastet omkring i båten som ertene i en skrangle, krøp vi forut og kuttet ned seilet. Vi hadde hatt en både god og interessant og spennende seiltur og vilde ikke overdrive det, og vi bestemte oss for å ro litt til en forandring.

Vi tok årene for å stake båten ut av mudderet og brakk den ene av dem. Så gikk vi forsiktigere til verks med den andre, men den knakk over nesten enda lettere enn den første, og der lå vi. Det var ikke slikt vær den dagen at det var videre med folk på elven, og det gikk tre timer før en sjel kom i sikte. Det var en gammel fisker som etter en masse mas fikk oss ut av mudderet og slepte oss på en høist nedverdiggende måte tilbake til bryggen.

Da vi la sammen hvad vi måtte gi den gamle fiskeren, betalingen for de ødelagte årene og leie av båten i fire timer, så fant vi at den seilturen kostet oss nokså mange ukers lomme penger. Men vi hadde erhvervet oss erfaring, og det sies at erfaring aldri kan kjøpes for dyrt.

16

Klokken elleve nærmet vi oss Reading. Elven er skitten og trist deromkring, og en dveler ikke lenge i naboskapet av Reading. Byen selv er gammel og berømt; den daterer sig fra de fjerne tider da danene ankret sine skib på Kennet og drog ut derfra og herjet hele Wessex. Og her var det kong Ethelred og hans bror Alfred beseiret dem. Ethelred besørget bønnene og Alfred slagsmålet.

I senere år later det til at Reading blev ansett for et hendig sted å dra til når tingene blev for ubehagelige i London. Parlamentet pleide styrte avsted til Reading hver gang

det dukket op en pest i Westminster, og i 1625 fulgte justisen efter, og all rettergang blev holdt i Reading. Det måtte nesten være bryderiet verd å ha en pest en gang imellem når en kunde bli kvitt både sakførerne og parlamentet. Under parlamentstriden blev Reading beleiret av jarlen av Essex, og et kvart århundre senere jaget prinsen av Oranjen kong James' tropper på flukt der. Henry den første ligger begravd der i et benediktinerkloster som blev grunnlagt av ham, og hvis ruiner fremdeles er å se.

Ved Reading sluse støtte vi på en dampyacht som tilhørte en venn av mig, og den tauet oss opover til vi var omtrent åtte kilometer fra Streatley. Det er meget behagelig å bli slept av en dampbåt, og jeg foretrekker det frem for å ro. Turen vilde vært enda hyggeligere hvis det ikke hadde vært for en masse elendige robåter som ustanselig la sig i veien for dampbåten vår så vi stadig vekk måtte saktne på farten eller stoppe. Den manéren disse robåtene har med å legge sig i veien for ens dampbåt, er virkelig høist irriterende, og det burde gjøres noe for å sette en stopper for det. De er så fordømt frekke også — du kan tute i dampfløiten til kjelen nesten sprekker før de gider karre sig vekk. En burde renne i senk et par stykker av dem for å gi dem en lærepenge.

Ovenfor Reading er elven meget vakker. Jernbanen skjemmer den ut ved Tilehurst, men fra Mapledurham op til Streatley er den vidunderlig. Like ovenfor Mapledurham sluse passerer man Hardwick House, hvor Charles den første spilte kiler. Omegnen av Pangbourne med det gamle, rare vertshuset «Svanen» må være like velkjent for dem som har sin gang på kunstmuseene som for stedets innbyggere.

Min venns damper kastet oss loss nedenfor grotten, og

så vilde Harris ha det til at det var min tur til å ro igjen. Dette syntes jeg var høist urimelig. Vi var blitt enige om at jeg skulde bringe båten opover elven til vi var tre mil ovenfor Reading. Vel — her var vi, ikke tre, men ti mil ovenfor Reading, og da måtte det da være deres tur igjen! Men det var ikke mulig for mig å få dem til å se saken i det rette lys, og for å undgå kjeggel tok jeg årene. Jeg hadde ikke rodd mere enn et par minutter da George fikk se noe sort som fløt i vannet, og vi styrte bort til det. George lente sig ut over esingen og grep fatt i det, men han slapp det igjen med en gang og bleknet.

Det var det døde legeme av en kvinne. Det lå svært lett i vannet, og ansiktet var blødt og rolig. Det var ikke et vakkert ansikt, det var for tidlig eldet, for magert og utslitt, men det var et vennlig og elskelig ansikt, tross det var merket av savn og fattigdom, og det bar det fredelike uttrykk som en ser i sykes ansikter når den siste smerte har forlatt dem.

Heldigvis for oss var det noen menn inne på land som også hadde sett liket, og de tok sig av det.

Efterpå fikk vi rede på kvinnens historie. Det var naturligvis den gamle, gamle historien: hun hadde elsket og var blitt bedratt — eller hadde bedratt sig selv. Hun hadde iallfall syndet — noen av oss gjør det nu og da — og hennes familie blev naturligvis rystet og indignert, og hadde lukket sine dører for henne.

Overlatt til i ensomhet å slåss med verden, og med skammens møllesten rundt halsen, var hun sunket dypere og dypere. En tid hadde hun holdt liv i sig selv og barnet med de tolv shilling om uken som tolv timers slit om dagen skaffet henne — seks betalte hun for barnet, og resten hadde hun til selv å holde legeme og sjel sammen med.

Men seks shilling om uken holder ikke legeme og sjel så svært godt sammen. De vil helst skille lag når det er et så skrøpelig bånd mellom dem, og en dag antar jeg at pinen ved den grå ensformighet ved det hadde stått tydeligere for hennes øine enn almindelig, og det grinende spøkelset hadde skremt henne. Hun hadde gjort den siste appel til sine venner, men den forstøttes røst kunde ikke trenge gjennom respektabelhetens kolde mur. Og så hadde hun gått for å se barnet sitt — hadde holdt det i armene sine og kysset det på en trett og sløv måte og uten å røpe noen særlig følelse. Og hun gav det en penny-eske med chokolade som hun hadde hatt med sig og gikk. Etterpå brukte hun de siste pengene sine til en jernbanebillett ned til Goring.

Det så ut som om hennes livs bitreste tanker hadde samlet sig om de friske, grønne markene omkring Goring — det er jo kvinner som klamrer sig til den kniv som dreper dem, og kanskje var det midt i smerten solfylte minner om søte stunder på disse skyggefulle vann som de store trærne bøier sine tunge grener så langt utover. Hun hadde vandret omkring i skogene langs elven hele dagen, og da kvelden falt på og den grå skumringen senket sig over vannet, strakte hun sine armer ut mot den tause elven som kjente hennes sorg og hennes gleder. Og den gamle elven hadde tatt henne i sine barmhjertige armer og hadde lagt hennes trette hode til sitt bryst og hadde strøket smerten bort.

Således hadde hun syndet i alt — syndet i livet og i døden. Gud hjelpe henne og alle andre syndere, hvis det skulde være noen flere.

Goring på venstre bredd og Streatley på høire er inntagende steder å bo noen dager på. Strekingen nedover til Pangbourne innbyr til seilas i solskinn og roturer i

månelys, og landskapet omkring er fylt av skjønnhet. Vi hadde tenkt å fortsette forbi Wallingford den dagen, men elvens smilende skjønnhet lokket oss til å dvele der en stund, og så forlot vi båten og gikk op til Streatley og spiste lunsj på «Tyren», hvilket i høi grad vakte Montmorencys bifall.

Det sies at høidene på begge sider av elven en gang i tiden har sluttet sig til hverandre her oppe — slik at de dannet en barriere tvers over den dal som nu Temsen går gjennom, og at elven sluttet ovenfor Goring hvor den dannet en stor innsjø.

Det er et gammelt sted, Streatley. Som de fleste landsbyene langs elven har den eksistert fra de angelsaksiske tider. Goring er ikke nær så vakker som Streatley, men den er pen nok på sin måte, og så byr Goring på den fordel at den er nærmere jernbanestasjonen hvis du har tenkt å stikke fra hotellregningen.

17

Vi blev to dager i Streatley og fikk vasket klærne våre. Vi hadde forsøkt å vaske dem selv under Georges ledelse og hadde gjort fiasko. Klærne våre var skitnere efter vaskingen enn før. Da vi begynte å vaske dem var de skitne — svært, svært skitne, det er sikkert, men de kunde til nød brukes. *Efter* at vi hadde vasket dem — vel, elven mellem Reading og Henley var meget renere efter at vi hadde vasket klærne våre der, for vi hadde samlet op all den skitt som fantes i den mellem Reading og Henley og gnidd den inn i klærne våre. Vaskekonen i Streatley sa at hun skyldte sig selv å ta det tredobbelte

av den vanlige prisen for den vasken. Hun sa at det mest hadde vært noe i retning av en utgraving.

Vi betalte regningen uten å mukke.

Omegnen av Streatley og Goring er et stort centrum for fising. Elven vrimler av gjedde, mort, karpe og ål akkurat der, og du kan sitte og fiske efter dem hele dagen.

En del folk gjør det også. Men de får aldri noe på kroken. Jeg kjenner ingen som noen sinne har fått noe i Temsen utenom ørekyte og døde katter, men det har jo ikke større med fising å gjøre. «Veileder for fiskere» sier ingenting om å få noe, den sier bare at stedet er «en god fiskeplass», og efter mitt kjennskap til forholdene kan jeg fullt ut bekrefte denne påstand. Det er ikke noe sted i verden hvor en kan fiske så lenge, og noen fiskere kommer dit og sitter der og fisker hele dagen, andre blir der en måned. Du kan gjerne ligge der og fiske et helt år om du skulde ha lyst til det: resultatet blir akkurat det samme.

Fører for temsfiskere sier at «gjedde og abbor er også å få her,» men i det stykke tar *føreren* feil. Det kan godt være at det er gjedde og abbor der — ja jeg vet at det er, for en kan se dem i store stim når en spaserer langs elven: de stikker halvveis op av vannet og åpner gapet og tigger kjeks. Og hvis du vil ta dig et bad, så kommer de i flokker og irriterer dig. Men de er ikke «å få» med en bete mark på en krok eller lignende greier.

Selv duger jeg ikke stort til fisker. Jeg ofret en god del tid og arbeide på fising en gang i tiden, og jeg syntes selv at det gikk ganske bra, men gamle fiskesportsmenn sa mig at jeg aldri vilde drive det til noe større, og de rådet mig til å gi op. De sa at jeg var en utmerket kaster og at det lot til at jeg hadde bra grep på tingen; heller ikke manglet jeg medfødt dovenskap. Men allikevel

var de sikre på at jeg ikke vilde komme noen vei som fisker. Jeg hadde ikke tilstrekkelig fantasi.

Som forfatter av røverromaner eller som journalist hadde jeg kanskje fantasi nok, men for å nå noe som stangfisker trengs en mere levende fantasi enn min, mere oppfinnelsesevne enn det lot til at jeg var i besiddelse av. Det er mange mennesker som lever i den villfarelse at alt som trengs for å bli en god fisker er evnen til å skrøne uten å rødme, men det er en stor misforståelse. En kommer ingen vei bare med å dikte i hop noe — det er noe som enhver grønnskolling kan gjøre. Det er alle de omstendelige detaljene, de små kjennetegn på sannsynlighet, den duft av nesten pedantisk frykt for ikke å snakke sant, som er kjennetegnet på den erfarne sportsfisker.

Hvem som helst kan komme og si: «Å, jeg tok ti snes abbor her igår kveld», eller «Forrige mandag halte jeg i land en karpe som veide ni kilo og målte nesten en meter fra hode til hale». Det trengs ikke talent til den slags. Det viser mot, men heller ikke mere.

— Nei den erfarne fiskeren forakter folk som forteller en skrøne på den måten. Hans fremgangsmåte er i sig selv et kunstverk. Han kommer rolig inn i skjenkestuen med hatten på hodet og anekterer den makeligste stolen, tender pipen sin og begynner å røke i taushet. Han lar ungdommen skryte en stund, og først når det opstår et øieblikks stillhet i rummet, tar han pipen ut av munnen, og mens han banker ut asken mot baren, sier han stillferdig:

«Nå ja — her på tirsdag gjorde jeg en fangst som det ikke nytter å fortelle om.»

«Nei vel! Men hvorfor kan De ikke fortelle om det da?»

«Fordi jeg ikke kan vente at noen vil tro mig,» svarer den gamle herren uten den ringeste bitterhet i tonen. Og

han fyller pipen sin igjen og ber verten bringe sig en tredobbelt whisky.

Så blir det pause en stund, for det er ingen som føler sig sikker nok på sig selv til å motsi den gamle herren. Derfor blir han nødt til å gå videre uten å bli opfordret til det.

«Nei,» sier han tankefullt,» jeg vilde ikke trodd det selv engang hvis noen hadde fortalt mig noe slikt; men det er nå sant allikevel da. Jeg hadde sittet der hele eftermiddagen bokstavelig talt uten å få noen ting — utenom noen få dusin karper og gjedder, og jeg skulde nettop gi det op som håpløst å forsøke lenger, da jeg plutselig kjente et nokså kraftig rykk i snøret. Jeg trodde det bare var en liten en igjen og skulde slenge den på land, men pokker ta mig om jeg kunde løfte stangen! Det tok mig en halv time — en hel halvtime — å få i land den fisken, og jeg trodde hele tiden at snøret skulde ryke. Men jeg fikk da fatt i den til slutt, og hvad tror dere at det var? En stør! En tyve kilos stør! Tatt på stang! Ja, dere kan nok se forbauset ut. — Å la mig få en tredobbelt til da!»

Og så klemmer han i vei med å berette om forbauselsen hos alle som så på, og hvad hans kone sa da han kom hjem, og hvad Joe Buggles mente om det.

Jeg spurte en gang verten i en skjenkestue oppe ved elven om det ikke var vondt å høre på alle disse fiskerhistoriene.

«Å nei da,» svarte han. «I begynnelsen tok det nokså hårdt på mig, men De vet at kona og jeg hører på dem hele dagen. Det er vanen, ser De.»

Jeg kjente en ung mann som var en høist samvittighetsfull ungdom, og da han begynte med fluefiske, bestemte han sig for ikke å overdrive fangsten med mere enn fem

og tyve procent, for det er synd å lyve. Men den planen gikk ikke, for det største antall fisk han greide å få op på en dag, var bare tre, og en kan ikke legge fem og tyve procent til tre — iallfall ikke når det dreier sig om fisk. Så øket han procentsatsen til tre og tredve og en tredjedel, men det var nokså vrient når han bare fikk en fisk eller to, og til slutt bestemte han sig for å fordoble antallet, da det var det enkleste. Men efter et par måneders forløp blev han misfornøid med den ordningen også, for han blev stillet fullstendig i skyggen av de andre fiskerne, for det var jo ingen som kunde tenke sig at han bare fordoblet tallet på de fiskene han hadde fisket. Så gikk han over til å regne hver fisk for ti, og brukte tallet ti som utgangspunkt. Det var et greit system, og styret i Temsfiskernes forening har tatt under overveielse å anbefale det til bruk for sine medlemmer.

Den andre kvelden vi var i Streatley gikk George og jeg og bikkja en tur til Wallingford, og på tilbakeveien stakk vi innom et vertshus for å få litt hvile og forskjellig annet. Jeg vet ikke hvor det var blitt av Harris — han hadde gått ut for å barbere sig tidlig på eftermiddagen, og da han kom igjen brukte han fulle tre kvarter på å kritte skoene sine, og senere hadde vi ikke sett noe til ham.

Vi gikk inn i gjesteværelset og satte oss. Det var en gammel fyr der før oss som satt og røkte på en lang kritt-pipe, så det var naturlig at vi begynte å prate.

Han fortalte oss at det hadde vært en fin dag, og vi fortalte ham at det hadde vært en fin dag igår, og så fortalte vi hverandre at vi trodde det vilde bli en fin dag imorgen, og George sa at akeren stod fint. Efter dette viste det sig at vi var fremmede i nabolaget og at vi skulde dra videre igjen den neste dagen.

Så blev det en pause i konversasjonen, og øinene våre tok til å vandre rundt i værelset. Til slutt falt de til hvile på en støvet glasskasse som var anbragt høit oppe på veggen over kaminen, og som inneholdt en ørret. Den trollbant mig, den ørreten, for det var en slik kjempefisk — jeg trodde i første øieblikk at det måtte være en torsk.

«Ja,» sa den gamle herren og fulgte retningen av mitt blikk, «flott kar, det der, er det ikke?»

«En ualmindelig svær ørret,» sa jeg, og George spurte gamlingen hvor meget han trodde den veide.

«Seks og tredve og en halv mark,» svarte han og reiste sig for å ta ned frakken sin. «Ja — den tredje i neste måned blir det akkurat seksten år siden jeg dro'n i land. Jeg tok'n like nedenfor broen her med en ørekyte som agn. Jeg hadde hørt snakk om at'n var i elven, og så sa jeg til mig selv at jeg skulde få tak i'n, og det gjorde jeg også. En ser ikke mange slike fyrer her omkring nå for tiden. Godnatt, godnatt.»

Da vi var alene, kunde vi ikke ta øinene vekk fra fisken — den var virkelig høist bemerkelsesverdig, og vi satt fremdeles og glodde på den da stedets vognmann kom inn fra skjenkestuen med et krus øl i neven. Han så på fisken han også.

«Bra størrelse på den ørreten,» sa George og snudde sig mot ham.

«Ja, det kan De godt si uten å lyve,» svarte mannen, og da han hadde tatt sig en slurk av kruset, la han til: «De var kanskje ikke på disse kanter da den fisken blev tatt?»

«Nei,» sa vi, og vi fortalte at vi var fremmede på stedet.

«Å nå,» sa vognmannen, «ja da kan Dere ikke godt ha vært her, kan Dere vel? Det er nesten fem år siden jeg tok den ørreten der.»

«Å — det var Dem som fisket den?»

«Ja,» svarte den gemyttlige, gamle fyren. «Jeg tok den like nedenfor slusen en fredag ettermiddag, og det merkelige var at jeg tok den på flue. Jeg hadde gått ut for å fiske gjedde og tenkte ikke på ørreten engang, og jeg holdt på å gå på ryggen da jeg fikk se den fyren i enden på snøret mitt. De forstår at den veide sine 54 merker. God aften, mine herrer, god aften.»

Fem minutter senere kom en tredje mann og fortalte oss hvordan *han* hadde tatt ørreten med karpe til agn, og da han var vekk, kom et tungt, høitidelig utseende vesen og satte sig borte ved vinduet. Ingen av oss sa noe på en stund, men til slutt snudde George sig mot nykomlingen og sa:

«De må undskylde at vi som fremmede her kanskje er litt påtrengende, men min venn og jeg vilde være Dem svært forbundne om De vilde fortelle oss hvordan De fisket den ørreten der oppe.»

«Hvem har fortalt Dem at det er mig som har fisket den?» spurte han forbauset.

George sa at det ikke var noen som hadde fortalt det, men vi følte det på oss at det måtte være ham.

«Det er høist merkverdig — høst merkverdig; for det var nemlig mig som tok den. Tenk at De kunde gjette det slik. Høist merkverdig.»

Og så la han i vei med å fortelle oss om hvordan han hadde brukt en halv time på å få den på land, og at den nære på hadde knekket stangen hans. Han sa at han hadde veid den nøiaktig da han kom hjem, og vekten viste sig å være åtte og seksti merker.

Da han også var borte, kom verten inn til oss, og vi fortalte ham alle de historiene vi hadde fått høre om ørreten hans; og vi lo hjertelig alle sammen.

«Tenke sig til at Joe Muggles og Mr. Jones og gamle Bill Maunders påstår å ha fisket den ørreten!» sa den hederlige fyren og moret sig kongelig. «Og så komme og fortelle slikt noe her i mitt eget hus! Ha! ha! ha!»

Og så fortalte han oss den virkelige historien om ørreten. Det viste sig at han hadde fisket den for mange herrens år siden da han bare var en smågutt, og det var ikke et resultat av noe slags dyktighet, men bare den slags hell som følger guttunger når de skulker fra skolen og går på fisketur med en hyssingstump på en kjepp. Men ørreten sparte ham for en porsjon juling. Ja til og med skolelæreren sa at den veide op for en god del regning og skrivning.

Han blev kalt ut av rummet akkurat da, og George og jeg vendte igjen våre øine mot fisken, og jo mer vi så på den, dess mer undret vi oss over den. George blev så interessert at han kløv op på ryggen av en stol for å få bedre kikk på den. Og så vippet stolen under ham, og han grep fatt i glasskassen med det resultat at både han og den gikk i gulvet med et brak.

«Du har vel ikke ødelagt fisken,» ropte jeg forskrekket og sprang op.

«Jeg vil da håpe jeg ikke har det,» svarte George og reiste sig forsiktig og så sig om.

Men han hadde det. Den der ørreten lå knust i tusen biter — eller kanskje det bare var ni hundre. Jeg talte dem ikke.

Vi syntes det var uforståelig at en utstoppet ørret kunde brekkes op i slike små biter. Det vilde det ha vært også — hvis det hadde vært en utstoppet ørret, men det var det ikke.

Ørreten var av gips.

18

Dagen efter forlot vi Streatley tidlig om morgenen og rodde op til Culham, hvor vi la oss for natten i en sideelv.

Temsen er ikke videre interessant mellom Streatley og Wallingford. Fra Cleve er det en strekning på over ti kilometer uten en eneste sluse, og Oxford roklubb bruker den til trening. Men hvor tilfredsstillende denne mangel på sluser enn kan være for kapproere, så tror jeg det beklages av dem som bare ror for sin fornøielses skyld. Jeg for min del liker slusene, de danner en behagelig avveksling i den ensformige roingen. Jeg liker å sitte i båten mens den løftes langsomt op fra det kjølige dyp til nye farvann og nye utsyn. — Eller å synke ned, vekk fra verden, og så ligge der nede og vente mens de mørke portene knirker og den smale stripe dagslys vider sig ut til den vakre, smilende elven ligger åpen for ditt blikk, og du skyver din lille båt fra det kortvarige fangeskap ut på vannet som ønsker dig velkommen tilbake.

De er maleriske, disse små slusene. Den tykke, gamle slusevokteren eller hans vennlige kone eller klarøiede datter er hyggelige folk å slå av en passiar med i forbifarten. Du møter andre båter der og kan utveksle nytt fra elven. Temsen vilde ikke være det eventyrland den er, hvis den ikke hadde slusene.

Siden jeg snakker om sluser, kommer jeg til å tenke på en opplevelse George og jeg hadde en sommermorgen ved Hampton Court.

Det var en strålende dag, og slusen var overfylt, og som vanlig skulde en fotograf ta et bilde mens båtene lå og ventet på å bli løftet. Jeg var ikke straks opmerksom på hvad som foregikk, så jeg blev nokså forbauset da jeg

fikk se at George skyndte sig å glatte buksene sine, sveise håret sitt og skyve luen flott bak i nakken mens fjeset hans antok et uttrykk av vennlig alvor samtidig som han satte sig i en grasiøs stilling og forsøkte å skjule bena sine. Jeg trodde først at han hadde fått øie på et pikebarn vi kjente, og jeg så mig om for å finne ut hvem det var. Da så jeg at alle i båtene omkring så ut som om de plutselig var blitt til sten. Alle sammen stod eller satt i slike løierlige stillinger som en kan se på japanske vifter. Alle pikebarna smilte. Å hvor de var søte! Og alle mannfolkene rynket brynene og så alvorlige og edle ut.

Da gikk sannheten plutselig op for mig, og jeg studerte på om jeg kunde gjøre mig klar før det var for sent. Båten vår var nemlig nærmest fotografen, og det vilde være dårlig gjort av mig å ødelegge billedet, syntes jeg. Derfor snudde jeg mig og tok stilling i baugen, hvor jeg lente mig på båtshaken med en skjødeløs eleganse som skulde antyde smidighet og styrke. Jeg arrangerte håret mitt med en lokk nedover pannen og anla et uttrykk av ømt alvor blandet med et anstrøk av kynisme som klær mig efter hvad jeg har hørt.

Mens vi stod og ventet på det betydningsfulle øieblikk, hørte jeg at noen ropte bak mig:

«Hei der! Hold øie med nesen Deres!»

Jeg kunde ikke snu mig for å finne ut hvem det var som skulde se på nesen sin. Jeg skottet bort på nesen til George, men den var all right — iallfall var det ikke noe i veien med den som kunde rettes på. Jeg blingset ned på min egen nese også, men den var heller ikke anderledes enn en kunde vente sig den.

«Se på nesen deres, forbistrede idioter!» skrek den samme stemmen igjen, og denne gang høiere. Og så var det en annen som ropte:

«Skyv ut nesene Deres! — Dere der med bikkja!»

Hverken George eller jeg våget snu oss, for fotografens hånd lå alt på lukkeren, så billedet kunde blit tatt hvad øieblikk som helst. Var det oss de skrek til? Hvad var det i veien med nesene våre? Hvorfor skulde de skyves ut?»

Men nu begynte hele slusen å hyle, og en stentorrøst brølte bak oss:

«Pass på båten Deres, De med den røde og den sorte luen der! Hvis De ikke kvikker Dere, blir det likene Deres som blir fotografert!»

Da så vi at nesene på båten vår hadde satt sig fast i treverket i slusen mens det innstrømmende vann vippet akterenden i været; om et øieblikk vilde båten blitt fylt av vann. Vi grep hver vår åre og fikk løsnet båten med et kraftig støt som sendte oss på ryggen med bena i været.

Vi gjorde oss ikke på det fotografiet hverken George eller jeg. For som en kunde vente hadde fyren satt i gang den elendige maskinen sin akkurat i det øieblikk vi lå og sprellet med bena i været. Føttene våre spilte uten tvil hovedrollen — ja det var i virkeligheten ikke stort annet å se på billedet. De fylte op hele forgrunnen. Bak dem kunde en skimte litt av de andre båtene og litt av landskapet, men alle andre i slusen så så ubetydelige ut sammenlignet med føttene våre at de skammet sig og nektet å kjøpe noen billeder av fotografen. Eieren av en dampbåt, som hadde bestilt seks kopier, annullerte ordren da han fikk se platen. Han sa at han vilde ta billedene hvis noen kunde vise ham hvor båten hans var, men det var ingen som kunde det. Den var et eller annet sted bak den høire foten til George.

Vi hadde en hel del ubehageligheter på grunn av den fotograferingen. Fotografen mente at vi burde ta et dusin hver oss, siden vi fylte ni tiendedeler av billedet, men vi

nektet. Vi sa at vi ikke hadde noe imot å bli fotografert i hel figur, men at vi foretrakk å bli tatt med den riktige enden op.

Wallingford, ti kilometer ovenfor Streatley, har vært centrum for viktige historiske begivenheter. I britenes dager var byen opført av ler, men så kom romerne og fordrev britene og bygde mektige befestninger, og disse gamle byggmesterne forstod sin kunst så vel at tidens tann ikke har greid å utslette dem. Men selv om murene blev stående, så blev de som hadde reist dem snart fordrevet, og stedet har i senere tidsaldre vært kampplass for anglo-sakser, kjempestore daner og til slutt normanner.

Fra Wallingford til Dorchester blir landskapet omkring elven mere avvekslende og malerisk. Dorchester er en yndig, liten by som ligger lunt og dører en kilometers vei fra elven. En kan padle op til den i en liten båt, men den beste måten å komme dit på er å gå i land ved Days sluse og spasere over markene. Akkurat som Wallingford var Dorchester en betydningsfull by i gamle tider; den blev dengang kalt *Caer Doren* — «byen ved vannet». Romerne hadde befestninger her også, og de kan i våre dager sees som lave, jevne høider. I angelsaksernes dager var Dorchester hovedstad for Wessex og var en sterk og stor by, nu ligger den og dører langt borte fra verdens larm.

Vi stod tidlig op den neste dagen, for vi hadde bestemt oss for å nå frem til Oxford før aftens. Det er forbausende hvor tidlig en *kan* stå op når en er i båt. Når en ligger i bunnen av en båt tullet inn i et teppe med en håndkoffert til hodepute, så er en ikke fullt så hissig efter å bli liggende «bare fem minutter til» som når en er i sin egen seng. Vi var ferdige med frokosten og hadde passert Clifton sluse da klokken var halv ni.

Fra Clifton til Culham er elvebreddene flate og kjedelige, men det blir bedre når en er kommet gjennom Culham-slusen — den dypeste og koldeste på hele elven.

Abingdon ligger helt ned til elven. Det er en typisk landsby av den mindre sorten — rolig, fryktelig respektabel og redselsfullt kjedelig. Byen skryter av å være gammel, men det er tvilsomt om den kan konkurrere med Wallingford og Dorchester i denne henseende. Det stod et berømt kloster her en gang i tiden, og innenfor dens hellige murer blir det brygget øl nu for tiden.

Kulpen under Sandforddemningen like bakenfor slusen er utmerket å drukne sig i. Understrømmen er forferdelig sterk, så det er all right bare en kommer inn i den. En støtte markerer stedet hvor to menn er druknet mens de badet, og fotstykket til den brukes som stupebrett av ungdommer som har lyst til å undersøke om det virkelig er så farlig.

Slusen og møllen ved Iffley, halvannen kilometer før en kommer til Oxford, er et yndlingsmotiv for den del av malerpenselens brorskap som holder til ved Temsen. Men virkeligheten skuffer etter at en har sett billedene. Jeg har lagt merke til at det er få ting i denne verden som holder mål med billedene.

Vi var gjennom Iffley sluse da klokken var omkring halv ett, og da vi hadde ordnet op i båten og gjort all ting klart for landing, gikk vi i gang med å ro de siste to kilometrene.

Det stykket av elven som ligger mellom Iffley og Oxford, er det vanskeligste jeg har stiftet bekjentskap med. Den mann som kan holde rett kurs mellom Iffley og Oxford, burde kunne leve fredelig under tak med kone, svigermor, hennes eldste søster og den gamle piken som har vært i familien fra han var spebarn. Først tar strømmen og

driver båten over til høire elvebredd, og så over til venstre, og derefter drar den båten midt ut i elven og snurrer rundt med den noen ganger og avslutter manøvreren med å forsøke på å slå den i filler mot en av de store prammene som Oxford-studentene har liggende langs elvekanten.

Som en følge av dette kom vi i veien for en hel del båter, og de i veien for oss, mens vi rodde de to kilometrene, og naturligvis resulterte dette i en rikelig høst av skjellsord fra begge sider. Jeg vet ikke hvad det kommer av, men folk er bestandig så irritable når de er i båt. Små uhell som en snøtt legger merke til på landjorden, gjør en rasende når en er på vannet. Når George og Harris dummer sig ut på tørt land, så smiler jeg overbærende, når de opfører sig idiotisk på elven, overøser jeg dem med de mest hårreisende gloser jeg kan finne frem. Når andre båter kommer i veien for mig, føler jeg lyst til å ta en åre og myrde dem som er ombord i dem. De spakeste på landjorden blir voldsomme og blodtørstige når de kommer i båt. Jeg rodde litt sammen med en ung dame en gang, og hun var av naturen det elskeligste vesen en kan tenke sig, men på elven var det rent ut sagt fryktelig å høre på henne. «Pokker ta den fyren!» skrek hun når en uheldig roer kom i veien for henne, «hvorfors kan han ikke se sig for?» Og når hun ikke fikk seilet ordentlig op, grep hun fatt i det og ristet det brutalt mens hun skjelte det ut for noen idiotiske fillegreier. Men på landjorden var hun som sagt godhjertet og elskverdig nok.

Elveluften må ha en demoraliserende virkning på ens humør, og jeg antar det må være grunnen til at selv lektermennene sommetider er uhøflige mot hverandre og nu og da bruker et sprog som de uten tvil angres i roligere øieblikk.

Vi tilbragte to meget hyggelige dager i Oxford. Det var rikelig med bikkjer i Oxford by, og Montmorency var med på elleve slagsmål den første dagen og fjorten den andre, så han trodde sikkert han var kommet til himmerik.

Blandt folk som er svake av konstitusjon eller er for dovne til å ro mot strømmen, er det almindelig å leie båt i Oxford og ro nedover elven. Men den energiske foretrekker absolutt å dra opover. Det er heller ikke sunt å gå med strømmen bestandig; det er mer tilfredsstillelse i å legge ryggen til og kjempe mot den — iallfall føler jeg det slik når George og Harris ror og jeg styrer.

Den som tenker på å starte turen fra Oxford, bør sørge for å ta med båt selv — hvis en da ikke kan få tak i en annens uten fare for å bli opdaget. De båtene som er å få leid ovenfor Marlow, er som regel ikke videre tess. De er nokså tette, og så lenge de håndteres med forsiktighet er det sjelden de faller fra hverandre. Det er plass til å sitte i dem, og de har alt — eller nesten alt — som skal til for å ro og styre dem. Men de er ikke dekorative. De båtene en kan leie ovenfor Marlow er ikke av den sorten som en kan farte omkring i med nesen i sky. Det er deres vesentlige fordel — en kan nesten si det eneste som gjør dem anbefalelsesverdige. Mannen som har leid båt oppe i elven, er beskjeden og tilbakeholdende. Han liker å holde sig i skyggen under trærne, og han besørger det meste av roingen tidlig om morgenen eller sent på kvelden. Når han får øie på noen han kjenner, går han i land og gjemmer sig bak et tre.

Jeg var med på å leie en båt der oppe en gang. Vi hadde skrevet og bestilt en fireårsers båt, og da vi fikk

se den historien de bød oss, skjønte vi først ikke at det skulde forestille en båt, men trodde at det var en likkiste fra romertiden. Og da båtmannen forklarte at det var «Temsens pryd», sa vi at vi syntes han burde ha gjort noe for å få den til iallfall å se ut som noe annet enn en haug rekved. Han kunde ha hvittet den eller klint over den noe tjære eller lignende. Men han kunde ikke innse at det manglet båten noe; han blev til og med fornærmet over vår kritikk og sa at vi burde være takknemlige for at han hadde valgt ut den beste båten han hadde. Han sa at «Temsens pryd» hadde vært i stadig bruk i de firti årene han hadde hatt med den å gjøre, og det var ingen som hadde klaget på den, så han kunde ikke skjønne hvorfor *vi* skulde være de første til å finne feil.

Overfor et slikt argument måtte vi bøie oss. Vi surret sammen den såkalte båten med hyssing, klistret noe papir over de verste stedene, leste Fadervår og gikk ombord. De forlangte femogtredve shilling for å leie bort den fortidslevningen i en uke, og jeg antar at en kunde kjøpt hele historien for et par shilling på en hvilken som helt auksjon over vrakgoods.

Været slo om den tredje dagen (ja nu snakker jeg om den foreliggende turen), og vi startet på tilbakeveien fra Oxford i jevnt duskregn.

Temsen med sollyset glitrende fra de dansende småbølger, gyllende grå bøkestammer, glimtende gjennom kjølige skogstier, på jakt efter skygger over sandbunnen, spredende diamanter fra møllehjulene, forsølvende mosegrodde murer og broer, kastende lys over mark og eng og spillende på hvite seil — er en eventyrverden. Men elven kold og livløs med uavlatelige regndrypp på sin brune, langsomt flytende flate, med skogen mørk og taus langs breddene, lik onde spøkelser med bebreidende øine som

gjengangere av forsømte venner — er en vei gjennom savnets rike.

Sollyset er naturens livsnerve. Moder jord ser på oss med slike sjelløse øine når sollyset dør bort. Vi blir triste av å være sammen med henne da — det ser ut som om hun ikke bryr sig om oss. Hun er en enke som har mistet en elsket mann, og hennes barn klapper hånden hennes og ser op i hennes øine uten å få et smil til svar.

Vi rodde hele dagen gjennom regnværet, og det var en trist fornøielse. Vi lot til å begynne med som om vi likte det. Vi sa at det var en forandring og at vi likte å se elven fra alle dens sider. Vi sa at vi ikke kunde vente å ha bare solskinn. Vi fortalte hverandre at naturen var vakker også når den gråt. Ja, Harris var rent begeistret de par første timene. Og vi sang en vise om sigøinerens frie liv og hvor herlig det var — fritt i regn og sol og i all slags vind, og om hvordan han frydet sig over regnet og hvordan han lo av folk som ikke likte det.

George tok moroa mere sindig og holdt sig til paraplyen.

Vi slo op kalesjen før lunsj og beholdt den oppe hele eftermiddagen, idet vi sørget for å ha en liten åpning helt forut slik at en av oss kunde holde utkikk og padle med en åre for å holde kursen. På denne måten tilbakela vi 15 kilometer med strømmen og fortøide for natten litt nedenfor Days sluse.

Jeg vil ikke påstå at vi hadde det morsomt den kvelden. Regnet øste ned med seig utholdenhet. Alt mulig i båten var fuktig og klamt. Aftensmåltidet var ikke vellykket. Kold kalvepostei gir ikke større appetitt når en ikke har noen fra før. Jeg hadde lyst på en kotelett; Harris pjattet om tungeflyndre med hvit saus og langet resten av posteien sin til Montmorency som blev fornærmet over tilbudet og

trakk sig tilbake til den andre enden av båten. George bad oss ikke å snakke om slikt — iallfall ikke før han var ferdig med sin porsjon kaldt kjøtt uten sennep.

Efter aftens spilte vi napp om pennyer i halvannen time, og da hadde George vunnet fire pence — han er bestandig heldig i kort — og Harris og jeg hadde tapt akkurat to pence hver. George tilbød oss revansje, men Harris og jeg bestemte oss for ikke å kjempe mot skjebnen lenger. En skal dessuten ikke drive hasardspill, det blir lett for meget av det, og det avler en usund ophisselse, som Harris sa.

Så mikset vi oss hver vår toddy og satt og pratet. George fortalte oss om en mann han kjente som var på båttur på elven, og han hadde sovet i en fuktig båt en natt akkurat som denne, og han fikk giktfeber av det og ingenting kunde redde ham, og han døde under voldsomme lidelser ti dager senere. George sa at det var en ganske ung mann, og han skulde snart gifte sig. Det var noe av det tristeste han hadde hørt om.

Og denne historien fikk Harris til å huske på en venn av ham som hadde sovet i telt på ekserserplassen ved Aldershot en slik natt, og han våknet om morgenen som krøpling for levetiden. Harris skulde presentere ham for oss når vi kom tilbake til byen; våre hjerter vilde krympe sig ved synet av ham.

Dette førte naturligvis til enda mere koselig småprat om bronkitt og ischias og lungebetendelse, og Harris nevnte hvor bakvendt det vilde være om en av oss blev alvorlig syk om natten når vi var så langt fra noen doktor.

Jeg mente vi kunde trenge litt opmuntring ovenpå denne konversasjonen, og i et svakt øieblikk foreslo jeg for George at han skulde ta frem banjoen sin og se om han ikke kunde la oss få en vise. George fortjener ros fordi

han ikke har primadonnanykker. Det var ikke noe sludder med at han hadde glemt notene sine hjemme eller noe slikt. Han fisket øieblikkelig instrumentet frem og begynte å spille «To øine blå».

Før den kvelden hadde jeg alltid regnet «To øine blå» for å være en temmelig banal melodi, så den overveldende stemning av vemod han greide å legge i den, overrasket mig storlig. Da han hadde drevet på en stund, blev Harris og jeg grepet av en nesten uimotståelig trang til å falle om halsen på hverandre og tute, men vi greide da ved hjelp av stor viljeanspennelse å holde de frembrytende tårer tilbake, og vi lyttet i taushet til de triste tonene. Da omkvedet kom, gjorde vi til og med forsøk på å få humøret op. Vi fylte glassene igjen og falt inn. — Harris førte an med en stemme som skalv av bevegelse, og George og jeg fulgte et par takter efter:

«To øine blå
 jeg skulde få
 fordi jeg sa at han tok feil.
 To . . .»

Her brøt vi sammen. I den deprimerte sinnsstemning vi var, greide vi ikke den usigelige patos som George la i akkompagnementet. Harris hulket som et barn, og bikkja hylte til jeg trodde at dens hjerte eller kjever skulde briste.

George vilde gå i gang med annet vers — han mente at sangen ikke vilde bli så trist når vi fikk bedre tak på melodien og fikk mere sving på omkvedet. Men majoriteten satte sig imot eksperimentet.

Da det ikke var annet å gjøre, gikk vi til køis — det vil si at vi klødde av oss og lå og vred oss på bunnen av båten en tre-fire timer. Efterpå greide vi å få en urolig slummer til klokken var fem da vi stod op igjen og laget frokost.

Den andre dagen var akkurat lik den første. Regnet fortsatte å øse ned, og vi satt innhyllet i regnfrakkene våre under kalesjen og drev nedover elven. En av oss — jeg tror nesten det var mig — gjorde et ynkelig forsøk på å friske op det gamle sigøinersludderet om å være naturens barn og være glad i fuktigheten, men det gikk slett ikke bra. At

«jeg bryr mig ikke om regnet, å nei»

var så pinlig innlysende at det syntes overflødig å synge det.

Men på ett punkt var vi enige, og det var at det fikk gå som det kunde, men vi vilde gjennomføre turen til den bitre slutt. Vi hadde dratt avsted på en to ukers fornøielsestur på elven, og en to ukers fornøielsestur på elven skulde vi ha selv om det tok livet av oss. Om vi døde av det, så vilde det være sørgelig for slektninger og venner, men det fikk ikke hjelpe. Det vilde være farlig å gi efter for litt dårlig vær når en lever i et slikt klima som vårt.

«Det er bare to dager igjen,» sa Harris, «og vi er unge og sterke. Det kan godt hende at vi overlever det.»

Da klokken var omtrent fire om ettermiddagen, begynte vi å diskutere arrangementet for aftenen. Vi var da et lite stykke forbi Goring, og vi bestemte oss for å padle videre til Pangbourne og fortøie for natten.

«Nok en koselig aften!» mumlet George.

Vi satt og grublet over fremtidsutsiktene: Ved femtiden vilde vi være i Pangbourne, og så'n omtrent halv syv vilde vi være ferdig med spisingen. Etterpå kunde vi traske omkring i Pangbourne i regnværet til det blev køietid, eller vi kunde sitte i en halvmørk skjenkestue og lese almanakken.

«Jeg tror at Alhambrateatret vilde være nesten like så festlig,» sa Harris, han hadde våget sig til å stikke hodet ut under kalesjen og kikket på himmelen.

«Med en liten supé i en koselig restaurant etterpå,» la jeg til nesten uten å vite hvad jeg snakket om.

«Ja. Det er nesten synd at vi har bestemt oss for ikke å gi op turen,» svarte Harris, og så var det stille en stund.

«Hvis vi *ikke* hadde bestemt oss for å pådra oss den visse død i denne fordømte likkisten,» mumlet George og kastet et ondskapsfullt blikk rundt i båten, «så kunde jeg ha gjort dere opmerksom på at det går et tog fra Pangbourne litt over fem, og det er i London akkurat tidsnok til at vi kunde få oss litt mat før vi gikk i det teatret du snakket om.»

Ingen av oss sa noe. Vi så på hverandre og mente at våre egne brødefulle tanker gjenspeilte sig i de andres øine, og i taushet trakk vi frem kofferten og undersøkte innholdet. Vi så opover og nedover elven, men ikke et liv var å se på noen kant.

Tyve minutter senere kunde man se tre skummelt utseende mannfolk med en skamfull hund i hælene liste sig fra båthuset ved «Svanen» op mot jernbanestasjonen.

Vi hadde ført båtmannen bak lyset. Vi hadde ikke tilstrekkelig moralsk mot til å si ham at vi flyktet for regnet. Vi overlot båten med dens innhold i hans varetekt med ordre om at han skulde holde den klar til neste morgen. Hvis — vi sa *hvis* — noe uforutsett skulde hindre oss i å komme tilbake, så skulde vi skrive til ham.

Vi kom til London klokken syv og kjørte fra jernbanestasjonen direkte til en restaurant som jeg visste om (men jeg er ikke så dum å fortelle hvor den er, for en får førsteklases mat for en rimelig penge der), og der spiste vi et lett måltid og drog avsted til teatret med ordre om

at de skulde ha supéen ferdig til oss klokken halv elleve.

Vi vakte en hel del opsikt da vi kom til Alhambra. Da vi troppet op ved billettluken, fikk vi beskjed om å gå rundt til sceneinngangen, og det tok oss litt tid å få overbevist mannen i luken om at vi ikke var de «verdensberømte slangemennesker fra Himalaya». Omsider tok han da imot pengene våre og lot oss slippe inn.

Innenfor vakte vi enda større oppmerksomhet. Våre solbrente fjes og maleriske klær blev fulgt med beundrende blikk hvor vi stod og gikk. Det var et stolt øieblikk for oss alle tre.

Vi forlot forestillingen efter den første balletten og gikk tilbake til restauranten hvor maten ventet oss. Jeg må tilstå at jeg nød det måltidet. I ti dager hadde vi mer eller mindre levd på kaldt kjøtt, posteier og brød og syltetøi. Det hadde vært en enkel og nærende diét, men det vilde være synd å si at det var noe større spennende ved den, og burgunderens bouquet og duften av franske sauser og synet av hvite servietter og lange franskbrød banket som meget velkomne gjester på døren til vårt indre menneske.

Vi spiste og drakk i taushet en stund til det øieblikk kom da vi lente oss tilbake i stolene og arbeidet sorgløst med kniv og gaffel — da vi lot serviettene falle på gulvet — da vi holdt glassene i utstrakt arm på bordet og følte oss tankefulle og forsonlige.

Da trakk Harris, som satt nærmest vinduet, gardinet til side og så ut på gaten som skinte mørkt i regnet, på de matte lyktene som blaffet i vindkastene, på regnet som plasket i søledammene og sildret gjennom takrennene og ut i rennestenene. Noen enkelte vandrere ilte forbi, sammenkrøpet under dryppende paraplyer.

«Vel,» sa Harris og strakte hånden ut efter glasset, «vi har hatt en hyggelig tur, og gamle fader Tems skal ha vår hjertelige takk. Men jeg tror vi gjorde vel i å gi op i tide. Skål for de tre menn som er vel ute av båten!»

Og Montmorency som stod på bakbena i vinduet og så ut i mørket, gav et kort bjeff som tegn på at han var helt enig i skålen.

